71STE JAARGANG No. 9208 VRIJDAG 24 DECEMBER 1954

Amigoe di Curaçao

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Uitgave: N.V. Paulus-drukkerij, Willemstad, Curaçao

Hoofdredacteur: A. G. Jansen Kantoor: Consciëntiesteeg 27-29. Telefoon: Redactie 3858. Administratie 3550. Abonnementsprijs: Curaçao, Bonaire, Aruba, Suriname, Bovenwinden f 2.50. Buitenland f 3.— per maand (bij vooruitbetaling)

O Kerstnacht, schoner dan de dagen

Feest van de christelijke hoop

Terwijl een diepe stilte alles omgaf en de nacht in zijn snelle loop tot halverwege zijn baan was gevorderd, daalde uw almachtig Woord, o Heer, uit de hemel van de koningstroon." Deze woorden lezen wij in de Introitus van de Zondag onder het octaaf en wij beschouwen ze als volkomen passend in de wat idyllische sfeer, waarmee wij Kerstmis gewoonlijk omringen. Ze zijn ontleend aan het Boek der Wijsheid en menig vroom kerkganger zou verwonderd staan, als hij de gehele passage in haar samenhang las. Zo gaat de tekst verder: „Uw almachtig Woord daalde uit de hemel neer, van de koningstroon, als een geducht krijger, temidden van het gedoemde land. Als een scherp zwaard droeg Hij uw waarachtig gebod. Rechtop staande vervulde Hij alle dingen met de dood. De hemel rakend schreed Hij over de aarde...."

Hoe ver schijnen we hier verwijderd te zijn van de vredige Kerstnacht! Het is de nacht van Israëls verlossing uit Egypte, die hier wordt beschreven, de nacht die heil bracht aan Gods volk maar dood en verderf over de Egyptenaren en hun eerstgeborenen. Gods Woord is Zijn machtig bevel, dat uitwerkt wat het uitspreekt en dat te middernacht dood brengt en leven.

En toch is de tegenstelling tussen de Egyptische nacht en die van Bethlehem minder groot dan wij denken en dan wij wellicht wensen zouden. Zei niet Simeon, door de Geest bewogen, van het onnozele Kindje op de armen van Zijn Moeder: Deze is gesteld tot val en opstanding van velen in Israël, tot een Teken van tegenspraak? En van oudsher heeft de Kerk de Exodus, de bevrijding en de uittocht van het oude volk uit Egypte, de reis door de woestijn en de intocht in het Beloofde Land, beschouwd als een beeld van de christelijke verlossing als een beeld, niet speels ontdekt of willekeurig gekozen, maar ons door God zelf gegeven in het heilige boek. En meer dan een beeld: het was de eerste verwerkelijking van het heil, waardoor God zich een eigen volk, „zijn volk" begon uit te kiezen en te vormen, als de basis van zijn heil voor de gehele mensheid.

Jesus is het waarachtige Woord Gods, dat verschenen is in de nacht en licht en leven brengt in de duisternis van de wereld. Hij is gekomen om de wereld te redden niet om haar te verdoemen. Maar de wereld verdoemt zichzelf, als zij Gods Woord weigert en zijn openbaring verwerpt. Ook het lieflijke Kindje in de kribbe is tegelijkertijd het enige fundament en de scherpe steen des aanstoots waaraan mensen te val kunnen komen. Reeds in zijn weerloosheid is het Woord het tweesnijdende zwaard, dat verdeeldheid brengt, de Tweesprong, waar de scheiding der geesten plaats vindt: herders en wijzen aanbidden, priesters en politici intrigueren, en reeds vloeit er onschuldig bloed. Geen kerstromantiek en geen oppervlakkige verbroedering met conventionele versiering en cadeautjes mogen de ogen der christenen sluiten voor deze diepe werkelijkheid.

Maar toch geloven wij, dat minachting van deze zogenaamde bijkomstigheden en intellectuele hooghartigheid jegens de uitingen van de volksgodsvrucht zou getuigen van een zeker manicheïsme. Zoals sommige oude kerkelijke schrijvers in de wijsheid der heidense Grieken „sporen van het Woord" meenden te ontdekken, zo zou men in de kerstviering en haar wat vage „vrede op aarde", zoals die ook in de buitenkerkelijke wereld voorkomt, uitingen moeten zien van een oeroud en diepmenselijk heimwee naar verzoening en verlossing, die wij niet mogen verachten. Ook God heeft ze niet veracht. Hij heeft zelf dit heimwee in ons aller hart gelegd en Hij gewaardigt zich het te vervullen in Christus.

Kerstmis wil een stukje paradijs op aarde zijn, efemere verwerkelijking van de droom der mensheid. Wij mensen moeten ver in ons verleden teruggaan om het geluk te hervinden. Daarom is ook het middernachtelijk uur zo belangrijk. De nacht van Kerstmis draagt een heel ander karakter dan die van Pasen. De Paasnacht ziet uit naar het ontluiken van de morgenstond: een lange en plechtige ouverture voor de triomf en de

(Vervolg op pagina 2)

In verband met het Hoogfeest van Kerstmis verschijnt het eerstvolgende nummer van de „Amigoe di Curaçao" op Maandag 27 December.

Recht tot 't hart

— Verstandige mensen durven hun eigen oordeel te wantrouwen.

Nachtmis Notre Dame op televisiescherm

Parijs. — De nachtmis met Kerstmis in de Notre Dame te Parijs, die zal worden gecelebreerd door de aartsbisschop van Parijs, kardinaal Feltin, zal niet alleen in Frankrijk, maar ook in Nederland, Groot-Brittannië, België, Zwitserland, Italië en West-Duitsland op het televisiescherm kunnen worden gevolgd.

De voorbereidingen voor het opnemen van de Mis zijn begin December begonnen. Er zal een batterij van zes televisiecamera's worden opgesteld. Acht commentators, zeven buitenlanders en een Fransman, zullen tijdens de uitzending een toelichting geven.

The Washington Star:
N.-Guinea moet onder Nederlands beheer blijven

Washington. — The Washington Star schreef een hoofdartikel over de bevestiging van Het Statuut, waarin gezegd wordt dat dit de formele bevestiging is van een indrukwekkende evolutionaire stap als onderdeel van de vooruitziende politiek die de Nederlandse regerng sedert lang volgt ten aanzien van de Overzese Gebieden. Het is een ontwikkeling, die voldoende voor zichzelf spreekt als maatstaf voor de verlichte aard van het Nederlandse kolonialisme en het dient ook tot het onderstrepen van de onredelijkheid van de Indonesische aanspraak op West Nieuw Guinea dat om strategische en talrijke andere redenen onder het goede en vooruitziende beheer van Nederland moet blijven.

Reis Antilliaanse delegatieleden vertraagd

's Gravenhage. — De terugkeer van een aantal delegatieleden naar de West, die gistermiddag zou geschieden, doch werd uitgesteld tot 15 uur, werd toen wederom uitgesteld. Het afscheid was reeds genomen, doch wegens een storing in de verwarmingsinstallatie werd besloten het vertrek uit te stellen tot hedenochtend 11.30 uur Ned. tijd.

Managua. — In Nicaragua zouden in het gehele land „vliegende schotels en vliegende sigaren" op grote hoogten zijn gesignaleerd.

Op de vooravond van Kersmis is het nog druk in de winkels, die Kerststallen en versieringen voor de kerstboom verkopen. Morgen zal al dat moois glinsteren en schitteren in de feestelijke huiskamers overal ter wereld, op Curaçao en de andere eilanden der Nederlandse Antillen, evenals in Suriname, Nederland en in alle landen en op alle plaatsen, waar het Kerstfeest nog betekenis voor de mensen heeft.

Scherpe aanval van „Osservatore Romano" op regering-Péron

Vaticaanstad. — Het Vaticaanse orgaan „Osservatore Romano" heeft een felle aanval gelanceerd op de regering Peron en de pas afgekondigde wet op de echtscheiding een „moedwillige belegging der katholieke moraal" en „het jongste en ernstigste hoofdstuk in een reeks aanvallen op de geestelijkheid, de katholieken en de Kerk" genoemd. De critiek van het blad kwam net aan het eind van een officieel bezoek aan Italië door de Argentijnse minister van buitenlandse zaken, Jerónimo Remorino. Deze bewindsman zal de Kerstdagen doorbrengen in een Zuiditaliaans recreatie-oord als particulier burger en voor enkele dagen naar Rome terugkeren. Er zijn geen regelingen getoffen voor een bezoek aan het Vaticaan om het conflict tussen de regering van Peron en de katholieke geestelijkheid in Argentinië te bespreken.

De „Osservatore Romano" merkte op tot dusver het stilzwijgen te hebben bewaard over de toestand in Argentinië, „omdat wij niet wilden wanhopen".

„Doch de plotselinge en onverwachte goedkeuring van de echtscheidingswet werd onmiddellijk en niet zonder reden door de pers in verband gebracht met de thans gevoerde strijd tegen het katholicisme. Men kan het helaas niet meer hebben over katholieke „verwardheden". Instede moet ernstig de vraag gesteld worden, of zich geen moedwillige infill ties van zeer afwijkende stromingen en leerstellingen — zowel anti-katholiek als ondermijnend — hebben voorgedaan in de morele en nationale orde", aldus het blad.

Angstige Kerstdagen voor Nederlandse kustbewoners
Polderdijk bij Stellendam op vijf plaatsen doorgebroken

Waterstand in IJmuiden hoger dan in rampnacht van Februari '53

's Gravenhage. — De storm langs de Nederlandse kusten duurt voort. De dijk van de polder Het Molengors bij Stellendam is vanmiddag op vijf plaatsen doorgebroken, toen de vloed het hoogst was. De bevolking van de polder was tijdig geëvacueerd naar het dorp Stellendam, zodat zich geen persoonlijke ongelukken voordeden. De dijk, die Stellendam beschermt, wordt thans versterkt om op alle mogelijkheden voorbereid te zijn. Op Texel is de toestand zeer ernstig in de Eendrachtspolder. Militairen en burgers werken aan de Eendrachtsdijk, doch men vreest, dat deze niet zal kunnen worden behouden. Als de Eendrachtsdijk niet behouden wordt, wordt de Eierlandse polder, die één-derde van Texel beslaat, onmiddellijk bedreigd. Men is overgegaan vrouwen en kinderen van de Eierlandse Polder te evacueren.

Situatie in Brouwershaven en op Texel zeer ernstig

Dijklegers volledig gemobiliseerd

In Dinteloord (West-Noord Brabant) bestaat het gevaar, dat de dijk van de Carolina-polder zal doorbreken. Door de golfslag ontstond een zwakke plek in het dijklichaam.

De Zwartepolder bij Kadzand in Zeeuws Vlaanderen, die in 1953 onder water stond en sindsdien opnieuw is bedijkt, liep gisteravond opnieuw gevaar. Een stuk dijk, dat langs de zee loopt, is beschadigd. Zeventig man brengen een bekisting aan. De nooddijk, die is aangelegd voor de bouw van een nieuwe zeesluis in Kadzand, is beschadigd. Het gevaar bestaat, dat deze dijk zal brengen, waardoor de bouwput zou onderlopen.

Met het oog op de toestand van de zeewering bij Arlingen worden thans ook de zgn. slaperdijken verder in het achterland in orde gebracht. Hierdoor hoopt men te voorkomen, dat bij een eventuele dijkdoorbraak een groot deel onder water komt.

Met man en macht werkte men gisteren om het steeds hoger komende water buiten de Dordse dijken te houden. Vele zandzakken werden aangevoerd en op de zwakste plaatsen opgesteld. Het water steeg hoog, doch bleef overal voor de dijken staan.

De situatie in Brouwershaven is, indien de storm blijft aanhouden, kritiek te noemen. Door tijdig ingrijpen door bevolking en militairen kon de dam aan de haven tijdens de vloed werden behouden. De dijkwachters patrouilleren dag en nacht.

In Noord- en Zuid-Holland zijn diverse bewakingsdiensten op hun posten. Ook in het Noorden wordt scherp toegezien op de dijken.

Het telegram om een uitgebreide bewaking in te stellen is uitgegaan als voorzorgmaatregel. De organisatie daarvan was ingesteld na de ramp van het vorig jaar, teneinde bij voorkomende gelegenheden paraat te zijn.

Thans zijn behalve het Rode Kruis ook de marine, de land- en luchtmacht paraat.

In alle districten geldt de waarschuwing voor een zeer zware storm tussen West en Noordwest. Het weerbericht meldde, dat de storm in de nacht langzaam zou afnemen.

De waterstand te IJmuiden was gistermiddag 3.20 meter, dat is 6 centimeter hoger dan in de rampnacht van Februari 1953. Van de pieren is niets meer te zien. Men ziet slechts een kokende schuimmassa over de zeer hoge golfslag. Er wordt in IJmuiden thans niet geschut. De boulevard van Scheveningen is afgesloten voor alle verkeer met het oog op de storm en de hoge waterstand.

De „Oranje", die op weg is naar Amsterdam, verblijft thans in Southampton.

Een toestel van de marineluchtvaart steeg gisteren op om te zoeken naar een vermiste Zweedse vrachtboot.

Uit Harlingen wordt gemeld, dat het water onrustbarend snel stijgt. Met man en macht wordt gewerkt aan de verhoging en versterking van de zeeweringen. Twee uur vóór het tijdstip van hoogwater deed een luidsprekerauto de ronde om namens het gemeentebestuur de bevolking aan te raden de benedenverdiepingen te ontruimen. Het water had ruim één uur vóór het tijdstip van het hoogwater de hoogte van de rampnacht van Februari 1953 bereikt en zou dit zeker overschrijden.

Bij Ridderskerk zijn in de dijk drie gaten geslagen, waardoor een aantal polders is ondergelopen. Men was daar echter reeds bezig de bevolking te evacueren.

Enige lichtschepen, De Goeree en de Terschellingerbank, zijn door de storm de laatste dagen honderden meters verschoven.

Friesland is paraat. De P.T.T. heeft in het provinciehuis dertien extralijnen aangelegd. Alle burgemeesters in het betrokken gebied en de dijkbesturen zijn op hun post.

De dijk aan de Westzijde van Willemstad (West-Brabant) heeft ernstig geleden, de bevolking is gedeeltelijk geëvacueerd. Toch is de situatie in West-Brabant niet alarmerend te noemen. Lekkerkerk, Krimpen aan de Lek, Oudekerk en Krimpen aan de IJssel zijn zonder drinkwater, daar de waterreservoirs volgelopen zijn. Inmiddels is vastgesteld, dat de zeedijk van Stavenisse op verscheidene plaatsen ernstig is beschadigd. De schade aan de boulevard te Scheveningen is ernstig te noemen. Ruim 600 meter wegdek is vernield.

Kerstbonus wat de Kerstklok slaat

De eilandelijke werklieden krijgen fl 40.- als kerstsurprise

Maar... alleen voor gehuwden

Willemstad. — Zoals bekend heeft het Bestuurscollege van Curaçao met ingang van 1 November l.l. een kinderbijslagregeling in het leven geroepen ten behoeve van de werknemers in eilandsdienst naar reden van fl. 1.— per week per kind. Deze regeling geldt voor kinderen tot aan de achttiende levensjaar. Deze maatregel werd door het Bestuurscollege genomen met de bedoeling in de kosten van levensonderhoud van deze categorie werknemers tegemoet te treden.

Landswerklieden krijgen per 1 Januari kinderbijslag

De overweging welke het Bestuurscollege in deze heeft laten gelden, is gelegen in de sociale sector. Het College is n.l. van mening, dat vorengenoemde voorziening effectiever werkt dan de zogenaamde Kerstbonus, die zoals te doen gebruikelijk is, elk jaar gegeven wordt. Een Kerstbonus wordt besteed voor het doen van incidentele uitgaven ineens, zonder dat het gezin daarvan in voldoende mate kan profiteren. Door de Kerstbonus te laten vervallen en te doen substitueren voor een kinderbijslagregeling van ƒ 1.— per week per kind (tot 18 jaar) zijn de uitgaven voor de Eilandskas wel iets hoger, dan indien men zou zijn overgegaan tot het verstrekken van een Kerstbonus. Het Bestuurscollege is — terecht — van mening, dat de kinderbijslag regeling meer effect zal sorteren.

De motie

Gelijk bekend is er sedert 1 Nov. veel gebeurd. De NVP fractie in de Staten vroeg om de dispariteit die er ontstaan is de werklieden en arbeiders in landsdienst een Kerstbonus te verstrekken. Hierop antwoordde Landsminister Lampe, vice-voorzitter van de RR, dat de Regeringsraad voorstander is van een kinderbijslagregeling analoog met die van het Eiland.

... fractie in de Eilandsraad stelde daarentegen voor, dat de werknemers en arbeiders in Eilandsdienst toch nog een Kerstbonus zouden krijgen, omdat — zo redeneerde men — de kinderbijslag regeling per 1 November j.l. is ingegaan en de betrokkenen deze correctie op hun inkomen van 1 Januari j.l. af hebben moeten missen. Een en ander werd in een motie gegoten, die zonder hoofdelijke stemming door de Raad werd aangenomen.

Het Bestuurs college heeft, zo vernemen wij uit bevoegde bronnen, zich over deze motie beraden. Het is daarbij van de gedachte uitgegaan, dat de motie slechts spreekt over een Kerstbonus aan werklieden en arbeiders die de kinderbijslagregeling gedurende de eerste 10 maanden van dit jaar hebben moeten missen. Het Bestuurscollege was derhalve van oordeel, dat de Kerstbonus, bedoeld als correctie op de kinderbijslagregeling, dan ook slechts zou gelden voor de gehuwde werknemers.

Gistermiddag heeft het Bestuurscollege zich met de Commissie van overleg uit de Raad besprekingen gevoerd nopens de interpretatie van de motie. Als gevolg van deze bespreking werd het BC medegedeeld, dat inderdaad de bedoeling voorstond om de Kerstbonus alleen aan gehuwden te verstrekken tot een bedrag van ƒ 40.— plus nog 5.— extra per kind.

De werklieden en arbeiders in gouvernementsdienst zijn inmiddels verblijd met een Landsbesluit, waarin de gouvernementswerklieden en arbeiders per ingaande 1 Januari 1955 in het genot worden gesteld van een kinderbijslagregeling ad ƒ 1.— per week per kind tot het 18de levensjaar. Hiermede zijn de gouvernementswerklieden in dezelfde positie gekomen als hun collegae in eilandsdienst. Hoewel eerstgenoemde nu zich wel zullen afvragen of zij ter compensatie van het feit, dat zij zo laat de kinderbijslagregeling hebben gekregen, ook niet in aanmerking kunnen komen voor een zogenaamde „kerstbonus".

Feest van de christelijke hoop

(Vervolg van pagina 1.)

herrijzenis van het licht. In de Kerstnacht, schoner dan de dagen, in de middernacht van de midwinter, duikt het licht onder in de duisternis. Het „schijnt in de duisternis" maar overwint haar nog niet. Het wil met ons zijn, in onze aardse nacht. God met-ons, slechts openbaar voor het geloof. De goedertierenheid en de liefelijkheid van onze God verschijnen daar. En zij manifesteren zich in de verbroedering en de verzoening van het heelal: mens en God worden één, mens en dier, de mens en zijn naaste, aarde en hemel.

In het middernachtelijk uur in pastorale velden, in een grot half verscholen in moeder aarde, bij de muziek der sferen en de schijn van een hemels licht, onder het zachtzinnig ademen van os en ezel: een maagdelijke moeder en haar kind. Hier wordt ons het geluk getoond, al is het maar voor die éne nacht. Hier zwijgen oorlog en strijd. Hier komt de mens tot rust. Dit geheim van leven ligt vóór alle begeerte. Het is niet aangeraakt door de vloek. Het kent nog geen lijden. Het bestaan is er teruggebracht tot zijn primitieve eenvoud en zijn oorspronkelijke harmonie. Alle verdeeldheid is opgelost in de „vrede", die niet enkel een ontkenning van de strijd is, maar ook een volheid van leven en geluk.

Altijd heeft de mensheid deze diepe zin van het Kerstfeest aangevoeld. En het is geen wonder, dat allerlei antieke zinnebeelden en heilige tekens, erfgoed der gehele mensheid, zoals de aloude Germaanse levensboom, zich hebben verbonden met het christelijk mysterie. Hierdoor wordt de grote waarheid gesymboliseerd, dat de menswording van onze Heer in beginsel de gehele schepping heeft verlost en hersteld in haar eerste luister. Daarom vertoont zich dit geheim aan onze verbeelding en aan onze sensibiliteit zo passend in een pastorale, paradijselijke sfeer, getooid met de eerste en oudste elementen van ons bestaan, los van cultuur en techniek, als in een wereld van vóór de zondeval. Daarom wordt ook elke mens er ergens door geraakt.

Maar voor de christen, met het geloof begenadigd, betekent dit feest oneindig meer dan een „Märchen aus uralten Zeiten", dan een lieve enscenering van een mythisch oergeluk. Die nacht staat voor ons in het klare licht van de openbaring. Hij geeft ons geen vaag vermoeden van een mogelijk geluk, dat verloren is gegaan, maar zekerheid van geloof, geen heimwee dat toch onvervulbaar blijft, maar de onwankelbaarheid der christelijke verwachting. Kerstmis doet ons dromen van het ongestoorde bestaan in het grijze verleden, doch het geeft ons bovenal de zekerheid van onze hoop. Het richt onze ogen naar de toekomst, naar de „wederkomst" van het Woord in heerlijkheid en openbaarheid. Het Kind, dat wij vertederd beschouwen in de kribbe, is onze toekomst. Want Hij is Degene, die altijd komende is, Degene, in wie God tot ons komt en tot elke mens, in het verleden, nu en altijd. Hij is Degene, door wie God ons en elke mens het werkelijke geluk aanbiedt, als wij Hem aanvaarden, als wij Hem volgen willen op zijn aardse weg van nederigheid en liefde. Daar wacht ons het kruis en later het kruis als glanzende trofee. Maar welk een fijngevoeligheid van God, Hem ons eerst te tonen als een Kind, op de armen van een zuivere en liefderijke Moeder!

Aanbesteding

Willemstad. — Gisteren werden de navolgende aanbestedingen gehouden Verbouwen van een aantal politiewoningen en barakken van de politie Er werd als volgt ingeschreven:

J. Guy ƒ 27.000 (49.800 barakken), totaal ƒ 76.000; **P. F. Cijntje** ƒ 49.0.. (38.00), totaal ƒ 84.000; **J. M. Louisa** ƒ 45.710 (52.893), totaal ƒ 98.600); **Den Boer** ƒ 58.500 (45.000), totaal ƒ 103.500; **H. M. Cijntje** ƒ 62.700 (67.500), totaal ƒ 120.000.

Voor het verbouwen van een administratiegebouw op het terrein van de Marinebasis Parera werd als volgt ingeschreven:

Bohama ƒ 207.200,—; **C.P.N.** ƒ 209.800,—; **Curacao** ƒ 25.000,—; **Lendering** ƒ 219.400,— en **v.d. Kwast** ƒ 234.400.—.

Voor het bouwen van 5 politiewoningen en 1 loodswoning werd als volgt ingeschreven:

A. Olario ƒ 120.000,—; **H. Rijksdijl** ƒ 122.735,—; **Lendering** ƒ 144.800,— **H. M. Cijntje** ƒ 149.500,—; **P. F. Cijntje** ƒ 152.500 (alternatief ƒ 165.000); **J. M. Louisa** ƒ 165.500,— en **A. Th. Martina** ƒ 184.000,—.

Het KLM vliegtuig dat Dinsdag van Curaçao vertrok, landde Donderdag 00.55 uur loc. tijd op Schiphol.

CUROM zender binnenkort verscheept

Willemstad. — Naar wij vernemen, zal de nieuwe 5 — 10 KW sterke zender voor de Curom binnenkort naar de Antillen worden verscheept. Het betreft hier een RCA-zendapparatuur, die ongetwijfeld zal meehelpen om de aetherstem van de Curom verder naar buiten uit te dragen.

Voorts vernemen wij nog, dat de zender op 5 K.W. vermogen zal werken; gegarandeerd kan worden, dat de Curom met een zendercapaciteit van 5 K.W. op alle eilanden der Nederlandse Antillen te beluisteren zal zijn.

Donderdag: Grasshoppers-Curacao

Willemstad. — Wij vernemen, dat de Grasshoppers, de Zwitserse voetbalclub, op Donderdag 30 December a.s. op Curaçao zullen aankomen. In dit programma is dus geen wijziging gekomen. Des avonds om 20 uur wordt de eerste wedstrijd gespeeld tegen het Curacaos Bondselftal. Het belooft een wedstrijd te worden, waarvoor ongewoon grote belangstelling zal bestaan.

Dineetje voor vliegend personeel Holland-machines

Willemstad. — De Directeur van het West-Indisch Bedrijf van de KLM, de heer M. Koster zal op Eerste Kerstdag de leden van het vliegend personeel van de Holland-machines, die de Kerst op Curaçao doorbrengen, te zijnen huize ontvangen voor een diner en een Kerstdronk. Op deze kleine party zullen ongeveer 25 gasten aanwezig zijn.

In Engeland is de rivier de Kent als een gevolg van de grote regenval van de laatste dagen, buiten haar oevers getreden. Het water stroomt door de hoofdstraten, en de zwanen maken gretig gebruik van de vergroting van hun bewegingsvrijheid.

Verfraaiïng van het K.L.M.-gebouw

Willemstad. — Op de Dr Albert Plesman Luchthaven is men dezer dagen hard aan het werk om rondom het nieuwe KLM-gebouw een weg aan te leggen, en de omgeving wat op te knappen. Er wordt een speciale weg aangelegd voor de lorrie's van de Catering. Wanneer nu ook de omgeving van het Stationsgebouw wordt gefatsoeneerd, hebben wij binnenkort een pracht van een luchthaven, de naam "Drempel van Curaçao", waardig.

„De Ambtenaar"

Willemstad. — Het December-nummer van „De Ambtenaar", orgaan van de Algemene Nederl. Antilliaanse Ambtenarenbond, bevat een beschouwing van de voorzitter ter gelegenheid van de jaarwisseling, in welke beschouwing wordt geconstateerd, dat de Bond ook dit jaar weer haar bestaansrecht heeft bewezen. Over het onderwerp: „Was een ambtenaar een ambtenaar?" schrijft mr van Ginsbergen Verder worden enkele artikelen uit andere tijdschriften overgenomen, terwijl de rubriek „Bestuursmededelingen" weer veel nieuws voor de leden bevat.

Geslaagd voor Spaans

Willemstad. — Twee goede berichten mochten wij vernemen. De eersteis, dat onze oud collega (La Prensa) Luis H. Daal in Amsterdam is geslaagd voor zijn middelbare acte Spaans. Dat is een gelukwens waard. Luis Daal, die in Madrid Spaanse letteren studeert, zal zijn studies in Januari voortzetten. Hij studeerde Spaans bij de bekende Professor van Praag.

Mej. C. I. Roepel, onderwijzeres aan het St. Martinusgesticht, is eveneens in Amsterdam geslaagd voor het M. O. Spaans.

Aan beiden en respectieve familieleden onze welgemeende gelukwensen.

Compliment voor DOW

Willemstad. — Dienst Openbare Werken heeft de laatste tijd zich belast met het verwijderen van bovengrondse kabels in straten, waar die niet meer nodig zijn. Zo werden ook de bovengrondse electra kabels in de Punda's Herenstraat — een warwinkel van draden — verwijderd, waardoor het stadsbeeld beslist een stuk is opgeknapt.

Nieuwjaarswens Spritzer en Fuhrmann

Willemstad. — De Nieuwjaarswens van Spritzer en Fuhrmann staat zo goed als geheel in het teken van het nieuwe pand. In fraaie driekleurendruk uitgevoerd, toont de frontpagina de Annabaai met de Handelskade en een gedeelte van de brug. De binnenpagina's zijn geheel aan de nieuwbouw gewijd en illustreren tevens op welke prettige wijze het publiek in de zaken van de firma geholpen wordt. De achterpagina beschrijft en illustreert het artikel, dat Spritzer en Fuhrmann verkoopt. Een Nieuwjaarswens met stijl en van een voorname allure.

Jaarverslag 1952 Curacaose Bank

Willemstad. — Verschenen is het Verslag over het jaar 1952 van de Curaçaose Bank. De daarin verwerkte gegevens bevatten uiteraard weinig nieuws, omdat het verslag als mosterd na de maaltijd komt. Als documentatie heeft het boekje echter zijn waarde, omdat het waardevolle gegevens bevat over het economische en financiële leven van ons eiland.

Nachtmis in hospitaalkapel

Willemstad. — Op 1e Kerstdag zal in de Kapel van het Sint Elisabethhospitaal te 5.30 uur door Pater Jansen, rector van het R.K. Zeemanshuis voor 'n aantal genodigden, zeelieden en vrienden van het Zeemanshuis de nachtmis worden opgedragen. Daarna zullen de genodigden in het Zeemanshuis aanzitten aan een gemeenschappelijk ontbijt.

Des avonds wordt een kerstavond gehouden, waarbij het Dameskoor van de hr. Davelaar, van Steenrijk medewerking zal verlenen.

Op Tweede Kerstdag is er des avonds in het R.K. Zeemanshuis dansen. De Mariniersband verzorgt het muzikale gedeelte.

Opcenten inkomstenbelasting

Wijzigingen bij Staten ingediend

Willemstad. — Bij de Staten is in behandeling een ontwerplandsverordening tot het wijzigen van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, welke o.m. een nieuw tarief bevat, waarin de gebruikelijke opcenten op de inkomstenbelasting zijn verwerkt.

Aangezien het zich laat aanzien dat dit ontwerp het Publicatieblad niet meer voor het jaareinde zal bereiken, besloot de Regering om dezelfde redenen als die welke zij aangaf voor de indiening van een ontwerplandsverordening tot het heffen van opcenten op de aanslagen in de winstbelasting, alsnog het onderhavige ontwerp bij de Staten aanhangig te maken.

De opcenten worden geheven als volgt:

Op de aanslagen naar een belastbaar inkomen van f. 5000,— of meer, doch minder dan f. 5100,— tot een bedrag van f. 17.—; naar een belastbaar inkomen van f. 51.00,— of meer doch minder dan f. 5200,— tot een bedrag van f. 33.—;

Op de aanslagen naar een belastbaar inkomen van f. 52.00,— of meer, doch minder dan f. 10.000,— 35 opcenten;

Op de aanslagen naar een belastbaar inkomen van f. 10.000,— of meer, doch minder dan f. 20.000,— 40 opcenten;

op de aanslagen naar een belastbaar inkomen van f. 20.00,— of meer, doch minder dan f. 21.600.— tot het bedrag van f 1116,20.

Op de aanslagen naar een belastbaar inkomen van f. 20.000.— of meer, 80 opcenten.

Winstbelastingen

Om dezelfde redenen teneinde een voorziening te treffen welke de eilandgebieden voor 1954 dezelfde middelenopbrengst verzekert besloot de Regering alsnog een ontwerp-landsverordening bij de Staten in te dienen om de gebruikelijke 200 opcenten nog met een jaar te bestendigen.

Nieuwjaarsbal op Vaersenbaai

Willemstad. — Op Vaersenbaai wordt traditiegetrouw ook dit jaar een Nieuwjaarsbal gehouden. Doy's Band gaat hier het muzikale gedeelte verzorgen. Zoals gewoonlijk zal ook dit feest slagen, daarover zijn vele trouwen Vaersenbaaibezoekers het nu reeds gloeiend eens.

Dinsdag twee schepen

Willemstad. — Geheel volgens de lijst, indertijd verstrekt door het Toeristenbureau op Curaçao, worden Dinsdagmorgen twee toeristenschepen in onze haven verwacht. Het zijn de „Olympia" en de „Caronia".

Vijf „gevalletjes"

Willemstad. — De Verkeersafdeling meldt ons, dat tot gisteravond slechts vijf lichte aanrijdingen zijn behandeld. Er werd verder niets bijzonders gemeld.

Nieuwe Chrysler op Curacao

Willemstad. — De nieuwe wagenmerken-serie is weer uitgebreid. Hebben wij de laatste dagen een keurcollectie van alle soorten modellen 1955 gezien, de nieuwste aanwinst in deze is de Chrysler 1955, die dezer dagen op Curaçao is aangekomen. De nieuwe Chrysler Windsor de Luxe is reeds tentoongesteld in de Chrysler Building, de showroom van de fa. Marchena Moron en Co., en velen zijn reeds een kijkje gaan nemen. De Chrysler 1955 is een geheel **nieuwe** Chrysler, een verrassend nieuwe stijl ziet men in deze wagens. Een tocht naar de showroom op Saliña voor het bezichtigen van de nieuwe Windsor de Luxe is zeker de moeite waard.

Nieuw Amsterdam in onze haven

Willemstad. — Hedenochtend is het Nederlandse passagiersschip „Nieuw Amsterdam" te Caracasbaai binnengelopen. Het schip heeft vele toeristen aan boord en vertrekt in de middaguren. Het was voor de Amerikaanse toeristen een grote verrassing, toen zij naast de twee Spritzer & Fuhrmannzaken ook nog konden winkelen in het nieuwe winkelpand. „How lovely is this building and how nice these playing bells", was het commentaar van een Amerikaans — en niet minder „lovely" — toeriste.

Het onderzoek is voltooid

Aandelen verwisselen van eigenaar

Zoals bekend, zou door de Gouvernements-Accountantdienst worden nagegaan, of en in hoeverre de verenigingen en stichtingen, die daartoe aanvragen hadden ingediend, al of niet voor een uitkering uit de opbrengst van de Landsloterij in aanmerking komen. Dit onderzoek is thans voltooid. De Gouvernements Accountantsdienst heeft tevens een aantal rapporten ingediend inzake de controle over de besteding der gedane uitkeringen van een aantal verenigingen en stichtingen, welke bereids voor uitkeringen in aanmerking kwamen.

Uit laatstbedoelde rapporten is gebleken, dat de **„Asistencia Mutua"**, het **„Bedelaarsfonds"** en het **„Jeugd Harmonie Fonds Aruba"** niet meer voor een uitkering uit de opbrengst der Landsloterij in aanmerking dienen te worden gebracht. Aangezien deze verenigingen en stichtingen bereids een voorschot over het dienstjaar 1954 hebben ontvangen en de Regering van oordeel is, dat niet tot terugvordering van het reeds uitbetaalde moet worden overgegaan, is het oorspronkelijk voorgestelde aantal aandelen gehalveerd. Het ligt in de bedoeling deze rechtspersonen af te voeren van de lijst van verenigingen en stichtingen, welke een aandeel zullen krijgen uit de opbrengst over 1955.

Een aandeel meer

Verder heef de Regering in de uitgebrachte rapporten aanleiding gevonden het aantal aandelen van de „Protestantse Vereniging voor Liefdadigheid en Maatschappelijk Werk op Curacao" en van het „Wit Gele Kruis" met 1 aandeel te verhogen.

Op de lijst van uitkeringen over het dienstjaar 1953 was het internationaal Zeemanshuis Aruba opgenomen voor 1 1/2 aandeel. In de Toelichting op de begroting van de Landsloterij voor 1954 werd o.m. naar voren gebracht, dat deze stichting van de lijst is afgevoerd, aangezien uit een inmiddels door de accountantsdienst uitgebracht rapport was gebleken, dat een uitkering niet van node is. Uit daarna ontvangen berichten is echter gebleken, dat deze afvoering op een verkeerde interpretatie van het accountantsrapport berust.

In verband daarmede wordt deze stichting weder voor 1½ aandeel opgebracht.

De **„Aruba Damesclub"**, het **„Christelijke Militair en Zeemanshuis"**, de **„Curaçaosche Radio Omroep"** en de **„Stichting Johannes Don Bosco"**, welke oorspronkelijk P.M. waren geraamd, kunnen in aanmerking worden gebracht voor resp. 1, 3, 4 en 2 aandelen.

In de uitgebrachte rapporten is voorlopig geen aanleiding gevonden de **„Protestantse Vereniging voor Liefdadigheid en Maatschappelijk Werk op Aruba"**, althans voor wat betreft 1954 in de opbrengst van de Landsloterij te doen delen, terwijl de **„Stichting tot behoud van Cultuurmonumenten"** pas korte tijd geleden werd opgericht, zodat nog niet kan worden nagegaan op hoeveel aandelen de behoefte voor dit dienstjaar moet worden gesteld.

HOE SNEL GROEIT NEDERLANDS BEVOLKING?

Bevolkingsaanwas zal naar men verwacht aanzienlijk hoger komen te liggen dan het getal, dat enkele jaren geleden werd geraamd

(Van onze Haagse correspondent)

Een verzoek van de O.E.E.C. om voor de bij deze organisatie aangesloten landen te komen to zoveel mogelijk gelijkwaardige berekeningen inzake de bevolkingsontwikkeling tot 1971 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek aanleiding gegeven zijn in 1951 gepubliceerde berekeningen over de toekomstige loop der Nederlandse bevolking tot 1980 aan te passen en te herzien.

Insiders hielden reeds rekening met verschillen tussen de prognose en de werkelijke ontwikkeling van geboorte, huwelijk, sterfte en migratie. Voor de buitenstaanders echter heeft de uitslag van deze herziening wel een verrassing opgeleverd: men is namelijk tot uitkomsten gekomen, welke rond 1 millioen hoger liggen dan hetgeen in de prognose van drie jaar geleden werd gesteld. De nieuwe berekening geeft als minimum-prognose, dat de Nederlandse bevolking (op 1 Januari 1951 10.200.000 mensen omvattend) zal toenemen tot 13.168.000 in 1981 en als maximum-prognose tot 15.373.000 in 1981.

Deze cijfers liggen aanmerkelijk hoger dan die, welke een paar jaar geleden werden opgesteld. Vanwaar het verschil? Dit moet allereerst verklaard worden uit een hoger percentage gehuwde vrouwen dan oorspronkelijk verwacht werd. De in het verleden geconstateerde stijging van dit percentage werd hoofdzakelijk toegeschreven aan de verbetering van de levenskansen, waardoor minder huwelijken dan vroeger door de dood worden ontbonden. Gebleken is echter, dat er nog een andere factor in het spel moet zijn, namelijk een verhoogde huwelijksfrequentie. Aanvankelijk kon men menen hierbij vooral te maken te hebben met het inhalen van door de oorlog uitgestelde huwelijken. Het hogere percentage blijft echter aanhouden. Dit duidt op een structuurverandering: er wordt thans op jongere leeftijd gehuwd dan voorheen en er komen meer vrouwen tot een huwelijk dan vroeger het geval was.

Dit verschijnsel doet zich in vele landen voor. Ter verklaring hiervan kan worden gewezen op de sterk toegenomen sociale zekerheid, op de geringe werkloosheid, op de beperkte woonruimte, waardoor men zich minder behoeft aan te schaffen om te kunnen trouwen en misschien ook op een door de oorlog veranderde mentaliteit, welke aan het beginnen van een huwelijk wat minder zwaar tilt dan vroeger het geval was. De statistici menen overigens, dat nog niet valt te zeggen in hoeverre deze verandering van blijvende aard zal zijn. Wel staat vast, dat de tot dusverre geconstateerde hogere huwelijkssluiting nog jarenlang haar consequenties zal hebben en tot hogere percentages gehuwde vrouwen in de hogere leeftijdsgroepen zal leiden.

De hogere huwelijksfrequentie heeft een hoger geboorteniveau tot gevolg. Daarnaast zou gewezen kunnen worden op het verschijnsel, dat de jongere generaties de kinderen meer geconcentreerd in de eerste huwelijksjaren voortbrengen dan vorige generaties; de deskundigen menen evenwel, dat dit op de ontwikkeling van de totale huwelijksvruchtbaarheid geen invloed zal hebben.

15.373.000 inwoners in 1981

Wel ziet het CBS een nieuw element in de veranderde sterftekansen. Bij de vorige berekening heeft men, uitgaande van de toen reeds lage sterfte, het niet waarschijnlijk geacht, dat zich een nog verder gaande daling van betekenis zou voordoen; voor de berekening van 1951 werd dan ook een constant blijvende sterfte aangehouden. O.m. de ontwikkeling in de bestrijding van infectieziekten is echter van dien aard, dat in de nieuwe berekening voor alle leeftijdsgroepen ook rekening is gehouden met nog stijgende levenskansen.

Dit zijn wel de belangrijkste factoren, welke het verschil tussen de prognoses van 1951 en 1954 bepalen.

Het gemiddelde tussen de maximum- en de minimum-prognose anno 1954 levert voor de omvang van de bevolking in 1981 een eindcijfer op van 14.270.000, d.w.z. een bevolkingsvermeerdering van ruim vier millioen ten opzichte van 1951. Brengt men op dit gemiddelde een emigratie van 20.000 personen per jaar in mindering, dan zal de toeneming niet 4.070.000, doch 3.237.000 bedragen. Zouden er per jaar 50.000 personen emigreren, dan moet over de periode 1951—1981 nog altijd rekening worden gehouden met een bevolkingsvermeerdering van bijna twee millioen.

De berekeningen, die het CBS in 1951 het licht deed zien, kwamen heel wat lager uit, hetgeen overigens niet wil zeggen, dat de statistici zich „vergist" zouden hebben. Zij wijzen er steeds op, dat een prognose geenszins een voorspelling is. Een prognose is slechts om het met de officiële definitie te zeggen „een berekening van de consequenties van bepaalde — op basis van op dat moment bekende feiten, zo redelijk mogelijke — veronderstellingen". Zo zal ook de nieuwe berekening weer herzien moeten worden, wanneer de werkelijkheid van de nieuwe veronderstellingen blijkt af te wijken.

Inmiddels zijn de nieuwe cijfers op tal van gebieden van invloed. Er is vrijwel geen departement, dat er niet mee te maken heeft: Onderwijs voor de behoefte aan scholen en onderwijzers; Landbouw voor de plaatsing van boeren; Verkeer en Waterstaat voor de toekomstige omvang van het verkeer; Oorlog bij de keuringen; Wederopbouw voor woningbouw en krotopruiming; Sociale Zaken bij de voorzieningen voor ouden van dagen, weduwen en wezen en bij de emigratie; Economische Zaken voor de industrialisatiepolitiek.

Ondanks verwerping N-Guinea-resolutie

Dreigende taal van Indonesisch afgevaardigde tegen Nederland

Schiphol. — „Mijn verklaringen in New York, dat niet voor het huis van iedere Nederlander en iedere Nederlandse vestiging in Indonesië een politieagent kan worden geplaatst, houden geen bedreiging in, maar zijn er op gericht een waarschuwing te zijn de kwestie van de verwerping van de Nieuw-Guinea resolutie door de algemene vergadering niet te licht op te vatten". Dit heeft de vicevoorzitter van de Indonesische delegatie naar de Verenigde Naties, dr. Abu Hanifah, na aankomst uit New York op Schiphol in een onderhoud met het A.N.P. verklaard.

Dr. Hanifah zeide, dat de kwestie Nieuw-Guinea voor Indonesië een zaak is van nationale allure en een nationale eis is, die gemakkelijk sentimenten kan oproepen. „Dat wil echter niet zeggen", aldus dr. Hanifah, „dat de Indonesische regering de toestand niet volkomen in de hand heeft". Dr. Hanifah zeide het als zijn plicht te hebben beschouwd een waarschuwend geluid te laten horen omdat — ook in Nederland — de kwestie te licht wordt opgevat. Hij voegde hier aan toe, dat de verhouding tussen de landen niet alleen afhangt van protocollen, maar ook van de mensen, die in deze landen leven. Want het zijn de mensen, die de landen regeren. Dr. Hanifah verklaarde, dat hoewel de resolutie van India in de algemene vergadering is verworpen, Nederland niet dient te vergeten, dat de feitelijke meerderheid van de landen in de Verenigde Naties zich tegen het Nederlandse standpunt heeft verklaard. „Nederland heeft formeel gewonnen, maar de wereldopinie is niet overtuigd", zeide dr. Hanifah. Hij verklaarde voorts, dat daarom nu de tijd voor Nederland is gekomen om met Indonesië „te praten" ter verbetering van de betrekkingen tussen beide landen, die van wederzijds belang zijn.

Straatverwarming ten gerieve van het Brusselse publiek. In Brussel heeft men een aantal straalkachels op palen opgesteld om de vele bezoekers van de Belgische lichtstad warme Kerstdagen te bereiden.

Emigrant in Canada spoorloos verdwenen

Grote ongerustheid bij familie te Venlo

(Van onze correspondent in Zuid-Nederland)

Sedert drie weken verkeert, zoals wij reeds in 't kort hebben gemeld, de familie J. Joordens-Waterreus te Venlo-Blerick in ernstige ongerustheid over het lot van hun 23-jarige zoon Ton, die Woensdag 24 November zijn pension te Grimsby in Canada heeft verlaten, om zich per vliegtuig te begeven naar Nederland, in verband met zeer ernstige ziekte van zijn moeder. Door een telegram had T. J. zijn familie te Venlo laten weten dat hij Zondag 28 November op Schiphol zou arriveren. Sedertdien heeft men evenwel niets meer van de jonge Venlose emigrant gehoord.

Vast staat, dat de Nederlandse emigrant 24 November met zijn auto van Grimsby naar het vliegveld van Toronto is gereden, waar hij diezelfde dag nog passage boekte. Twee dagen later is het vliegbiljet echter ingeleverd. Of dit door J. zelf gedaan werd is niet bekend. De emigrant had zijn pension te Grimsby verlaten met duizend dollar en enkele toiletbenodigdheden. Reeds is verondersteld, dat T. J. in Canada beroofd en vermoord zou zijn, doch hiervoor bestaat geen enkele positieve aanwijzing. Naar verluidt zou de auto van J. aangetroffen zijn op een parkeerterrein te Toronto.

Toen de familie J. te Venlo-Blerick na het laatste telegram van hun zoon geen enkel levensteken meer van hem vernam, heeft zij zich dadelijk in verbinding gesteld met de Nederlandse consul te Montreal. Haar werd toegezegd dat al het mogelijke zou worden gedaan om de zo mysterieus verdwenen emigrant op te sporen, hetgeen tot dusverre evenwel nog niet mocht gelukken.

Ton Joordens verblijft sinds 1951 te Canada, waar hij de laatste tijd als food-adviser werkzaam was in een meelfabriek te Grimsby. Blijkens brieven van andere daar vertoevende emigranten, afkomstig uit Venlo en Reuver, staat T. J. daar gunstig bekend. Ook zij konden voor het spoorloze verdwijnen geen enkele verklaring geven.

Nederl. fregat wordt uit Koreaanse wateren teruggetrokken

's-Gravenhage. — De regering heeft besloten de Nederlandse bijdrage aan de zeestrijdkrachten van de Verenigde Naties in de Koreaanse wateren terug te trekken. Het ligt in de bedoeling, dat het Nederlandse fregat op 24 Januari uit Japan vertrekt en niet meer wordt afgelost.

Gedeserteerd Legionnair op Schiphol gepakt

Uitgeleverd door Egypte

In het chartervliegtuig, waarmee onlangs de laatste Korea-vrijwilligers op Schiphol aankwamen, bevond zich een burger, de 24-jarige V. d. B. uit Hendrik Ido Ambacht, die op verzoek van de officier van Justitie door de Egyptische autoriteien te Caïro aan Nederland is uitgeleverd. Met toestemming van de minister van Oorlog is V. d. B., die reeds geruime tijd in ons land werd gezocht, met dit toestel meegekomen.

V. d. B. heeft ondanks zijn jeugdige leeftijd reeds een veelbewogen leven achter de rug. Men vermoedt dat hij betrokken is geweest bij reeksen inbraken die ongeveer twee jaar geleden in de omgeving van Rotterdam en Dordrecht zijn gepleegd. Aanvankelijk is v. d. B. daarvoor in arrest gesteld. Eenmaal op vrije voeten nam hij onverwijld de wijk naar Frankrijk, waar hij dienst nam bij het vreemdelingenlegioen. Daar heeft hij zeventien harde maanden doorgebracht temidden van 170 Duitsers. Hij werd op transport gesteld naar Indo China, maar in het Suezkanaal sprong hij overboord. Aan de ene zijde wachtten hem de Engelsen en aan de andere de Egyptenaren. Hij koos de laatsten. Zwemmend bereikte hij de wal. Na twee dagen zwerven werd hij door de Egyptische politie-autoriteiten gearresteerd. Hij trachtte zich in verbinding te stellen met de Nederlandse consul. Zeven weken lang moest hij op antwoord wachten. Toen dat kwam was er tevens een verzoek tot uitlevering van hem bij, gezien het feit dat deze jongeman veel op zijn kerfstok heeft. In het vliegtuig kon hij zich vrijelijk met de Koreagangers bemoeien. Eenmaal geland echter werd hij tussen twee agenten van de Rijkspolitie geboeid weggevoerd.

Italiaanse arbeiders naar Nederland?

's Gravenhage. — De regering van Nederland en Italië bestuderen thans de mogelijkheid tot tewerkstelling van Italiaanse arbeiders in Nederland teneinde de in dat land bestaande algemene tekort op de arbeidsmarkt ongedaan te maken. Het Rijksarbeidsbureau voert inmiddels besprekingen met het bedrijfsleven over de vraag in hoever door de aantrekking van Italiaanse arbeiders in de bestaande behoefte kan worden voorzien. De tewerkstelling van Italiaanse arbeiders zou hoofdzakelijk kunnen geschieden in de bouwnijverheid en de metaalnijverheid. Omtrent het resultaat van de besprekingen is nog niets bekend.

Touristenbezoek aan Nederland in 1954 aanzienlijk toegenomen

's Gravenhage. — Het uitzonderlijk slechte weer gedurende het afgelopen seizoen heeft niet verhinderd, dat het buitenlandse toeristenbezoek aan Nederland in 1954 opnieuw aanzienlijk is toegenomen. Het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen in Nederlandse hotels en pensions tussen Januari en October was bijna 30% hoger dan in de overeenkomstige periode van 1953. Dit aantal bedroeg voor wat betreft de eerste negen maanden van dit jaar 1.841.020 tegen 1.422.366 gedurende de eerste drie kwartalen van 1953, en daarin zijn uiteraard nog niet begrepen de millioenen dagbezoeken van Duitsers en Belgen.

Kwantitatief was de stijging het ten van bezoekers uit de bonds-repuhoogst in Augustus, namelijk 32%, relatief echter in April, te weten 49%.

Zoals te verwachten was is de toeneming van het aantal buitenlandse overnachtingen in de eerste plaats toe te schrijven aan het grotere bezoek van Duitsers. Het aantal logeernachbliek vermeerderde met 70%.

Groot was ook de stijging van de Engelse, Amerikaanse en Franse overnachtingen. Deze bedroeg respectievelijk 34, 24 en 32%. Opmerkelijk was verder de toeneming van de logeernachten van Spanjaarden en Portugezen 60%, van Italianen 40 en van Ieren 35%, hoewel het totaal betrekkelijk gering bleef.

De Duitsers namen van het totaalaantal overnachtingen met 21% het leeuwendeel voor hun rekening. Daarna kwamen, elk met 14%, de Engelsen en Amerikanen en vervolgens de Belgen met 9% en de Fransen met 8%.

De vier grote steden namen weer het merendeel van de logeernachten voor haar rekening, namelijk 1.132.890.

Ook het aantal overnachtingen van Nederlanders in hotels en pensions in Nederland steeg, zij het in dit geval slechts met ruim 3%. Dit aantal was in totaal tussen Januari en October 1954 2.697.370 en in dezelfde periode van 1953 2.615.856.

Hoewel de hiervoor gegeven cijfers dus slechts betrekking hebben op negen van de twaalf maanden van dit jaar, is de A.N.V.V. van mening, dat reeds nu gezegd kan worden, dat 1954 in toeristisch opzicht een gunstig jaar is geweest.

Troepenvervoer naar Ambon

Prof. Gerbrandy vraagt om vervolging KPM-directie

Den Haag. — Prof mr. P. S. Gerbrandy, lid van de Tweede Kamer, heeft als conclusie op een aantal schriftelijke vragen aan de minister-president over de rol van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij bij het vervoer van Indonesische troepen naar Ambon in verband met acties tegen Nieuw-Guinea en de republiek der Zuid-Molukken gevraagd of de regering bereid is deswege een strafvervolging te openen tegen de directieleden van deze maatschappij.

De vragen luiden:

1. Is het waar, dat de K.P.M. nog steeds voortgaat met het vervoer van troepen der republiek Indonesië en van oorlogsmateriaal naar Ambon of de Ambonese eilanden, althans naar het gebied van de republiek der Zuid-Molukken?

2. Worden deze troepen en wapens ingezet tegen de strijdmacht van de republiek der Zuid-Molukken op Ceram?

3. Is het waar, dat van de strijdmachten van de republiek Indonesië, gelegerd op Ambon of elders, soldaten of onderdelen worden gebruikt tot penetratie in en infiltratie tegen West-Nieuw-Guinea, dat onder het souvereine gezag van Nederland staat?

4. Indien bovenstaande vragen bevestigend (geheel of ten dele) worden beantwoord, welke zijn dan de houding en de activiteiten der Nederlandse regering hiertegenover, rechtens zowel als de facto?

5. Is de Nederlandse regering bereid om het tegen de republiek der Zuid-Molukken en tegen Nederland gerichte vervoer van troepen en wapens door een Nederlandse scheepvaartmaatschappij feitelijk onmogelijk te maken, hetzij door een strafvervolging te doen instellen tegen de leden der directie van deze te Amsterdam gevestigde maatschappij, als verdachten van van het misdrijf van artikel 100 Wetboek van Strafrecht, voor zover betreft de hulpverlening aan de republiek Indonesië in de (burger)oorlog tegen Ambon, en als verdachten van uitlokken of medeplichtigheid aan de republiek Indonesië voor de tegen Nieuw-Guinea gerichte infiltraties en vijandelijkheden, het zij door andere tot dit doel geëigende maatregelen?

H.B.U. meent in haar verslag 1953-1954:

Antillen moeten nieuwe bestaansmogelijkheden zoeken voor hun wassende bevolking!

Hausse is voorbij, normale tijden keren terug

Goede vooruitzichten van Phosphaatmijn, slapte in de bouwindustrie

Het staat thans wel vast, dat de na-oorlogse hausse-periode heeft plaats gemaakt voor de terugkeer tot meer normale verhoudingen, aldus de Hollandse Bank Unie N.V. in een beschouwing over de economische positie der Nederlandse Antillen, voorkomende in haar dezer dagen gepubliceerde jaarverslag over de laatste zes maanden van 1953 en het eerste halfjaar van 1954. De teruggaande tendens werkte het streven naar bezuiniging en grotere efficiency in de hand, hetgeen inkrimping van de personeelssterkte bij enige bedrijven en een verminderde kooplust bij het publiek tot gevolg had.

Hoopgevende ontwikkeling van het touristenverkeer

Ten aanzien van de *Curaçaose Mijnbouw Maatschappij* te Nieuwpoort stelt het verslag van de HBU vast, dat de vooruitzichten van deze industrie onveranderd gunstig blijven. Weliswaar daalden de verkopen in 1953 met ruim 10%, maar hiertegenover stond een stijging van de verkoopsprijs van ruim 20%, waardoor de eindresultaten bijzonder bevredigend bleken. De export van phosphaat — hoofdzakelijk naar de Verenigde Staten en Canada — bedroeg in 1953 96 millioen kilo, het aantal werknemers ongeveer 500.

De bedrijvigheid in de *scheepbouw* bleef daarentegen beduidend achter bij die in de periode 1952/1953. In het „Koningin Wilhelmina dok" werden in 1953 61 schepen opgenomen, terwijl door het scheepsreparatiebedrijf aan 310 schepen reparaties werden uitgevoerd. Het verslag maakt gewag van plannen tot vergroting van het „Koningin Wilhelmina dok" teneinde, door een grotere dok-capaciteit, meer opdrachten te verkrijgen.

De activiteit in de bouwnijverheid bleef beneden de verwachtingen, ten dele tengevolge van het uitstellen van gouvernementsopdrachten, aldus het verslag. Slechts weinig bedrijven konden met een volledige bezetting werken. Ook de steenbakkerijen en timmerfabrieken werken, als gevolg van de slapte in het bouwbedrijf, beneden hun capaciteit.

De resultaten van het Scheveningse loggerbedrijf op Curaçao waren, ondanks enige tegenslagen in de afgelopen jaren, zodanig, dat aanleiding bestond tot het kopen van een tweede vaartuig, dat hoofdzakelijk bedoeld is als verbindingsschip tussen de visgronden en de Antilliaanse markt. De Curaçaose en Arubaanse visserijbedrijven boetten — zo vervolgt het verslag — verder in betekenis in.

Naar hoge loonpeil

Na melding gemaakt te hebben van het streven van de regering om tot een verbreding van de economische basis der Nederlandse Antillen te komen door het aantrekken van nieuwe industrieën („tax-holiday", vakopleiding), stelt de HBU vast, dat dit streven slechts perspectieven biedt, wanneer zich op de Antillen vestigende bedrijven tevens verzekerd kunnen zijn van een gunstige arbeidsmarkt om het succes tegen buitenlandse producten te kunnen concurreren. Vooralsnog zal het naar verhouding hoge Antilliaanse loonpeil de kostprijzen echter ongunstig beïnvloeden.

Werden over het algemeen door de verschillende locale industrieën, vergeleken bij vorige jaren, minder gunstige resultaten geboekt, het scheepvaartverkeer (de tankvaart niet meegerekend) en het daarmee verband houdende touristenverkeer ontwikkelden zich daarentegen bevredigend. Het aantal buitenlandse scheepvaartlijnen, die de Nederlandse Antillen in hun vaarplan opnamen, breidde zich wederom uit, terwijl ook het aantal vracht- en passagiersschepen, dat Curaçao en Aruba aandeed, in 1953 hoger was dan in voorgaande jaren. Op Curaçao kwamen in 1953 2299 vracht- en passagiersschepen (tankers en zeilschepen niet meergerekend) aan tegen 2191 in 1952. Voor Aruba bedroegen deze cijfers 708 en 515. Het aantal zeilschepen, dat de Antillen aandoet, loopt daarentegen geregeld terug. Bedroeg het in 1949 nog 3095 (voor Curaçao en Aruba tesamen), in 1953 was dit aantal met bijna een derde verminderd tot 2062.

"Shopping centre of the Caribbean"

Het aantal grote luxe passagiersschepen, dat op cruises door de Caribbean Curaçao aandeed, steeg van 17 in 1952 tot 35 in 1953. Het aantal touristen, dat hierdoor gelegenheid kreeg met de Antillen kennis te maken bedroeg in 1953 meer dan het dubbele van dat in 1952. Ook in 1954 zal het bezoek van touristenschepen aan het „shopping centre of the Caribbean" ongetwijfeld bevredigend zijn, daar in de eerste vijf maanden van 1954 reeds 33 touristenschepen Curaçao aandelen.

Ook de aankopen, verricht door touristen, die gebruik maken van de gewone lijndiensten zijn — naar het verslag vaststelt — van geen geringe betekenis. De toeneming van het touristenverkeer danken de Antillen voor een niet gering deel aan het onvermoeide streven van het Centraal Touristen Comité. Door het voeren van intensieve propaganda, met name in de Verenigde Staten en Venezuela, verkrijgen de Nederlandse Antillen steeds meer bekendheid, waarbij de lage invoerrechten tevens een attractie van betekenis vormen.

Het verslag wijst er op, dat nog geen oplossing werd gevonden voor het hotelvraagstuk, hoewel zowel voor Curaçao als voor Aruba diverse plannen ter tafel werden gebracht, terwijl het tevens melding maakt van het voornemen om op Sint Maarten een klein, maar comfortabel hotel te bouwen, waardoor men ook op de Bovenwindse Eilanden touristen hoopt aan te trekken.

In totaal kwamen in 1953 op Curaçao 42.628 passagiers per vliegtuig aan, en 6960 per schip. (In 1952 bedroegen deze cijfers 42.310 en 7272.) Het aantal vertrekken passagiers bedroeg in 1953 43.103 per vliegtuig en 6863 per schip. (41.445 en 7529 in 1952). Op Aruba arriveerden in 1953 door de lucht en over zee 26.106 personen (tegen 24.985 in 1952), terwijl er 26.376 (25.610 in 1952) vertrokken.

De toestellen van het West-Indisch Bedrijf van de K.L.M. haalden in de tweede halfjaar van 1953 en het eerste halfjaar van 1954 tesamen 18.000 luchturen (17.090 in de voorafgaande periode) en legden 4.737.000 kilometer af.

Buitenlandse handel

Ook omtrent de buitenlandse handel en de financiële situatie van de Nederlandse Antillen publiceert het verslag van de HBU interessante — ten dele reeds bekende — cijfers waarvan wij er hier enkele laten volgen. De totale invoer op de Nederlandse Antillen bedroeg in 1953 1.387 millioen gulden. Aan consumptie-artikelen importeerde Curaçao voor 29.5 millioen en Aruba voor 15,8 millioen gulden, aan manufacturen Curacao voor 16.6 millioen en Aruba voor 4.5 millioen gulden.

De voornaamste leveranciers van de Antillen waren, na Venezuela, dat met zijn leverantie van ruwe olie natuurlijk ver bovenaan staat (met 477,7 millioen gulden), in volgorde van belangrijkheid: de Verenigde Staten (87,7 millioen gulden), Colombia (57,1 millioen gulden), Nederland (32,3 millioen gulden), Engeland (21,7 millioen gulden), Indonesië (17,2 millioen gulden) en vervolgens Trinidad, Frankrijk, West-Duitsland, Argentinië, Malakka enz. Vergeleken bij 1952 daalde de invoer van Venezuela, de Verenigde Staten en Nederland, terwijl die van Colombia niet onaanzienlijk toenam.

De voornaamste landen, waarheen de Nederlandse Antillen exporteerden, waren in 1953 de Verenigde Staten, Engeland, Brazilië, Zweden, Argentinië en — op de zesde plaats — Nederland.

In een beschouwing naar aanleiding van de import- en exportcijfers stelt de HBU vast, dat nog steeds een invoersaldo bestaat, welke surplus aanzienlijk groter wordt, als men in aanmerking neemt, dat de import en export van olie buiten de betalingsbalans van de Nederlandse Antillen valt. Hoewel het adus ontstane tekort op de betalingsbalans ruimschoots gedekt wordt door de grote bedragen, die de hoofdkantoren der oliemaatschappijen aan deviezen naar de Nederlandse Antillen laten overmaken, stelt een en ander, naar de mening van de HBU, de eenzijdigheid van de welvaartsbasis der Nederlandse Antillen nog eens duidelijk in het licht.

Dat het zoeken naar nieuwe bestaansmogelijkheden een dringende eis is wordt — zo zegt het verslag — ook duidelijk als men de gestadige aanwas der bevolking in aanmerking neemt. In de periode van 1949 tot 1 Januari 1954 steeg de bevolking van Curaçao van 98.000 tot niet minder dan 115.000 zielen, die van Aruba van 54.000 tot 57.000 zielen en die van de totale bevolking der Nederlandse Antillen van 152.000 tot 172.000 zielen!

Gemak

In een of ander blad heb ik gelezen, dat men ergens „de krachtigste en vernietigendste onderzeebootjager ter wereld" heeft gebouwd. „Hij heeft," zo verluidt het verder, „nóg wijdere actieradius. nóg dodelijker stootkracht, nóg groter opsporingsvermogen" en „hij zendt de vernietiging diep in de veiligheidsgordel van de vijand". Maar, en dat schijnt dan ook een voordeel te zijn, hij heeft ook „nog meer gemakken voor de bemanning".

En dat is nu juist mijn bezwaar: het wordt de mensen al te gemakkelijk gemaakt hun evennaaste van het leven te beroven. Ten slotte wordt dat zo'n eenvoudige kwestie, dat zij maar al te bereid zijn het te gaan doen. Op hun inderdaad dode gemak.

Hachelijke vaart met mijn aan boord

Cesenatico. — Een Italiaans vissersboot is na een bijzonder angstige reis met een onontplofte magnetisch mijn aan boord de kleine haven van Cesenatico in Italië binnengelopen. De mijn werd in de netten opgevist en kwam met de vis in het ruim terecht

Niemand van de uit zeven koppen bestaande bemanning durfde het gevaarlijke voorwerp aan te raken. Door de zware zee werd de mijn echter van de ene kant van het ruim naar de andere kant gerold.

In de haven werd de mijn door twee legerdeskundigen gedemonteerd. Deze bleek 660 pond zeer ontplofbare stoffen te bevatten — genoeg om een gat in een slagschip te slaan.

Oorhangers in de vorm van goudviskommen. Men verwacht, dat deze excentrieke sieraden tot de grote mode van de nabije toekomst zullen gaan behoren. Ze zijn gevuld met water en worden voor 7 gulden per paar aangeboden in de Londense bijouteriewinkels.

Kerstviering op Paleis Soestdijk

's-Gravenhage. — De jaarlijkse viering van het Kerstfeest op Paleis Soestdijk geschiedt Vrijdag 24 December des middags om 15 uur in de garage van de kazerne van de Koninklijke Marechaussee naast het Paleis Soestdijk.

Het programma wordt geopend met een welkomstwoord door Prins Bernhard en besloten worden met de opvoering van een kinderkerstspel.

AGENDA

WEST-END:

Eerste Kerstdag: 16.30 uur: „Utah wagon train"; 18.30 uur: „Tiger Woman"; 20.30 uur: „Man with a million".

Tweede Kerstdag: 10.30 en 20.30 uur: „Man with a million"; 16.30 uur „Pals of the golden West"; 18.30 uur „Siren of Bagdad".

CINELANDIA:

Eerste Kerstdag: 18.30 uur „Marked Trails"; 20.30 uur „Garden of Evil".

Tweede Kerstdag: 18.30 uur: „Fighter attack"; 20.30 uur „Garden of Evil".

ROXY:

Eerste Kerstdag: 10.30 uur: „El vagabundo; 16.30 uur „That's my boy" 18.30 uur: „Gun smoke"; 20.30 uur: mr „Scoutmaster".

Tweede Kerstdag: 10.30 uur: „La mujer que se vendió"; 16.30 uur: „The lost volcano"; 18.30 uur: „Taxi"; 20.30 uur: mr Scoutmaster".

CARIBE:

Eerste Kerstdag: 18.00 uur: „South of Caliente"; 20.00 uur: „The Golden Mask".

Tweede Kerstdag: 18.00 uur: „All American"; 20.00 uur: Calamity Jane".

REX:

Eerste Kerstdag: 18.00 uur; „Wildhore stampede; 20.00 uur: „Huracan Ramirez".

Tweede Kerstdag: 18.00 uur: „Barbered wire"; 20.00 uur: „Jack McCall desperado".

ROYAL:

Eerste Kerstdag: 18.00 uur: „Wells Fargo gunmaster"; 20.00 uur: „Overland Pacific".

Tweede Kerstdag: 18.00 uur: „Hondo"; 20.00 uur: „4 horas antes de morir".

SUFFISANTTHEATER:

Eerste Kerstdag: 20.00 uur: „The man between";

Tweede Kerstdag: „Veils of Bagdad", 20.00 uur.

EERSTE KERSTDAG

Curaçaos Museum: 9—12.00; 14.00 — 18.00 — 19.30 — 22.00 uur Van Gogh expositie.

Bargebad: 21.00 uur: Kerstbal met de „Jovenes del Caribe"

J.P.F. Club: 21.00 uur: Kertsbal met de „Estrellas der Caribe".

TWEEDE KERSTDAG:

Curaçaos Museum: 9 — 12.00 uur; 14.00 — 18.00 uur en 19.30 — 22.00 uur: van Gogh expositie.

Surinaamse Club: 13.00 Dansen; 18.30 uur Operette „De Sneeuwkoningin".

JPF Club: Kerstviering voor de kinderen, 17.30 uur.

Chileense Senaat tegen staat van beleg

Santiago de Chile. — De Chileense Senaat sprak zich gisteren uit tegen de staat van beleg, die 20 September voor de duur van zes maanden in Chile was afgekondigd, in verband met stakingen.

De Kamer van Afgevaardigden had dit reeds eerder gedaan.

Emmastad

Telegram Afdeling:

Kanoor open: 24 Dec. 05.30 — 23.30 uur tel. 2307, b.g.g. tel. 2137; 24 Dec (23.30 uur) — 25 Dec. (07.30 uur) J. J. Roos, tel. 2137; 25 Dec. (7.30) — 26 Dec (7.30) J. Kokshoorn tel. 2470/2307, b.g.g. tel. 2400; 26 Dec. (7.30) — 27 Dec. (5.30) J. J. Roos, tel. 2137/2307, b.g.g. tel. 2400.

Personeel Afdeling:

Vrijdag, 24 t/m Zaterdag 25 Dec. 12.00 uur G. J. Welbergen, tel. 4470, Fieu weg 7, J.D. Bij geen gehoor nadere inlichtingen tel. 2400.

Zaterdag 25 Dec. t/m Zaterdag 1 Jan. 12.00 uur S. H. Tiesma, tel. 4445, Trompiaalweg 19, J.D. Bij geen gehoor nadere inlichtingen tel. 2400.

Materialen Afdeling:

Vrijdag 24 Dec.: M. Gautier, tel. 2902; Zat. 25 Dec. (7.30) — Vrijdag 31 Dec. (24.00) J. van Kampen, tel. 4326.

Geneeskundige Dienst:

24 Dec. (12.30) — 25 Dec. (7.00): Dr Ottevanger, tel. 2599, b.g.g. tel. 2409; 25 Dec. (7.00) — 26 Dec. (7.00): Dr Blok, tel. 4229, b.g.g. tel. 2409; 26 Dec. (7.00) — 27 Dec. (7.00): Dr Volker, tel. 4245, b.g.g. tel. 2409.

Weekend-wacht Suffisantdorp:

Gedurende dit weekend zal in dringende gevallen de heer F. H. Medema kunnen worden opgebeld onder nr 3133, b.g.g. nadere inlichtingen tel. nr 2400.

C.S.M.

Rederij:

Vrijdag: J. G. Pruis, tel. 2606.
Zaterdag: G. de Rooy, tel. 2076.
Zondag: J. Hemmes, tel. 2701.

Scheepsagentschap:

24 Dec.: 7.30 — 23.00 uur kantoor, tel. 2458/2551; 18.00 — 19.00 uur; 23.00 — 7.30 uur E. v.d. Werf, tel. 3101.

25 Dec.: 7.30 — 18.00 uur kantoor tel. 2458/2551.

25 Dec. (18.00 uur) — 26 Dec. (18.00 uur) E. v.d. Werf, tel. 3101.

26 Dec. (8.00 uur) — 27 Dec. (7.30 uur) W. Punt, tel. 2269.

Dok Afdeling:

Vrijdag van [illegible] — 1.00 uur, tel. [illegible] van 1.00 — 7.30 uur P. Roest, tel. 3146.

Zaterdag: (7.30) — Zondag (7.30) A van Hasselt, tel. 2568.

Zondag (7.30) — Maandag (7.30) P. Roest, tel. 3146.

Theater Asiento: Vrijdag: Geen voorstelling. Zaterdag: „The Captain's Paradise", kinderen boven 18 jaar. Zondag: „Kiss me Kate". Kinderen boven 16 jaar.

Verloofd:
JAN A. BOUTMY
en
LOUISE ERKELENS
Curacao, 24 Dec. 1954

In Nederland groeit interesse voor Antillen en Suriname

Sinds enkele weken zijn de repetities voor de Passiespelen in Tegelen, die in 1955 weer worden gehouden, begonnen. En het is nu zo ver, dat de schaar eraan te pas moet komen om de baarden en het haar, die in de afgelopen maanden naar hartelust mochten groeien, te fatsoeneren. De Nederlandse kampioen-grimeur, de heer Seelen, neemt hier een van de apostelen onderhanden.

Maatregelen tegen joy-riding ★ Een knaap, die het wel erg bont maakte ★ Roof onder de vensters van het politie-bureau ★ De baarddragers van Tegelen ★ Hoe brengt de Nederlander zijn vacantie door?

Er valt, sinds de Bevrijding, bij het Nederlandse publiek een nog wel niet overweldigende, maar toch gestadig groeiende belangstelling voor de West waar te nemen. Allerlei tekens wijzen daarop. Allereerst de toename van het aantal voor een brede lezerskring bestemde, maar toch wetenschappelijk verantwoorde boeken over de Nederlandse Antillen en Suriname. Vooral de laatste jaren verschenen er verscheidene, goed verzorgde werken, waar het een lust is in te lezen of te kijken en die een goed beeld geven van het leven in wat men hier meestal nog samenvattend West-Indië noemt. Worden zij ook gekocht?

Boeken over West-Indie worden veel gelezen

De directeur van een grote boekhandel, die we er naar vroegen, vertelde ons, dat vooral de werken met veel illustraties goed aftrek vinden. Voorkeur van een bepaalde lezersgroep voor werken over de Antillen en Suriname viel niet vast te stellen. Ze werden gekocht door echte boekenverzamelaars, maar ook door mensen, die zich slechts zelden een boek aanschaffen en welhaast evenveel door jongere als door oudere mensen.

Even gunstig klonk het rapport van de leider van de personeelsbibliotheek van een groot industrieel bedrijf. Verschillende boeken, die één of twee jaar geleden werden aangeschaft, waren reeds veertig maal of nog vaker uitgeleend geweest, hetgeen betekent, dat deze werken bijna voortdurend in roulatie waren. Ook hier viel een zekere voorkeur voor de werken met veel illustraties waar te nemen, hoewel zij zich minder duidelijk uitte, dan in de boekhandel. De bevindingen van de directeuren van enige openbare uitleenbibliotheken liepen parallel met de voorgaande: onder de reis- en landbeschrijvingen, een altijd veel gevraagde rubriek, nemen boeken over de West een goede plaats in.

Andere voorlichting

Wellicht is deze belangstelling gestimuleerd door de dagbladpers. Uit den aard der zaak hebben de bladen het laatste jaar, in verband met de behandeling van het statuut, veel over de Nederlandse Antillen geschreven, al viel het op, dat maar weinig bladen een heldere uiteenzetting hebben gegeven van wat de nieuwe regeling nu eigenlijk behelst en welke betekenis zij heeft voor de drie rijksdelen. Wèl heeft de publiciteit over het statuut tot gevolg gehad, dat verscheidene bladen ook aan andere gebeurtenissen in de West meer aandacht zijn gaan schenken dan voorheen wel eens het geval was. De moeilijkheden in de Staten, de verkiezingen en de kabinetsformatie op de Antillen bijvoorbeeld zijn door tal van Nederlandse persorganen uitvoerig behandeld. Dat de plechtigheden van de 15de December een ruime plaats op de voorpagina's hebben gekregen spreekt welhaast van zelf.

Ook in de radio hoort men hier van tijd tot tijd een Antilliaans of Surinaams geluid, hetzij in de vorm van reportages, hetzij doordat typisch West-Indische muziek wordt uitgevoerd. Voorts heeft het veelbezochte Instituut voor de Tropen in Amsterdam een belangrijke West Indische afdeling, terwijl ook op de winterprogramma's van verenigingen, die regelmatig lezingen en voordrachten organiseren, nogal eens de naam van een spreker of van sprekers over Suriname of de Nederlandse Antillen prijkt.

Natuurlijk kan op het gebied van de voorlichting nog meer gedaan worden. Vooral nu de verhouding tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Suriname een vaste basis heeft gekregen, zal op dit gebied ongetwijfeld nog veel vruchtbaar werk verricht kunnen worden. De belangstelling is er. En dat is een prettig ding.

De week in Nederland

„koning der joy-riders"

Er zijn — overal in het leven — aangename, maar er zijn ook vervelende dingen. Eén daarvan is het euvel van de joy-riding, een kwalijk bedrijf, dat op een deel van de Nederlandse jeugd een onweerstaanbare aantrekkingskracht blijkt uit te oefenen. „Koning" der joy riders in Nederland is een dertienjarige knaap uit Bergen op Zoom, die op bijna ziekelijke wijze van elke gelegenheid, die zich voor doet om een ritje te maken met een ergens geparkeerde wagen, gebruik maakt. Enige maanden geleden heeft hij op deze wijze een hele rondrit door het land gemaakt. Was de benzine op, of kreeg hij een „ongelukje", dan liet hij de gestolen auto eenvoudig langs de weg staan en zocht een andere wagen, waarvan de eigenaar onvoorzichtig genoeg het sleuteltje in het contact had laten steken. Daar waarschuwingen niet hielpen, nam de politie hem tenslotte in verzekerde bewaring en kort daarop werd hij in een observatiehuis voor jongens geplaatst. Uit dit zogenaamde open — niet bewaakte — gesticht liep hij echter weg, of liever, reed hij weg, want hij nam onmiddellijk weer plaats in een onbeheerd staande auto en ging er mee op avontuur. Tenslotte wist de politie hem in de buurt van zijn huis opnieuw op te sporen.

Zo erg als deze knaap maken de meeste joy riders het gelukkig niet, maar toch neemt de gewoonte van opgeschoten knapen om ongevraagd tourtjes te gaan maken met geparkeerde auto's — waarbij zij soms het contact forceren — hand over hand toe. De Amsterdamse politie heeft thans besloten er paal en perk aan te stellen en een grootscheepse actie tegen het joy-riding op touw te gaan zetten. Hopenlijk helpt het.

Politie-perikelen

De Amsterdamse politie ontplooit trouwens op velerlei gebied activiteit. Over het plan van hoofdcommissaris Kaasjager tot demping van een deel der hoofdstedelijke grachten om ruimte te krijgen voor het verkeer schreven wij reeds. Onlangs boekte zij ook op een ander gebied een succes: na lang speurwerk arresteerde zij in één der volkswijken, de Jordaan, twee mannen, die er ernstig van verdacht worden in de herfst van dit jaar een opzienbarende overval uitgevoerd te hebben op een postauto, waarbij een grote som gelds in handen van de rovers viel. Een belangrijk deel van dit geld werd onder de vloer van een garage vlak bij de woningen van de twee mannen teruggevonden.

Minder fortuinlijk was de Amsterdamse politie echter enkele dagen later, toen dieven — wederom op klaarlichte dag — erin slaagden een tas met een inhoud van vele duizenden guldens uit de bestelauto van een sigaretten-importeur te stelen. Hoe brutaal deze tweede grote roof uit een bestel-auto werd uitgevoerd wordt eerst duidelijk, als men weet, dat de bestelauto in de Warmoesstraat geparkeerd stond, en dat zich in diezelfde Amsterdamse Warmoesstraat een groot politie-bureau bevindt.... Niet ten onrechte schreven enkele bladen over een voor het prestige van de hoofdstedelijke politie pijnlijke diefstal!

Baardige-dorpelingen

Pijnlijk — maar dan in meer letterlijke zin — is op het ogenblik voor vele dames en meisjes in het rustige Limburse dorpje Tegelen de begroeting van hun echtgenoten of verloofden. In 1955 worden hier namelijk weer de vijfjaarlijkse Passiespelen opgevoerd, waar een belangrijk deel der ingezetenen, hetzij als hoofdrolspeler, hetzij als figurant, aan mee pleegt te doen. Voorwaarde voor de mannen die als deelnemers worden uitverkoren is echter, dat zij vroegtijdig hun baarden laten staan, zodat zij er ten tijde van de spelen zovéel mogelijk als echte bewoners van het Heilige Land uitzien.

Zo kan het een argeloze bezoeker van Tegelen op het ogenblik overkomen, dat hij in een café, waar hij een kopje koffie drinkt, bediend wordt door een kellner met de baard van een woestijnrover of aan de benzinepomp geholpen door een monteur met de haargroei van een Joodse opperpriester uit het begin van onze jaartelling. De baarden geven Tegelens bevolking een artistiek en geheel eigen aanzien. Maar toch vermoedt uw briefschrijver, dat vele vrouwen en meisjes, hoe trots zij er ook op zijn, dat hun man of verloofde mee doet aan de grote, door tienduizenden bezochte spelen, een zucht van verlichting zullen slaken als in de loop van 1955 de baarden weer afgeschoren worden. De kappersbedienden zullen heel wat te vegen hebben tegen die tijd!

Vacantie

Druk, maar dan met vragen, hebben het ook de honderd enquêteurs, die momenteel in dienst van het zeer officiële en wetenschappelijke Centrale Bureau voor de Statistiek bij ruim tienduizend gezinnen een onderzoek instellen naar de wijze, waarop de Nederlander zijn vacantie besteedt. Alweer overheidsbemoeiing, zal men geneigd zijn te vragen, en dat op een gebied, dat toch volkomen tot de privé-sector van het leven van een staatsburger behoort? Zo erg is het gelukkig nog niet. Het Centraal Bureau van de Statistiek wenst echter, ten gerieve van Verenigingen voor Vreemdelingenverkeer, de Spoorwegen en organisaties op het gebied van het tourisme een op cijfers gebaseerd overzicht van de vacantie-gewoonten van diverse groepen der Nederlandse bevolking.

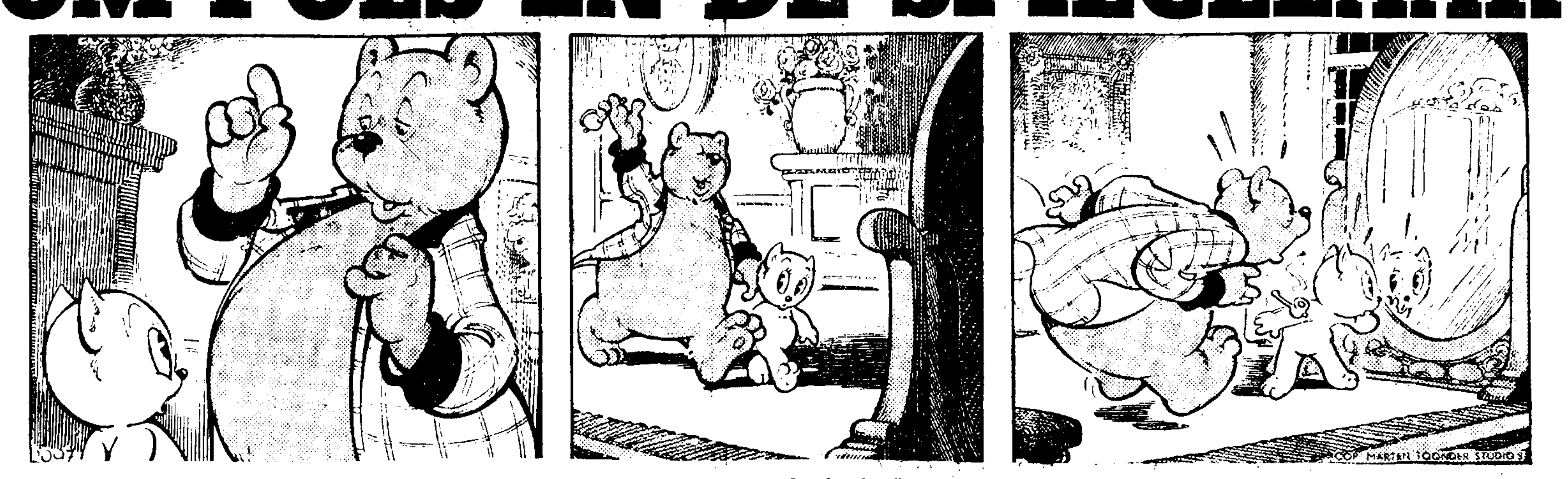
Als de honderd enquêteurs hun formulieren hebben ingeleverd en de statistici er hun conclusies uit hebben getrokken, zal men dus weten, naar welke vacantiegebieden de voorkeur van de Nederlander uit gaat, hoe de man met de kleine beurs zijn vacantie doorbrengt (thuis, zou men in een eerste opwelling willen antwoorden maar dit klopt waarschijnlijk toch niet, want in de groepen met kleine inkomens wordt dikwijls het hele jaar gespaard om in de zomer een reisje te kunnen maken) en hoeveel percent der bevolking de voorkeur geeft aan een stil dorpje in de Veluwse bossen boven een reis naar de Rijn of een tocht langs de Friese Meren. Een vorm van marktonderzoek dus, die belangrijker is, dan zij lijkt. Want in het moderne economische leven is — en dit geldt ook voor de „touristen industrie" — planning onontbeerlijk terwijl men, om te kunnen plannen weer over cijfers moet kunnen beschikken.

Maria-congres trekt 70.000 pelgrims

In Nigeria werd aan het einde van het Maria-jaar een groot Maria-congres gehouden. 70.000 Pelgrims woonden de openingsplechtigheid op de renbaan bij. De Pauselijke Legaat, Kardinaal Mc Intire, las een boodschap voor van de H. Vader.

TOM POES EN DE SPIEGELAAR

2097 — Heer Bommel staarde Tom Poes enige tijd met open mond aan. „Wat zeg je daar?" mompelde hij ontdaan. „Je zag me daarnet met een vreemde, gesluierde gedaante door de lucht vliegen, zeg je?"
....

„Ja," zei Tom Poes. „langs de maan! Ik zag het duidelijk!"

Heer Ollie schudde het hoofd en stond toen met grote waardigheid uit zijn zetel. op. „Kijk nu eens rustig naar mij, jonge," sprak hij kalmerend. „Zie ik er uit, als iemand die langs de maan vliegt? Kom, kom, je moest me beter kennen! Mijn goede vader zei altijd: Ollie, jongen, wat je ook doet, blijft met beide benen op de grond, dan zal je het ver brengen. Nu, daar heb ik me altijd aan gehouden, zoals je weet. Dat gevlieg langs de maan is niets voor mij! Foei nee!" „En toch heb ik het zelf gezien!" hield Tom Poes vol.

„Je twijfelt aan me!" zei heer Bommel een beetje bedroefd. „Ik ben bang, dat je niet helemaal jezelf bent, als je begrijpt wat ik bedoel! Je hebt je door de schijn laten bedriegen!"

Hij legde vaderlijk zijn hand op de schouder van Tom Poes en voerde hem mee naar een grote spiegel, die tegen de wand stond.

„Denk nu toch eens kalm na!" vervolgde hij. „Een Bommel is niet van lucht gemaakt! Hij heeft...... eh — omvang en volume, als je me volgen kunt! Niet, dat ik dik ben! Nee, dat niet. Maar wel flink en sterk en degelijk gebouwd. Kijk nu eens in de spiegel. Zie ik er uit als een ballonnetje, dat door de lucht zweeft? Nee, niet waar! Wat je ziet is een struis en stoer heer in de kracht van zijn leven!"

„Nee", zei Tom Poes, gespannen in de spiegel kijkend. „Die zie ik niet, heer Ollie!
....

Ik zie alleen maar mezelf. U hebt geen spiegelbeeld meer!"

Heer Bommel slaakte een gesmoorde kreet en staarde met uitpuilende ogen naar het lage spiegelglas........

Rameau's muziek dramatiek

Albert Schweiszer bespeelt het orgel

DISCOPHILIE

Een verre van alledaagse en daarom zeer onthullende publicatie heeft Londen gedaan in de „Editions de l'Oiseau Lyre" met OL 50034, waarvoor een ensemble van koor, orkest en solisten onder leiding van Roger Desormière een suite van stukken heeft uitgevoerd uit Jean-Philippe Rameau's opera „Hippolyte et Arice", een van die beroemde muziekdrama's uit de achttiende-eeuwse Parijse operageschiedenis, die de Opera te Parijs misschien nog wel eens zal doen herleven, als haar directeur er de aanleiding om er een stuk „a grand spectacle" van te maken, in ontdekt. Rameau, volgend op Lully, is de tweede aartsvader van de Franse opera. Was Lully representatief voor de tijd van Lodewijk XIV, Rameau vertegenwoordigt de „epoque" Lodewijk XV, minder statisch en hieratisch, scherper raisonnerend, Rameau is doelmatiger, als men het zo met een modern woord mag kenschetsen, hij past zich gemakkelijker aan bij de dramatische situatie van het ogenblik, bij de momentele eisen der gevoelsexpressie. Hij is dan ook in zijn factuur nabieler, hij wendt en keert zich gemakkelijker en vindt in overeenstemming daarmee rhythmische en harmonische nieuwigheden, die hem inderdaad veroorloven dieper in de scène in te grijpen.

In zijn tijd hebben lang niet allen dit gewaardeerd. Speciaal zijn „Hippoyte et Aricie", waarmee hij zijn revolutie bedreef, heeft schandaal gemaakt en ook warme voorstanders gevonden. Op een afstand gezien valt die tegenstand wel te begrijpen. De grote interieure dramatiek van Lully wijkt gedeeltelijk voor de kleine dramatiek van het ogenblikkelijk effect. Dat moet het zijn geweest, wat zijn tegenstanders verafschuwden. Op zulk een grote afstand gezien, kost het geen moeite meer te erkennen, dat de band tussen Lully en Rameau wel degelijk gehandhaafd bleef. Het is de band der traditie van het Franse muziekdramatische toneel, die door Lully en Rameau beiden gelegd is, maar bij de laatste een door een genaile persoonlijkheid gerechtvaardigde evolutie onderging.

„Hippolyte et Aricie" is een vrije versie van het „Phèdre"-drama en de plaat geeft fragmenten voornamelijk uit de vierde acte, naast enkele uit de derde en de vijfde. Het is een rijke muziek, die we daaruit horen, maar voor onze oren klinkt veel van die muziek nog maar in verwijderd verband tot het drama, dat zij behandelt. Onze oren zijn dan ook geschoold door de orkesten van Verdi, Wagner, Strauss en Debussy, om van Mozart nog maar niet te spreken. Deze muziek is zeer smaakvol, welluidend en vaak speciaal diverterend-decoratief van werking. Soms echter treden er grote dramatische momenten op en het is daar, dat men de Lully-traditie gewaar wordt.

De uitvoering met een reeks in de stijl uitmuntend bedreven vocalisten (Claudine Verneuil, Geneviève Moizan, Flore Wend en Raymond Amade) is zeer te loven, mede omdat men het orkest in de goede klank-verhoudingen met chorisch bezette blazers hoort.

Een groot geval is Philips A 01111 L, een uitbreiding van de serie opnamen die Philips reeds van Albert Schweitzer's orgelspel het licht deed zien. Een zijde van deze plaat is geheel aan Bach gewijd (de Preludes in C. gr. t. Schweitzer-editie Deel II No. 10 en D gr. t Deel II No. 12 en de Canzona Deel II No. 13). De andere plaatzijde wordt in beslag genomen door de Zesde orgelsonate van Mendelssohn in d kl t. op. 65. Zeer waardevol is deze uitgave ook door de toelichtingen met notenvoorbeelden, die Schweitzer zelf op de hoes heeft geschreven. De meester betoogt daarin o.m. zijn grote voorkeur voor deze Mendelssohn-sonate wegens de noblesse van haar zinrijke structuur (koraal met variaties, fuga en Audante finale) en de diepe vredigheid, die zij ademt. Daarin ziet men dan ook de verwantschap met Schweitzer's spel, dat sterk aangrijpt door zijn grootmerselijke rust, mannelijk en vrij van ieder klein sentiment. Het is waarlijk verheven.

Maar muziek kan niet altijd even verheven zijn, en daarom kondig ik hier nog met groot genoegen aan een zeer uitvoerig uittreksel, dat een gehele grote LP beslaat uit Tschaikowsky's „Le lac des cygnes", op Capitol P 8142, gespeeld door het Orchestre nationale de la radiodiffusion française onder Roger Desormière. Men hoort hier in een zeer heldere, pittig gemusiceerde uitvoering veel uitvoeriger fragmenten van deze aangenaam melodieuze en kleurrijk theatrale muziek dan gewoonlijk. Dat komt vooral ten goede aan zulke beroemde stukken als de „grand pas de deux", die als „Le cygne blanc" bekend staat en aan het grote divertissement uit de derde acte, — het feest aan het hof van Prins Siegfried — dat men nu dan ook compleet kan horen. Voor het lichte repertoire is dit een welkome verrijking.

Rijksdelen Overzee

In Suriname is bauxiet belangrijke bron van inkomsten

's-Gravenhage. — In de radiorubriek „De Rijksdelen overzee" sprak mr C. M. Elenbaas over de handel en he bedrijf in Suriname. Hij waarschuwde, dat men niet Nederlandse maatstaven moet aanleggen bij het spreken over het bedrijfs- en zakenleven van Suriname. De twee landen zijn onvergelijkbare grootheden. Er zijn in Suriname grote mogelijkheden, maar ze hebben een stelselmatige opzet nodig en de uitvoering eist geduld en tijd. Want dit land is nog maar net aan zijn ontwikkeling begonnen en de meeste zaken en ondernemingen moeten van de grond af geregeld en moeizaam opgebouwd worden.

Wegaanleg zal ontwikkeling stimuleren

Als de betekenis van het b... voor Suriname vermeldde hij, dat van de totale Surinaamse uitvoerwaarde van bijna S/ 50 millioen uit het bauxiet 40 millioen komt. Door de belastingen en heffingen draagt het bauxiet voor 36% bij in de totale inkomsten van 's lands schatkist. Van oudsher had Suriname een onbetekenende houtwinning. In 1953 ging triplex naar 31 afzetlanden, waarvan voor S/ 2 millioen naar Cuba en voor een half millioen naar de V.S. Nu zijn er plannen voor een belangrijke uitbreiding, waarvoor hout uit Frans- en Brits Guyana moet worden gehaald. De Bruynzeel-fabriek geeft aan 750 arbeiders werk en aan honderden bij de aankap en aanvoer uit het bosland. De uitvoer van ander hout bracht in 1953 S/ 1,1 millioen, hetgeen in 1954 belangrijk hoger zal zijn. Het ontwikkelingsplan zal door wegenaanleg in het oerwoud de productie verdrievoudigen. Hij noemde als verwerkende industrieën behalve de producten van Bruynzeel voorts cementsteen en baksteen, lucifers, sigaren, sigaretten, confectie, meubels, matrassen, schoenen, vermicelli, bananenmeel en veevoeder. Voorlopig zijn alleen confectiegoederen nog maar voor uitvoer bestemd.

De meubelindustrie in Suriname tracht afzet te krijgen op de Caraibische eilanden. Dit moge ertoe leiden, dat men ook in Nederland realiseert, dat in Suriname meubels in diverse prijsklassen worden gemaakt en men dus plaatselijk terecht kan. Zes jaar geleden waren er in Suriname eigenlijk geen aannemersbedrijven van betekenis. Thans kwamen er zich meerdere belangrijke aannemers vestigen. De uitvoering van het Tienjarenplan zal meer werk aan de winkel brengen, doch de uitbreiding wordt geremd door het beperkte aantal bouwvakarbeiders. Zoals gezegd, wordt er meer en meer in cement en beton gebouwd, zodat er drie beton- en cementsteenfabrieken werken.

Staking in Brits Guyana opgeheven

Georgetown. — Tweehonderd employé's bij het boswezen in Brits Guyana, die werkzaam zijn bij de Colonial Development Corporation, hebben het werk hervat na een staking van één dag. Zij eisten een bonus ter tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud en de wederindienstneming van dertig ontslagen collega's, die de reusachtige bomenvlotten uit het binnenland naar de fabriek drijven.

De directeur van de houtfabriek deelde mede, dat zijn maatschappij nimmer de door de regering opgestelde index voor de kosten van levensonderhoud, waarop de arbeiders hun eisen gronden, heeft aanvaard, maar dat zij overeengekomen is de lonen de volgende maand te verhogen.

De Nederlandse hulp in Suriname

Amsterdam — Nederland zal Suriname met een bedrag van rond Nf 55 millioen helpen bij de uitvoering van het Tienjarenplan, aldus wordt vernomen. De helft daarvan zal geschonken, de andere helft gegeven worden in de vorm van een lening tegen 3%, terug te betalen over tien jaar. Nederland neemt voor 2/3 deel in het Surinaamse plan, dat in totaal circa Nf 235 millioen vergt. Nederland verklaarde zich vorts bereid buiten het Tienjarenplan om een belangrijk wegenproject te financieren, waarmee nog circa Nf 20 millioen gemoeid zal zijn. Suriname verbond zich Nederlandse producten af te nemen en Nederlandse ondernemingen te steunen. Suriname stemde erin toe, dat een Nederlandse missie in Paramaribo zal worden gekend in de voorbereiding der plannen. Deze houdt ook toezicht op de uitvoering. Zij zal in totaal vier à vijf deskundigen omvatten. Zij vertrekt begin 1955. De overeenkomst moet nog door het parlement worden goedgekeurd. Binnenkort zal een machtigingswet worden ingediend. Aldus bericht „Het Vrije Volk".

Wordt IJzerentoren hersteld?

Brussel. — Voor het herstel van de ijzertoren heeft de Belgische regering een bedrag toegestaan van een millioen franken. Naar eerste minister van Acker verklaarde zal het ijzerbedevaartcomité dit crediet eerst ontvangen „wanneer de bedevaart 1955 rustig is verlopen en bewezen is dat deze niet kwetsend is voor de vaderlandslievende gevoelens van anderen".

De litteratuur-prijs „Verité"

Parijs. — De grote prijs „Verité", die is ingesteld door George Duhamel, en die bestemd is voor een „getuigenis van doorleefde gebeurtenissen" is toegekend aan Christine Arnothy uit Brussel voor haar boek „Ik ben vijftien jaar en ik wil niet sterven". Zij verhaalt in het boek, hoe zij, op twaalfjarige leeftijd, tijdens het beleg door de Russen van Boedapest, drie maanden in een kelder heeft geleefd. De prijs, die 200.000 Franse franken bedraagt, is tevens toegekend aan „La vie apres du Tonkin" van Maxime Reno en „Les derniers broussards" van P. Pors.

„Seigneur" van Sark overleden

Londen. — De in Amerika geboren Robert Woodward Hathaway, die huwde met de „Dame of Sark" en overleed na gedurende 25 jaar het bewind te hebben uitgeoefend op het Kanaaleilandje Sark, is begraven.

Hathaway die de feodale titel „seigneur" voerde, is op 68-jarige leeftijd overleden in zijn woning op Sark, „La Seigneurie". Hij had de Yale-universiteit bezocht en in de eerste wereldoorlog gediend bij de luchtmacht.

In 1929 is hij in Londen gehuwd met „la dame de Sark", die toen de weduwe was van Dudley Beaumont. Zij was de erfelijke heerseres over de bevolking van 560 op het eiland Sark. Op 5 November j.l. vierde het echtpaar zijn zilveren bruiloftsfeest met een groots feest voor de eilandbewoners.

Hathaway sloeg vrijwel nooit een vergadering van Sarks kleine parlement, het hof van de „grootste pleidooien", over. Tijdens de Duitse bezetting werd hij geïnterneerd in Oostenrijk, waar de Amerikaanse strijdkrachten hem bevrijdden. De „seigneur" en de „dame" hebben na de oorlog verscheidene tournees gemaakt door Amerika, waar zij lezingen hielden.

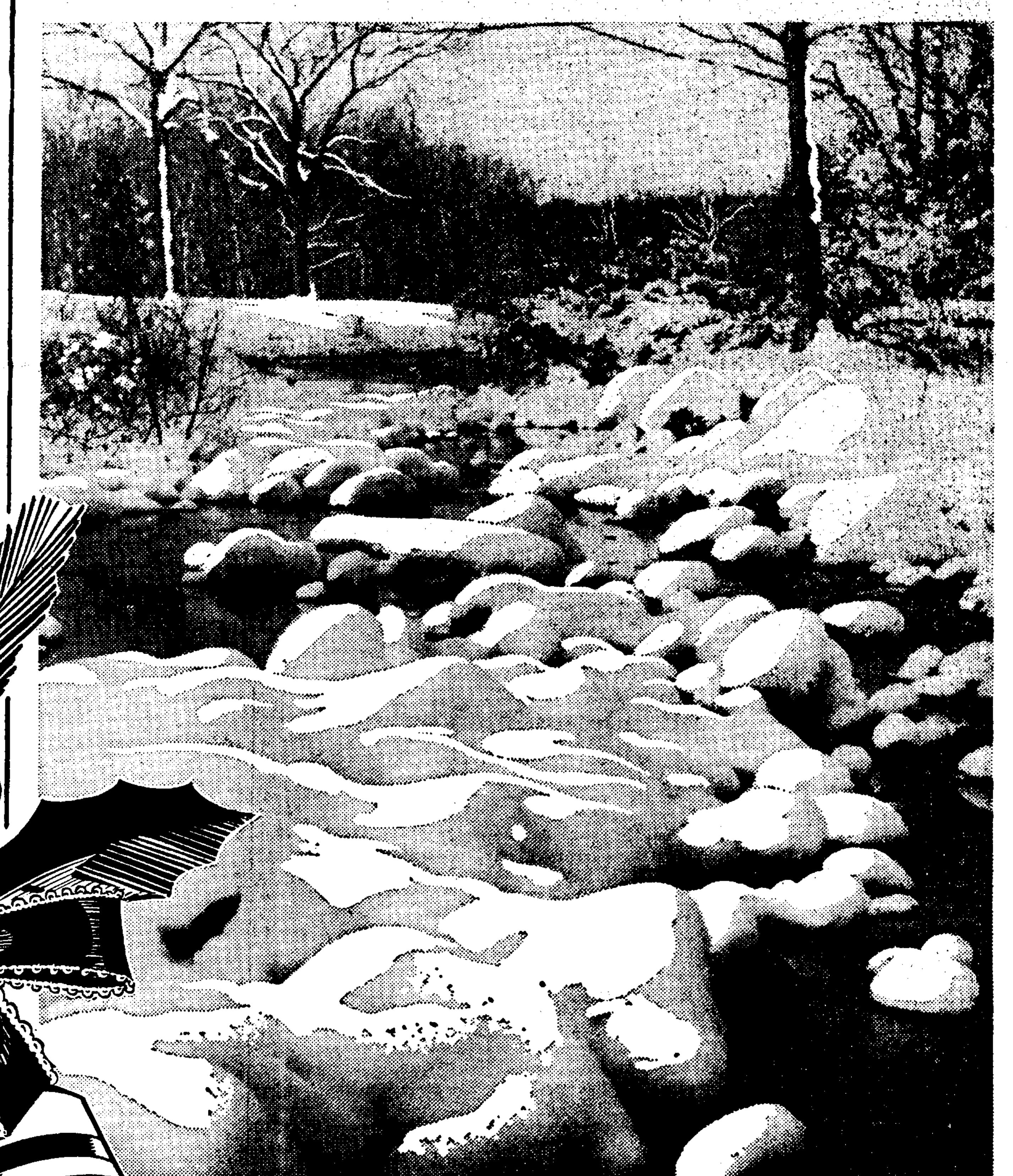
Zonne-oven produceert 4000 graden hitte

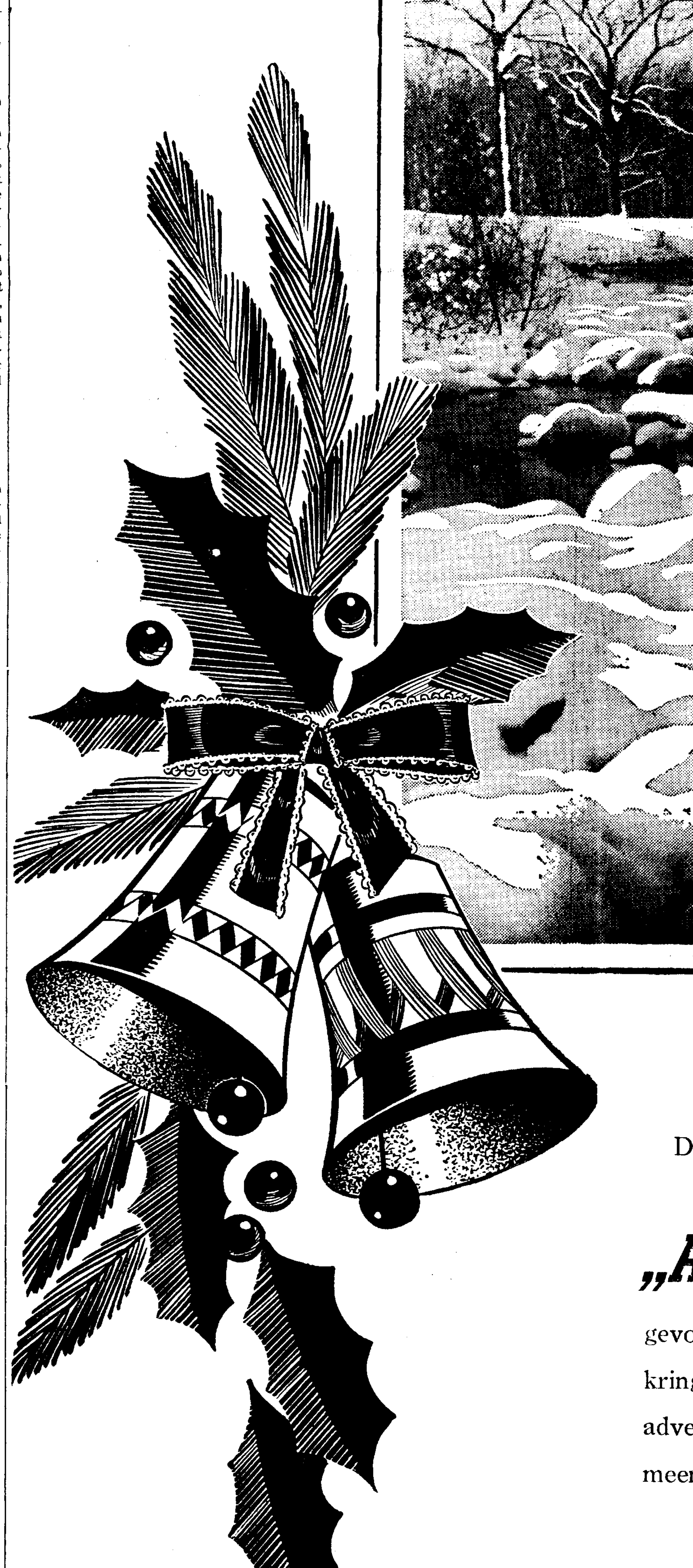
Parijs. — De zonne-oven van de Bouzarea, dichtbij Algiers, is klaargekomen. Het bouwen van de oven, die veertig ton weegt, heeft ongeveer twee jaar geduurd. Het richten van de spiegel geschiedt door twee kleine 3 pk electrische motoren. Dank zij de uurwerkbeweging die van het sousterrain uit wordt geleid, blijft de spiegel constant naar de zon gericht.

Samengesteld uit 144 aluminium-elementen, electronisch gepolijst, waarvan de totale bruikbare oppervlakte 50 vierkante meter bedraagt, produceert de spiegel — door de convergentie van de zonnestralen in het brandpunt van het toestel — een vlek zo groot als een bord waarvan de temperatuur ongeveer 4.000 graden bedraagt. Deze hitte doet in luttele seconden een stalen plaat van een dikte van 25 mm smelten.

„Rotodyne" van geheime lijst

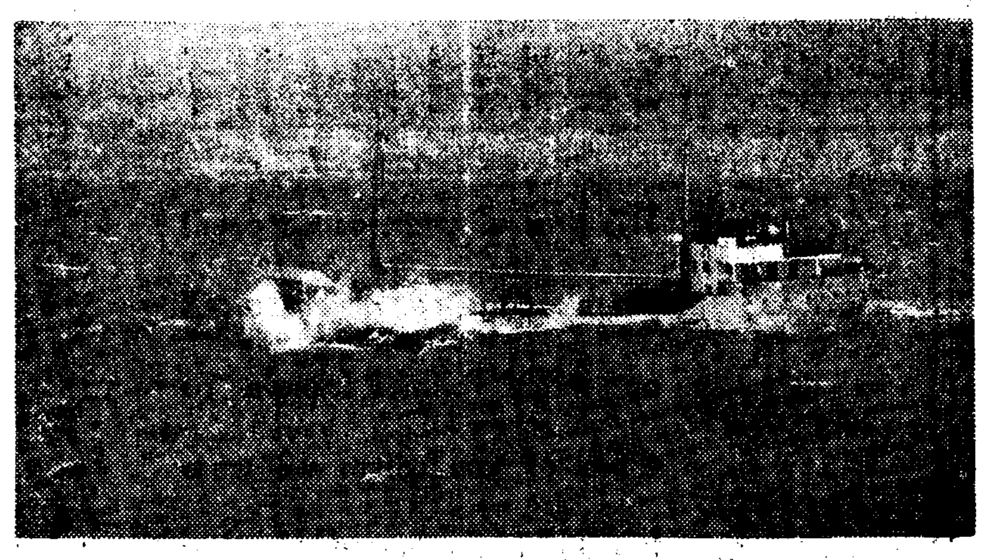
Londen. — De Britse regering heeft de „Rotodyne", een hefschroefvliegtuig met straalmotoren dat vijftig personen of vijf ton vracht kan vervoeren met een snelheid van ongeveer 250 km per uur, afgevoerd van de geheime lijst.

NA DE ONDERGANG VAN NIARCHOS' SUPERTANKER „WORLD CONCORD"

Zal men er in slagen het 17e-eeuwse oorlogsschip „Brederode" te lichten?

Een Nederlandse coaster, stampend op de deining in het Engelse kanaal, met op de achtergrond de krijtrotsen van het eiland Wight.

De coastervaart bloeit

De coaster — een zeewaardig motorschip onder de 500 bruto register ton — is een bekende verschijning geworden op de wereldzeeën. Het meest ziet men ze op en rond de Noordzee, de Oostzee en het Engelse Kanaal, maar ook in de Middellandse Zee, in de Caribbean, en langs de kusten van Afrika en Zuid-Amerika komt men deze kittige vaartuigen met hun hoge bak, hun één of twee masten en hun dekopbouw op het achterschip in steeds groter getale tegen.

De bakermat van de coasters is de Nederlandse provincie Groningen, waar ze tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog uit de zeilschepen met hulpmotor, die van Delfzijl uit de vaart op de Oostzee beoefenden, zijn ontwikkeld en waar zich nog steeds de meeste werven, die zich op de bouw van deze schepen hebben toegelegd, bevinden. Het voordeel van deze betrekkelijk kleine schepen is, dat zij, via rivieren en kanalen, veel dieper in het binnenland kunnen doordringen dan grote zeeschepen, zodat ook ver van de kust gelegen plaatsen goederen van overzee direct per schip kunnen ontvangen.

Daar profiteert, om een enkel voorbeeld te noemen, sinds enige jaren de diep in het Zuidamerikaanse binnenland gelegen hoofdstad van Paraguay, Asuncion, van. De energieke directie van de Rotterdamse rederij Van Nievelt Goudriaan en Co heeft namelijk, naast haar Rotterdam—Zuid-Amerikalijn, die door grote zeeschepen wordt onderhouden, een lijn Rotterdam-Asuncion in het leven geroepen, die door zeewaardige coasters wordt onderhouden. Na de overtocht over de Oceaan varen deze scheepjes zonder moeite honderden kilometers de Parana-rivier op, daarmee Paraguay en het binnenland van Argentinië een eigen zeeverbinding met Europa en de rest van de wereld verschaffend.

Een ander voordeel van de coasters is, dat zolang zij beneden de 500 bruto register ton blijven de kapitein en de één of twee stuurlieden met het diploma kustvaart, waarvoor de eisen minder hoog zijn dan voor de diploma's grote vaart, kunnen volstaan. Het gevolg is echter, dat vooral coasters van kleine kustvaart-rederijen nogal eens door zeer jonge kapiteins worden gecommandeerd, die niet altijd de ervaring en het doorzicht hebben, die in critieke situaties vereist worden.

Het aantal gevallen van onbelangrijke strandingen en aanvaringen, vooral in de Skandinavische wateren met hun vele klippen, eilandjes en banken, dat jaarlijks voor de Raad voor de Scheepvaart in Amsterdam wordt behandeld, is dan ook niet gering. Spottenderwijs noemen de zeelieden de Deense en Zweedse kustwateren dan ook wel eens „het voorportaal van de Raad voor de Scheepvaart".

Het spreekt vanzelf, dat, waar het aantal kustvaarders, vooral in de Westeuropese vaart, voortdurend toeneemt, ook ernstige ongelukken niet uit kunnen blijven. Elk jaar gaan wel een paar Nederlandse coasters, dikwijls onder ervaren gezagvoerders, ten onder, zoals onlangs nog de Rotterdamse coaster „Carpo", die tijdens een hevige storm in de Noordzee met man en muis is vergaan. Dikwijls is in dergelijke gevallen een samenloop van ongunstige factoren de oorzaak. Soms ook blijken fouten gemaakt te zijn bij de stuwing van de lading, hetgeen bij sommige coasters in verband met hun ranke bouw en geringe diepgang ernstige gevolgen kan hebben. En ook gebeurt het, helaas, dat geen enkele getuige, die licht zou kunnen werpen op de oorzaak van de schipbreuk, de ramp overleeft, zodat de juiste gang van zaken wel altijd een raadsel zal blijven. Maar ook al zijn er aan de kustvaart, zoals aan alle takken van scheepvaart, risico's verbonden, de coasters blijven, stampend op de deining of haastig voortjakkerend over spiegelgladde, tropische zeeën, hun weg vervolgen en een leger van deskundigen streeft er naar hun vaart zo veilig mogelijk te maken.

NIEUWS UIT DE SCHEEPVAARTWERELD

Admiraal Witte de With, de Nederlandse vlootvoogd uit de zeventiende eeuw, wiens vlaggeschip, de „Brederode", men misschien zal kunnen lichten.

Vloot van super-tankers

Het in tweeën breken van de grote, slechts twee jaar oude tanker „World Concord" tijdens een zware storm in de Ierse Zee vormt, voor zover bekend, de eerste grote tegenslag, die het wijd-vertakte scheepvaart-concern van de Grieks-Engelse reder Stavros S. Niarchos sinds verscheidene jaren treft. Terwijl zijn zwager, de befaamde tanker-koning Aristoteles S. Onassis, de laatste tijd op groeiend verzet stuitte bij zijn streven om tot een monopolie voor de tankvaart op de havens van Saoedië-Arabië te komen, en bovendien zijn 13.000 ton metende walvisvaarder „Olympic Challenger" met haar vangschepen opgebracht zag door Peruaanse oorlogsschepen (hoewel de vloot tegen dit risico verzekerd geweest schijnt te zijn), kon Niarchos rustig verder werken aan de uitbreiding van zijn tankerbelangen. Ook uit de moeilijkheden, die beide zwagers met de regering der Verenigde Staten hebben gehad over de al dan niet illegale verwerving van tankers uit het Amerikaanse oorlogssurplus, schijnt Niarchos zich eleganter gered te hebben dan Onassis, tegen wie nog processen lopen.

Kroonjuweel in de keten van Niarchos' ondernemingen is zonder twijfel de „World Tanker Corp.", waarin de modernste en grootste tankschepen van het concern zijn ondergebracht. Vlaggeschip is de 45.110 ton deadweight metende turbine-tanker „Wold Glory", die in Quincy in de Verenigde Staten is gebouwd en in de loop van 1954 in dienst werd gesteld. Het vaartuig is iets groter van de „Tina Onassis" en behoort mét deze tanker en de „Al-Malik Saud Al-Wal" (Onassis) tot de drie grootste tankers ter wereld. De „World Glory" is 737 Engelse voet lang, heeft een snelheid van 16 mijl en vervoert 16,5 millioen gallons vloeibare lading per reis. De bouwkosten bedroegen 10 millioen dollar. Op het ogenblik vaart de „World Glory" in charter voor de Gulf Oil Cy. Twee zusterschepen zijn bij Vickers-Armstrong te Barrow-on-Tyne (Engeland) in aanbouw.

Eveneens van 1954 dateert de bij de Howaldt-Werke in Kiel (West-Duitsland) gebouwde „World Gratitude" van 33.000 t. dw., die met haar 20 mijl één der snelste tankers ter wereld is. De overige tankers van de „World"-vloot variëren van 28.000 tot 33.000 t. dw. (De vergane „World Concord", die in 1952 in Engeland werd gebouwd, mat 32.000 t. dw., of 20.125 bruto register ton.) Evenals de voornaamste grote tankschepen van Onassis varen de meeste „World"-super-tankers onder Liberiaanse of Panamese vlag.

De „World Tanker Corp." heeft hoofdkantoren in Londen en New York. Merkwaardig genoeg is de Amerikaanse hoofdvertegenwoordiging, de „North American Shipping and Trading Cy., Inc." ondergebracht in hetzelfde gebouw (52 Broadway) als de „Central American Steamship Agency, Inc.", de Amerikaanse hoofdvertegenwoordiging van de voornaamste rederijen van Niarchos' zwager Onassis. Het zou trouwens al heel vreemd zijn, als tussen de beide persoonlijk zo nauw geliëerde tankvaart-reders, en tussen hen en hun schoonvader, de Griekse groot-reder Livanos, niet een zekere samenwerking bestond. Hoe ver deze gaat, en hoe de talloze in tal van landen ondergebrachte rederijen van deze drie scheepvaartmagnaten van Griekse afkomst elk zijn vertakt, is uiterst moeilijk na te gaan.

Brekende tankers

De ramp, die de super-tanker „World Concord" in de Ierse Zee trof, heeft niet alleen Niarchos' „World Tanker Corporation" even in het schijnwerperlicht der publiciteit geplaatst, maar ook, door de omstandigheden, waaronder het schip verging, de aandacht getrokken van scheepsbouwkundigen en scheepvaart-deskundigen. Zoals men wellicht weet, is de „World Concord", die met een zeer hoge zee te kampen had, op een goed ogenblik vlak achter de commandobrug in tweeën gebroken. Het in tweeën breken bij zware zeegang is een euvel, dat bij tankers veel vaker voorkomt dan bij vrachtschepen voor droge lading. Het kan, naar de mening van deskundigen, veroorzaakt worden door een ongunstige verdeling van de lading over de tanks, maar ook door een te lichte bouw. Tankers hebben door de vele langs- en dwarsschotten, die in de romp zijn aangebracht om een voldoende aantal ladingstanks te verkrijgen, van nature een groter stevigheid dan vrachtschepen voor droge lading met hun grote ruimen. Wanneer de constructeur echter teveel op deze inwendige sterkte van het tankschip vertrouwt en nalaat spanten en romp voldoende sterk te maken, ontstaat een schip, dat feitelijk te slap is voor de zware taak, die het moet vervullen.

Men heeft wel eens gezegd, dat sommige tankers, die tijdens de oorlog in de Verenigde Staten in serie zijn gebouwd — onder andere de zogenaamde T-2 klasse — eigenlijk te „slap" geconstrueerd waren om onder alle weersomstandigheden voldoende weerstand te kunnen bieden aan het geweld der golven. Een feit is, dat verscheidene tankers, die in en na de oorlog tijdens stormweer in tweeën braken, tot het T-2-type behoorden. Nu echter een vrijwel gloednieuwe super-tankboot van de 32.000 ton deadweight-klasse (de T-2 tankers maten ongeveer 18.000 t. dw.) in tweeën is gebroken, zal waarschijnlijk een diepgaand onderzoek van deskundigen naar de oorzaak van deze ramp volgen.

Het vlaggeschip van Witte de With

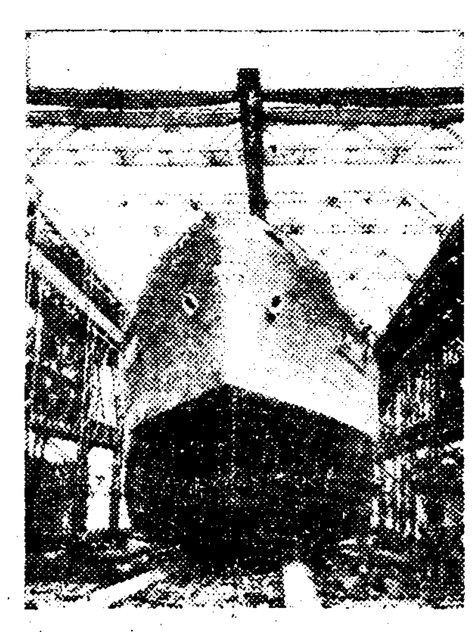
Engeland heeft zijn met veel piëteit voor de ondergang behoede „Victory", het vlaggeschip van admiraal Nelson, en zijn „Cutty Sark", één der beroemdste van de snel-zeilende klipperschepen uit de vorige eeuw, maar uit de bloeitijd van de Nederlandse scheepvaart, de zeventiende eeuw, is geen enkel vaartuig behouden gebleven. Zij, die zich een voorstelling willen maken van de schepen, waar de Trompen, admiraal de Ruyter en mannen als Witte de With en Piet Hein hun wapenfeiten mee bedreven, moet zich tevreden stellen met de spiegelbeelden van enkele admiraalschepen, vlaggen, kanonnen, modellen en de — in hun soort onovertroffen — prenten en schilderijen van zeeschilders als de Van der Velde's.

Thans bestaat er echter een kansje, dat het Maritiem Museum te Rotterdam de beschikking krijgt over het wrak, of wat daarvan over is, van een groot en beroemd Nederlands oorlogsschip uit de zeventiende eeuw: de „Brederode", het vlaggeschip van admiraal Witte de With, dat in 1658 tijdens de Slag in de (Deense) Sont strijdend ten onder ging.

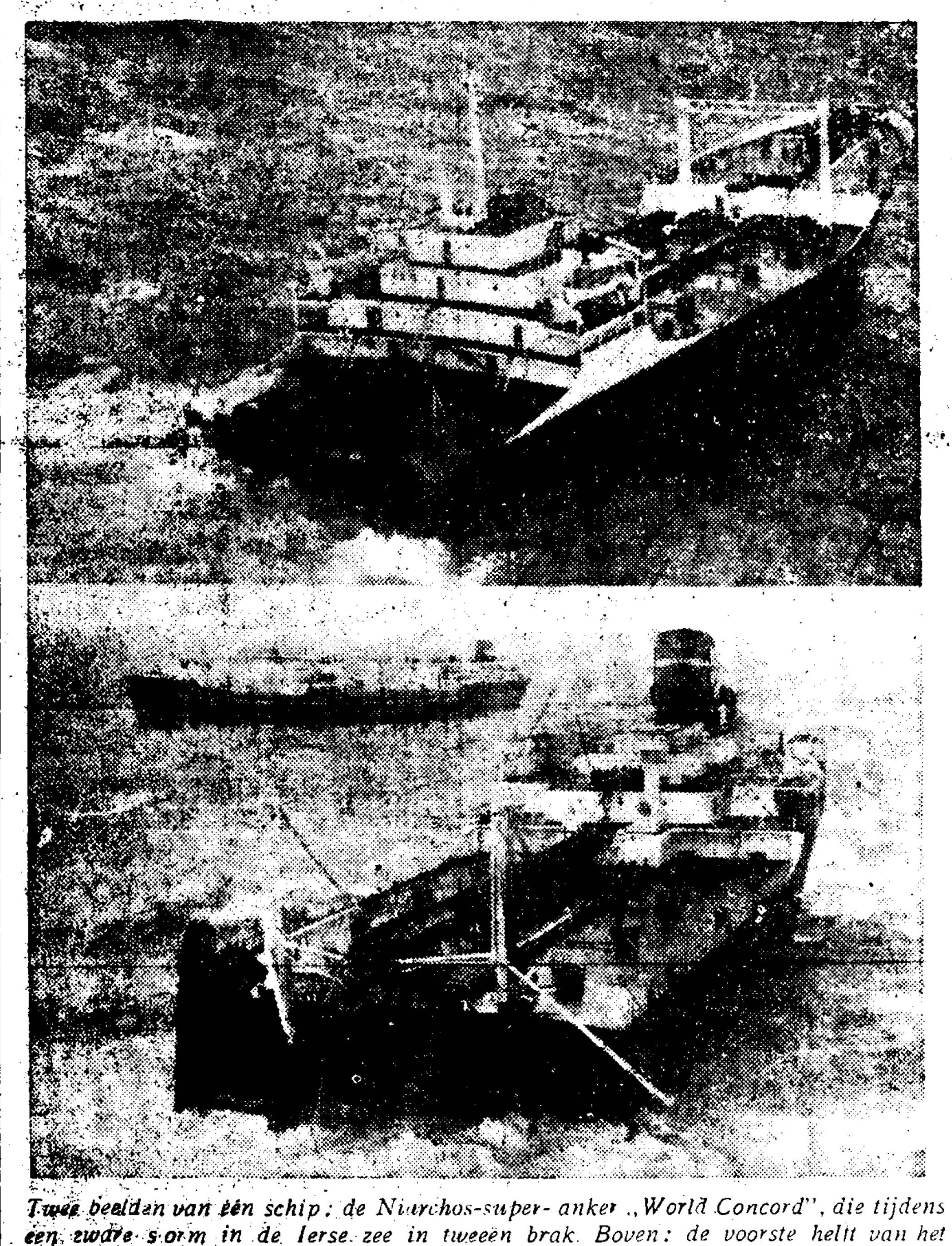
Deense duikers hebben in het zand op de bodem van de Sont spanten ontdekt, waarvan met zekerheid aangenomen kan worden, dat zij tot de romp van de „Brederode" behoren, en daarop de Nederlandse schrijver Anthony van Kampen opmerkzaam gemaakt. Deze heeft op zijn beurt voor de nodige publiciteit in Nederland gezorgd en het resultaat is, dat men — met toestemming van de Deense regering — thans zal beginnen met het wegspuiten van het zand, dat zich in de loop van drie eeuwen in het wrak heeft verzameld. Is dit gebeurd, dan zal men de vraag onder de ogen zien of, en zo ja, hóé men de romp, of de resten daarvan, kan lichten en naar Nederland overbrengen.

Blijken er voldoende langs- en dwarsspanten overgebleven te zijn, wellicht zelfs met bekleding, dan zou het niet onmogelijk zijn, dat men in Rotterdam het vaartuig in zijn oorspronkelijke staat zou kunnen herstellen. Ook Nederland zou dan zijn „Victory" hebben.

Intussen zullen wij af moeten wachten, in hoeverre de plannen verwezenlijkt kunnen worden. Witte de With, die onder andere aan de kust van Brazilië strijd heeft geleverd en korte tijd opperbevelhebber van de vloot is geweest, is zonder twijfel één van de bekwaamste Nederlandse admiraals geweest, maar bij het zeevolk was hij om zijn kortaangebondenheid niet populair, terwijl hij zijn hele leven lang als het ware door pech achtervolgd is geweest. Als deze pech nu maar niet is overgegaan op zijn vlaggeschip op de bodem van de Sont!

De 45.000 tons „World Glory", het vlaggeschip van de tankervloot van Stavros S. Niarchos, bij de tewaterlating.

Twee beelden van één schip: de Niarchos-super-anker „World Concord", die tijdens een zware storm in de Ierse zee in tweeën brak. Boven: de voorste helft van het schip; onder: de achterste. In minder dan een uur waren de beide helften reeds aanzienlijk van elkaar afgedreven.

Sto. Domingo eert Nederlandse helden

Amsterdam. — „De Dominicaanse Republiek eert de helden van Nederland". Deze woorden staan met gulden letters op de rode, witte en blauwe linten, gehecht aan een krans van witte seringen en rode anjers, die de Dominicaanse gezant bij het Nederlandse hof, dr Luis Francisco Thomen heeft gelegd aan de voet van het nationale monument op de Dam te Amsterdam.

Terwijl het paleiscarillon met vrolijke tonen het middaguur inluidde en het verkeer over het op dit tijdstip zo drukke plein in het hart van de hoofdstad raasde, bracht de nieuwe gezant als een der eerste officiële handelingen in ons land, een eerbiedige hulde aan Nederlands gevallenen uit de laatste wereldoorlog, op het stille gazon voor het monument.

Beschuldigd van spionnage

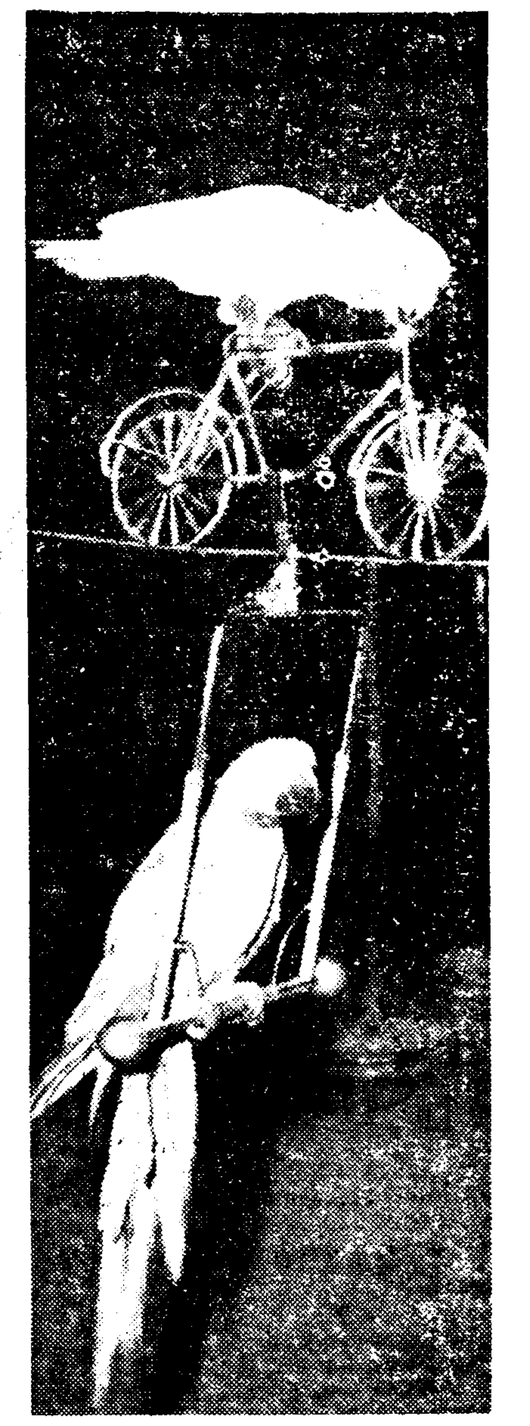
Parijs. — In een te Parijs ontvangen bericht van het Roemeense persbureau wordt gezegd, dat door het militaire tribunaal te Boekarest zes Roemenen, onder wie twee vrouwen, zijn veroordeeld op beschuldiging van spionnage voor de Britse inlichtingendienst. Een der beklaagden is ter dood veroordeeld en reeds terecht gesteld. De vijf anderen kregen tien jaar tot levenslang.

De ter dood gebrachte werd ten laste gelegd, dat hij clandestien Roemenië was binnengekomen, na in Engeland een spionnage-opleiding te hebben ontvangen.

Wordt Zuid Afrika een republiek?

Londen. — De Zuidafrikaanse premier, Johannes Strijdom, heeft in een interview met de „Sunday Times" verklaard, dat Zuid-Afrika pas een republiek zou worden na een „duidelijk teken", dat „de brede laag van het volk" het hiermede eens is, mogelijk na een plebisciet of na speciale verkiezingen. In geen geval zou tijdens de huidige zittingsperiode van het parlement tot de afkondiging van de republikeinse staatsvorm worden overgegaan. Alleen blanken zouden er zich over mogen uitspreken. De nationale partij zou te zijner tijd moeten beslissen, of een republiek deel zou blijven uitmaken van het Britse gemenebest.

Lorrige acrobatiek

In het circus Medrano te Parijs treedt een acrobatisch papegaaienpaar op. Het schijnt nog beter zijn evenwicht te kunnen bewaren, dan mensen nupraten.

Revanche van een schilder

Londen. — Als het even kan, zal Churchill een portret schilderen van mevrouw Sutherland, de echtgenote van de schilder, die verantwoordelijk is voor het veel gecritiseerd portret, dat Churchill bij zijn 80e verjaardag is aangeboden.

Het denkbeeld van Churchill's „revanche" is lachend geopperd, maar hij meent het serieus.

Victoria Station 4.30 uur

door

Cecil Roberts

57)

zeggen, dat je slaapt en niet gestoord mag worden."

„Hoe lang blijven wij in Belgrado?" informeerde Paul.

„Ongeveer een half uur, beste jongen."

„Prachtig," zei hij tevreden, „dan kunnen wij daar een nieuwe krop sla zien te krijgen voor Gerry."

„Voor Gerry?" vroeg miss Wilson.

„Ja, ik heb hem Gerry genoemd, ter herinnering aan Gerry Hamilton. Hij moet vreselijk veel honger hebben, miss Wilson, want sinds wij Londen verlieten heeft hij niets anders gehad dan één krop sla en een handjevol kruimels. Weet u wat? Zegt u kolonel Tetrovitch, dat hij zorgt voor een krop sla."

„Hoor eens, lieve, je moet niet zo ondeugend zijn," glimlachte miss Wilson. „Je kunt kolonel Tetrovitch zoiets toch niet verzoeken?"

„Waarom niet? Ik heb 'n hekel aan hem en zou hem dat nu graag eens willen laten doen."

„Wees maar gerust, voor die krop sla zal worden gezorgd. Maar hier zijn wij aan het station. Zul je het gordijn naar beneden houden?"

Miss Wilson verliet het compartimenten op de corridor hoorde zij zich nog naroepen: „Dank u wel, miss Wilson."

Om twaalf uur 's middags arriveerden zij in Nish. Zijn moeder haalde hem af — in diepe rouw gehuld. Er waren ministers aanwezig en soldaten. En tegengehouden door een cordon gewapende politie, had zich op een afstand een grote mensenmenigte verzameld. Paul's oom, prins Peter, twee tantes, meneer Janovitch, de corpulente minister-president van Nish waren mede aanwezig en hadden zich om zijn moeder geschaard. Verder was er een erewacht, doch die merkte Paul nauwelijks op. Aan de zijde van zijn moeder verliet hij het station en stapte in een gesloten auto. Hij hoorde commando's en wapengekletter en keek over een sombere volksmenigte uit, die bloots hoofds en droevig naar de auto staarde. De straten waren vol zonneschijn, de café's lagen verlaten en van de villa's in de lommerrijke tuinen waren de gekleurde markiezen neergelaten. De auto reed de oever van de Nishava langs en draaide eensklaps de paleishekken binnen. Paul was weer thuis.

II

Paul sliep die nacht in zijn eigen vertrouwde bed in de hoekkamer, die uitzag over een binnenplein met een fontein, op de grauwe Nishava met de brug en op de muren van de citadel.

Hij was moe, maar toch kon hij niet slapen. Zijn gedachten waren nog geheel vervuld van het overstelpend aantal indrukken van deze vreemde dag. Eerst die ontmoeting met zijn moeder. Zij had niet gehuild toen zij hem zag, maar in het paleis waren de tranen haar te machtig geworden en had zij hem hartstochtelijk tegen zich aangedrukt. Toen hij had gevraagd zijn vader te mogen zien, had zij hem gezegd dat dit nu niet kon. In de balzaal was een praalbed opgericht en de gehele dag hadden de mensen in dichte rijen langs hun dode koning gedefileerd.

Paul zat overeind. Hij hoorde de klok boven de stallen één uur slaan. Hij moest dus toch geslapen hebben, al kwam het hem voor van niet. Zijn kamer was helder verlicht — een bijna volle maan tuurde door het venster naar binnen. Hij bleef stil zitten luisteren. Het was overal zeer rustig. Zoals vanouds sliep miss Wilson in de kamer naast de zijne.

Hij was nu helder wakker. Stil verliet hij zijn bed en liep naar de balkondeuren, die op een kier waren gezet. Zonder gerucht te maken stapte hij het balkon op. De nacht was warm. Recht onder het balkon stond een schildwachthuisje. Het maanlicht schitterde op de helm van de wachthebbende soldaat. Nish lag flauw afgetekend in het bleke maanlicht. De grimmige citadel staarde met een frons op de rivier neer en naar het tegenovergelegen Turkse stadsdeel, dat met zijn minarets nog altijd getuigde van de Turkse bezetting, die in 1877 een einde nam. De geboortestad van Constantijn de Grote bood een verrukkelijke aanblik in deze zomernacht — zoals zij daar verspreid lag tegen de heuvelhelling en met haar prachtige alleeën en schitterende villa's te midden van weelderige tuinen.

Zonder enige overgang zag prins Sixpenny zich in gedachten plotseling verplaatst naar het huis in Surrey, dat bewoond werd door de vriendelijke familie Hamilton. Het scheen reeds eeuwen geleden te zijn, dat Gerry hem uit de duiventoren geroepen had en toch waren er sindsdien slechts zestig uren verstreken. Nu hij aan Engeland en aan Gerry dacht, herinnerde hij zich ook plotseling het konijn. Hoe had hij dat tot nu toe kunnen vergeten! Sinds hij uit de trein was gestapt, had hij het niet meer teruggezien. Veronderstel, dat het in de coupé was achtergebleven! De gedachte verontrustte hem. In de opwindende drukte had hij Gerry vergeten. En Gerry was de enige levende herinnering aan die gelukkige tijd in Engeland, de zorgeloze tijd van de schoolpretjes, van het cricketshirt en de korte flanellen broek.

Hij herinnerde zich dat er zich achter de grote trap een vertrek bevond, waarin de goederen werden neergezet, die in het paleis werden bezorgd. Zouden ze Gerry daar misschien hebben ondergebracht? Als ze hem vergeten hadden, zou hij wel vreselijk hongerig en dorstig zijn. Die vrees wond hem op, hij zou onmiddellijk gaan kijken.

Paul trok zijn pantoffels aan en opende de deur. Toen trad hij de kamer uit en liep de corridor af. Er brandde licht, maar er was geen mens te zien. Zonder gerucht liep hij door tot aan de brede trap. Hij bevond zich op de tweede verdieping en zonder aarzelen ging hij naar beneden — langs de bronsvergulde leuning, de beelden en de palmen. Zijn voeten verzonken in het dikke, scharlakenrode karpet. Thans was het gevaarlijk, want recht tegenover hem was de ingang van de balzaal met de hoge gesloten deuren en hij vreesde, dat er soldaten in de nabijheid op wacht zouden staan. Gelukkig echter was er geen te zien.

Hij bereikte de begane grond, liep op zijn tenen door de marmeren hal en gluurde naar binnen door een klein venstertje. De nachtportier was op zijn stoel in slaap gevallen. Zachtjes liep hij door tot aan de deur van de bestelkamer, opende haar en knipte het licht aan.

De kamer verkeerde in de grootste wanorde. Overal in het rond slingerden kisten, uniformen, tapijten, lopers, livreien en degens. Het was een verschrikkelijke rommel. Met een blik overzag hij de chaos en eensklaps sprong zijn hart op van vreugde. Daar, op de tafel, ontdekte hij de kist met de zwarte letters: „Best New Zealand Butter" en overdekt met gaas. En daar zat Gerry en was plotseling een en al leven.

Paul nam de kist onder zijn arm, draaide het licht uit en verliet de kamer. Even geruisloos als hij gekomen was, liep hij terug tot aan de corridor van de balzaal. Hier stond hij plotseling stil. Zijn hart begon te bonzen. Achter die deuren lag zijn vader opgebaard. Zou hij even naar hem durven kijken?

Het volgend ogenblik draaide hij de deurknop om. De grote mahoniehouten deur zwaaide geluidloos open. Hij stapte binnen en bleef vol ontzag stil staan. Van het hoge plafond hingen drie enorme kristallen kronen neer. De achterste weerkaatste flonkerend het licht van de zes reusachtige kaarsen, die om de zwarte katafalk stonden te branden. Tussen die kaarsen, gedrapeerd met de vlag van Slavonië, stond de doodkist opgesteld. Op eidere hoek stond een bewegingloze figuur met gebogen hoofd, gedekt met een helm. Het waren vier soldaten van 's konings lijfwacht, met blauwe uniformen, witte pantalons en glanzende Wellingtonlaarzen. Paul was ere-kolonel van de lijfgarde. De garde-uniform was de eerste, die hij had gedragen.

Lange tijd bewoog hij zich niet, doch staarde stil naar het indrukwekkende schouwspel daar voor hem. Toen werd hij plotseling bevangen door een overweldigend verlangen. Geruisloos liep hij over de gepolijste vloer op de katafalk toe.

Hij wist, dat de dodenwacht hem reeds gezien had. Hij zag hoe een van hen een nauw merkbaar teken gaf aan de man, die tegenover hem stond. Maar zij spraken of bewogen zich niet en hielden zich nauwkeurig aan hun instructie.

Paul stond stil. De katafalk verdween bijna geheel onder grote kransen en bouquetten witte lelies en purperen canna's. Het praalbed was te hoog voor hem, hij kon er geen blik op werpen. Zachtjes zette hij zijn kist neer.

„Wilt u mij even optillen, als 't u blieft," verzocht hij een der wachters. De jonge soldaat keek hem ontsteld aan, gluurde naar zijn makker aan de overzijde en legde, plotseling beslo ten, zijn geweer op de estrade. Toen nam hij Paul op zijn arm en plaatste zich met hem op de eerste trede.

Paul wierp een lange blik op zijn vader. Hij was gekleed in zijn uniformjas met een grootlint over zijn borst en getooid met al zijn hoge orden. Zijn handen waren gevouwen over een klein, met juwelen bezet crucifix. Op zijn bleek gezicht lag een vredige trek.

Lang, heel lang bleef Paul naar zijn vader kijken. Toen begonnen de tranen langs zijn wangen te biggelen en zijn nietig lichaam schokte in de sterke armen van de soldaat.

„Om u te dienen, uwe majesteit, u moet weer naar bed," zei de jonge soldaat met tranen in zijn ogen.

„Ja," antwoordde Paul tussen twee snikken door.

De soldaat klemde hem wat steviger vast, bukte zich naar de kist en droeg hem de balzaal uit, wreed de stilte verbrekend met zijn zware laarzen.

„Dank u, ik kan nu zelf wel gaan," fluisterde Paul bij de deur, met zijn armen om de hals van de soldaat. Hij keek hem in zijn gezicht en zag dat hij nog maar een jongen was van ongeveer negentien jaar.

„Laat mij uwe majesteit even naar uw kamer brengen," zei de soldaat. „Om u te dienen, waar kan ik die vinden?"

„De volgende verdieping," zei Paul, zijn tranen wegslikkend.

De soldaat besteeg de trappen. Hij was sterk en scheen zijn ongewone last licht te tellen. Hij bereikte Paul's kamer en toen, na eerst de kist met het konijn te hebben neergezet, zette hij Paul op de grond.

„Dit is mijn konijn uit Engeland," zei Paul, terwijl hij neerknielde en het gaas van de kist verwijderde.

De jonge soldaat nam zijn helm af en knielde naast hem neer. Hij streelde het konijn zachtjes over de rug.

„Ik denk dat hij erg dorstig zal zijn — ik zal hem water geven," hernam Paul. Hij stond op, liep naar de wastafel en schonk een beetje water in een zeepbakje. Het konijn versmaadde de dronk echter.

„Misschien voelt hij zich hier nog vreemd," ging hij voort, terwijl hij het water weer wegnam.

De knielende soldaat keek stil toe. Het konijn werd weer in de kist gezet en Paul stond op.

„Uwe Majesteit moet nu naar bed gaan," mompelde de soldaat. „Ik kan niet langer blijven. Als er een officier komt...."

„Dan zeg je maar, dat je mij naar bed hebt gebracht," viel Paul hem in de rede, terwijl hij in zijn ledikant kroop. „Hoe is je naam?"

„Mischa Kusac, uwe majesteit," antwoordde de soldaat, met zijn helm onder de linkerarm de houding aannemend. Hij had rood haar en het gezicht van een boer, met ronde, blauwe ogen.

Word vervolgd

DE WONDERE WERELD

Vreemde, maar waar gebeurde voorvallen uit vele landen

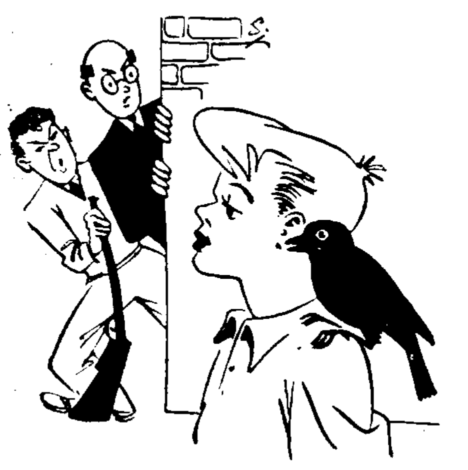
„Schiet dat dier dood!" zei de onderwijzer

Merkwaardige gevallen van trouw van honden en vogels

Na een goed maal ziet het leven er anders uit.

De tienjarige Alan Blyth uit het dorpje Heacham, in het Engelse graafschap Norfolk, zal zijn kauw missen. De hoofdonderwijzer heeft de vogel laten doodschieten.

Twee jaar geleden had Alan de kauw gevonden in een nest. Hij nam het beestje mee naar huis en noemde het Jacko. De tamme kauw leerde geluiden voortbrengen, reed op de rug van de kat en kon noten pellen. Toen begon Jacko zijn baasje te volgen naar de dorpsschool en hij deed het eenmaal te vaak....

....eenmaal te vaak....

Frederick Williman, de hoofdonderwijzer van Alan's school, riep de hulp in van Charlie Johnson, een boer, die een jachtgeweer had. Eén welgericht schot van Charlie, en Jacko was dood.

„De vogel krabde de kinderen," zei Williman toen Alan's vader zijn beklag maakte.

„Daar geloof ik niets van," antwoordde de zesenveertigjarige Harold Blyth. „Het was een verstandig diertje en zijn verlies betekent voor Alan en ons allen het verlies van een familielid."

Het zeegat uit!

Gelukkig vergaat het niet alle huisdieren zo slecht als Jacko. Maar dat het lot ook een hond vreemde parten kan spelen, bewijst de geschiedenis van Argo, de oogappel van het gezin Boje in de Duitse havenstad Hamburg, die negen maanden van huis bleef.

Argo was een vierjarige herdershond, die op een vroege lenteochtend een vrouwtjeshond op een aan de kade liggend schip ontdekte. Het water was diep, doch er lag een loopplank tussen het schip en de wal. Maar schepen blijven meestal niet lang op dezelfde plaats. Toen de trossen werden losgegooid, was er voor Argo geen terug meer. De Duitse kust week steeds verder en in Hamburg bleef een schreiende mevrouw Boje achter, die dagen lang de stad doorkruiste op zoek naar Argo.

Op een avond, in het begin van de winter, was de garage-eigenaar Boje nog laat in zijn werkplaats bezig. Plotseling hoorde hij een hond janken en op hetzelfde ogenblik wrong zich een smalle, dorre kop naar binnen. Argo liep met bloedende poten en een vreselijk verwaarloosde pels de garage in. Zijn ingevallen flanken wezen er op, dat hij honderden kilometers had gelopen, om bij zijn vroegere baas terug te keren. Wat men noemt een hondenleven....

Onder-water-hond

Eenzelfde soort leven had ook het huisdier van twee Amsterdammers, die op een zonnige zomerdag hun auto hadden geparkeerd langs een van de beroemde — nog ongedempte — grachten van Nederlands hoofdstad.

Toen de eigenaar zijn wagen wilde wegrijden, schoot zijn voet van de rem op het gaspedaal en het gevolg was dat de wagen kopje onder de gracht indook. Binnen enkele ogenblikken waren de beide inzittenden, een man en een vrouw, op de wallekant, maar de dame wilde terstond weer het water in om haar hondje uit de auto te redden.

„Doet u dat niet," zeiden de omstanders. „Die hond is immers al lang verdronken!" Dat dachten ook de brandweerlieden, die een half uur later met een kraanwagen de auto optakelden. Tot ieders verbazing echter wipte de doodgewaande viervoeter naar buiten, zodra het voorste raampje aan de oppervlakte was verschenen.

Hoe het dier zich langer dan een halfuur onder water in leven heeft weten te houden, zal wel altijd een raadsel blijven. Maar het moet een „hondenleven" zijn geweest.

Arke Noachs

Nu wij het toch over een hondenleven hebben....

In Augustus van dit jaar trad in Beieren de Donau ver buiten haar oevers en werd een groot gedeelte van het land overstroomd. Een boer uit Passau raakte daarbij zijn hond kwijt. Het dier zat met een ketting aan zijn hok verbonden voor de boerderij, toen een vloedgolf het hok wegspoelde.

Drie weken later ontving de Beierse boer een bericht uit de Hongaarse hoofdstad Boedapest. Zijn hok en hond waren aangespoeld en de hond leefde nog. Zeshonderd kilometer had de hond jankend aan zijn ketting getrokken, doch deze had hem waarschijnlijk ook van de verdrinkingsdood gered, want het hok was blijven drijven. Was dat geen hondenleven?

Trouw werd beloond

Niet voor niets wordt de hond vaak de trouwste vriend van de mens genoemd. Rocco Galdo had zulk een vriend maar de Italiaanse belastingambtenaren rekenden hem dit zo zwaar aan, dat Galdo moest besluiten zijn trouwe kameraad van de hand te doen. Hij vond een koper, die ver van Galdo's woonplaats, Scilla op de voet van het schiereiland, woonde. Galdo moest er helemaal voor naar Sicilië oversteken. Toen hij met leedwezen zijn hond van de hand had gedaan, keerde hij per boot terug naar het vasteland. Wie schetst evenwel zijn verbazing, toen hij bij zijn thuiskomst zijn hond, rillend van de kou en doornat, kwispelstaartend voor de deur van zijn woning aantrof. Het dier was zijn baas nagezwommen, dwars over de Straat van Messina, die berucht is om zijn gevaarlijke stromingen.

Galdo wil zijn hond nu niet meer missen en ziet het geld voor de belastingen op een of andere manier bij elkaar te krijgen.

Vreemd geval

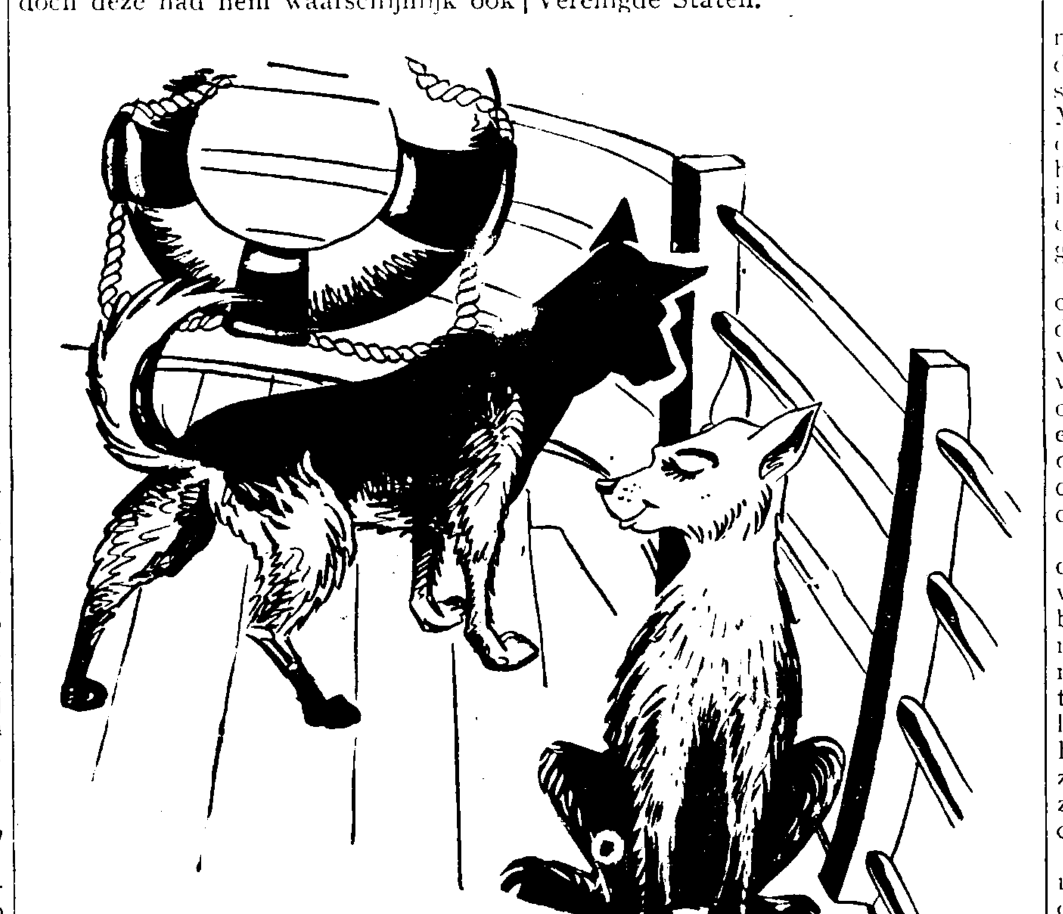
Wie ooit heeft getreurd om het verlies van zijn hond, die plotseling was verdwenen en niet meer terugkeerde, kan misschien troost vinden in de gedachte, dat het wellicht niet aan het initiatief van zijn vriend heeft gelegen, dat hij wegbleef. Waakte de nieuwe eigenaar er met zoveel zorgen over, of was hij inmiddels reeds overleden? Doch zolang de dood slechts schijn is, blijft er voor de hond een weg terug. Want luister maar wat Stray presteerde, een vierjarige cocker-spaniël, die bij een verkeersongeval was gewond.

Het dier was zwaar gekwetst, en de dierenarts besloot hem een spuitje te geven. Vervolgens werd Stray begraven op achtenveertig kilometer afstand van zijn vrouwtje in Houston, Verenigde Staten.

Groot was de ontsteltenis van de eigenares, toen Stray dertien dagen later voor haar deur stond. Hij hinkte, maar was voor de rest kerngezond. De eigenares viel bijna flauw toen zij haar lieveling in levenden lijve voor zich zag en de dierenarts begreep er niets van.

„Ik heb hem eigenhandig begraven en er was geen spoor van leven meer in het beest," vertelde hij.

Maar Stray dacht er anders over. Wat een hondenlevens toch!

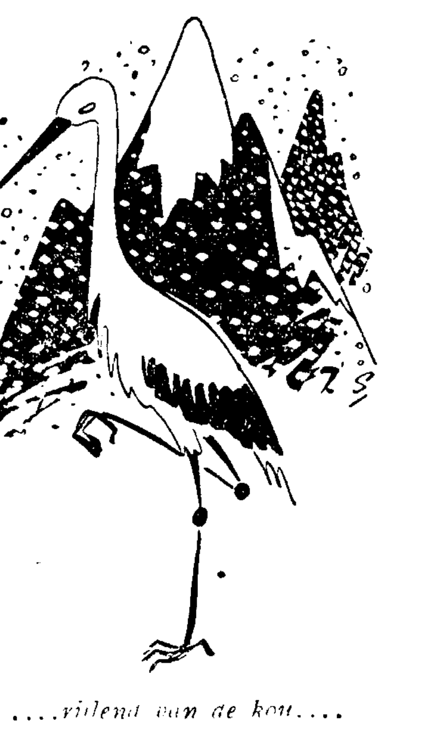

....toen de trossen werden losgegooid....

De treurende ooievaar

Tenslotte zullen wij nog de geschiedenis vertellen van de „kleumende ooievaar" van Zürich.

Het gebeurde tegen het einde van de zomer in Europa, dat een ooievaar in Zürich het ongeluk had tegen een hoogspanningskabel te vliegen. De mannetjesooievaar wachtte eerst geduldig op de thuiskomst van het wijfje, maar toen zijn gezellin wegbleef, wandelde hij de stad in. Hij bracht een bezoek aan het hoofdbureau van politie, drong door

....rillend van de kou....

tot de garage en zorgde voor wat afleiding in het leven van de chauffeurs en monteurs. Even later zocht hij zijn geliefde in een militaire kazerne en trachtte zich daar aan te sluiten bij de exercerende recruten. Een poging om een troep zwanen op het Meer van Zürich aan een onderzoek te onderwerpen mislukte, door het kwaadaardig geblaas van de zwanen.

Wekenlang bleef hij zoeken en zijn reis naar het zuiden stelde hij van dag tot dag uit. Inmiddels begon het stadsbestuur zorgen over het dier te krijgen. Maar toen men er op een dag met netten op uittrok om het dier te vangen, bleek de vogel nergens te vinden. Noch in de rivier, noch in de parken, noch onder de bruggen werd Langbeen aangetroffen.

Tenslotte berichtte het Zwitserse ornithologisch instituut begin October, dat de vogel zich op tweeënzestighonderd voet hoogte, op de Oberalp bevond, waar hij door een sneeuwstorm was overvallen. Toen de treurende ooievaar enkele dagen later rillend van de kou op de oever van de Greifensee zat, slaagde de vogelkenner Max Bloesch er in het dier met een lasso te vangen.

Hij bracht de vogel in een kist naar de dierentuin van Altreu, waar een jonge wijfjesooievaar tot de levende inventaris behoorde. Aanvankelijk moesten de twee niets van elkaar hebben. Maar een goed maal deed een heleboel. Na acht muizen, twee haringen, vier kikkers en een halve liter water, sloot de Zwitserse beroemdheid vriendschap met zijn nieuwe gezellin. Als het verbond duurzaam blijkt, zal men in het komende voorjaar beide de vrijheid hergeven.

Hoe het vijftig ooievaars verging, die in Klein-Azië door vijftien arenden werden aangevallen, zullen wij de volgende keer zien.

Waarnemer

Naar een neutraal Japan

De Russische minister van Buitenlandse Zaken, Molotov, die een vriendelijke verklaring richtte tot Japan, heeft voor zijn geste een goed moment gekozen.

De nieuwe regering die in Tokio tot stand gekomen is, zoekt namelijk zelf wat meer toenadering tot Rood-China en de Sovjet-Unie; al mag men de anti-communistische gezindheid ook van het huidige Kabinet niet in twijfel trekken.

Molotov heeft gezegd dat de normalisering van de Russisch-Japanse betrekkingen in overeenstemming is met de belangen van de hele wereld. Hij zou graag zien dat de verstandhouding tussen de beide landen verbeterd wordt, terwijl hij voorts een uitbreiding zou toejuichen van het contact op economisch en cultureel gebied. Molotov weet dat de nieuwe regering van Japan de diplomatieke relaties met Rusland zou willen herstellen. En hij weet ook dat die regering meer handel zou willen gaan drijven met de Russen en met de Chinezen. Moskou heeft dan ook niet geaarzeld onmiddellijk gebruik te maken van de geboden kans. Moskou hoopt kennelijk de Japanse banden met het Westen die sinds de oorlog bijzonder hecht geweest zijn wat losser te kunnen maken.

Na een bewind van zeven jaar heeft in Japan premier Yoshida het veld moeten ruimen, en zijn Liberale Partij — die wel sterk was maar geen meerderheid in de Rijksdag bezat — is in de oppositie gegaan. Er is nu een coalitie tot stand gekomen, die gevormd wordt door Democraten en Socialisten. De Liberalen en de Democraten hebben gemeen dat zij voorstanders zijn van nauwe betrekkingen met de Verenigde Staten, alsmede van een Japanse herbewapening. Maar de Liberalen waren tegen, Democraten vóór het normaliseren van de relaties met de grote communistische mogendheden. Nu de Democraten het voor het zeggen hebben zullen zij dan ook ongetwijfeld op dit punt hun doel trachten te bereiken, en Molotov schijnt het hun niet moeilijk te willen maken. Het streven der Democraten is overigens niet geheel onredelijk: Japan kan voor de export de Chinees-Russische markt node missen.

Bedenkelijker is dat de nu ook in de regering opgenomen Socialisten anti-Amerikaans en het Westen niet welgezind zijn. Die Socialisten hebben voorts slechts tot de coalitie willen toetreden, nadat de Democratieën hun beloofd hadden volgend jaar verkiezingen te doen houden. Bij die verkiezingen schijnen de Socialisten een goede kans te hebben op een aanzienlijke zetelwinst.

Daarna zou hun invloed op het Japanse regeringsbeleid dus nog groter kunnen worden. De Socialisten sympathiseren niet met het communisme, maar zij willen hun land een neutrale positie doen innemen in de koude oorlog, een positie als die van Indië. En dat terwijl Amerika sinds 1945 alles in het werk gesteld heeft om van Japan een goed bondgenoot te maken.

Intussen stemt de Kabinetswisseling in Japan om nog andere redenen tot bezorgdheid: verscheidene figuren in de nieuwe regering hebben nu niet bepaald een onbevlekt politiek blazoen. De premier zelf, Hatoyama — nu een Democraat — heeft in de dertiger jaren de Japanse oorlog tegen China toegejuichd, terwijl hij voorts in deze periode een boek geschreven heeft, waarin hij de lof zong van Hitler en Mussolini. Weliswaar trok hij zich na „Pearl Harbour" van het politieke toneel terug, maar toen men hem in Japan na de tweede wereld oorlog tot eerste minister wilde benoemen, werd dit door de bezettingsautoriteiten verboden, op grond van Hatoyama's vroegere blijken van een imperialistische en militairistische gezindheid. Vervolgens valt ook op het verleden van de nieuwe minister van buitenlandse Zaken, Sjigemitsoe, wel wat aan te merken, Sjigemitsoe heeft tijdens de laatste oorlog een rol gespeeld, en hij was een van de Japanse ondertekenaars van de capitulatiedocumenten. Ten slotte hebben nog vijf andere leden van het nieuwe Kabinet indertijd op een zwarte lijst van Mc.
De jongste Kabinetswisseling in Ja-
Arthur gestaan.
pan maakt ons dan ook al met al ongerust voor de toekomst. De Japanse buitenlandse politiek zal niet onmiddellijk een radicale koerswijziging ondergaan, maar er heeft toch al een ongunstige ontwikkeling plaats gevonden.

Sunderland. — Bij een grote brand te Sunderland (Noord-Oost-Engeland) is een warenhuis vol kerstgoederen in de as gelegd. De schade wordt op tientallen millioenen guldens geschat.

Tussen neus en lippen

Twee mannen in Philadelphia zijn dezer dagen voor de rechter verschenen, omdat zij geld gestolen hadden van een baby. De moeder had het kind een beursje met 6½ dollar gegeven om mee te spelen. Toen de moeder even een winkel in ging om boodschappen te doen, namen de onverlaten het kind de portemonnaie af. Een surveillerende agent hoorde het luide gejammer van de baby en greep de dieven in de kraag.

Doorslaand argument

De heer Paul McCracken uit Californië luisterde enigszins verveeld naar het verhaal, dat een verzekeringsagent tegen hem afstak.

„Er kan een mens van alles overkomen in zijn leven", zo zei de verzekeringsman, „daarom moet men op alles voorbereid zijn".

Nauwelijks waren deze voor een verzekeringsagent niet bijster originele woorden verklonken of er klonk een schot. Een kogel versplinterde het raam in McCracken's kamer, zoefde langs McCracken's hoofd, sloeg in de radio, ketste tegen de muur en viel platgeslagen voor de voeten van de verstijfd toekijkende McCracken.

De politie verklaarde na een onderzoek, dat de kogel afkomstig was van het pistool van een man, die twee huizen verderop woonde en die zich het leven had trachten te benemen, omdat zijn vrouw geweigerd had zich met hem te verzoenen.

De man was echter op een dermate onhandige manier te werk gegaan, dat de kogels links en rechts in het rond vlogen. Zelf was hij door een kogel slechts licht aan het hoofd gewond.

Dit was het projectiel, dat het betoog van de verzekeringsagent zo plotseling onderbroken.... en gesteund had.

De agent liet er geen gras over groeien en overhandigde McCracken een polis, welke deze onmiddellijk ondertekende.

Wie een kuil graaft...

Sir Robert Watson, de Britse uitvinder van de radar, is tot de slotsom gekomen, dat zijn uitvinding ook een schaduwzijde heeft. Hij is namelijk veroordeeld wegens overschrijding van de maximumsnelheid tot 12.5 dollar boete. De politie van Kingston in Canada snapte hem met behulp van radarapparaten.

Onderwijsvernieuwing

Een echtpaar in Boston heeft een boete gekregen, omdat het zijn negenjarige zoontje niet naar school stuurde. De jongen vond de school niet „intellectueel stimulérend" genoeg en studeerde liever thuis. De knaap kan reeds Chinees en Duits lezen en ook wat Sanskriet.

Lees de Amigoe

Gerestaureerd wandtapijt terug in Nijmegen

„Mercurius met de nymphen"

(Van onze correspondent in Zuid-Nederland)

Opnieuw is een van de Nijmeegse wandtapijten in de Keizer Karelstad teruggekeerd, n.l. het waardevolle en belangrijke wandtapijt „Mercurius met de Nymphen", naar de bekende Metamorphosen van Ovidius. Het werd omstreeks 1640 te Antwerpen geweven naar een ontwerp van Michel Wouters.

Pas in 1939, toen men de tapijten in verband met het dreigend oorlogsgevaar wilde opbergen, bleek welk een onbekende schatten op de zolders van het Nijmeegse raadhuis lagen opgeslagen. Het bezit van de gemeente bleek drie series te omvatten, waarvan er een uit Delft stamt. Deze serie bestaat uit zestien stuks, welke in 1665 door van der Gucht werden vervaardigd. De tweede serie — zeven stuks naar de Metamorphosen van Ovidius, — werd omstreeks 1640 in Antwerpen gemaakt naar ontwerpen van Michel Wouters. De derde serie — zes stuks — is verreweg de beroemdste: de Aeneas en Dido-serie. Zij is volgens deskundigen de enig overgeblevene van de series die naar ontwerp van de befaamde Giovanni Francesco Romanelli zijn vervaardigd.

Algemeen wordt aangenomen dat de tapijten in Nijmegen zijn achtergebleven bij de Vrede van Nijmegen (1676) toen ze zouden zijn gebruikt ter verfraaiing van de zalen waar de onderhandelingen werden gevoerd.

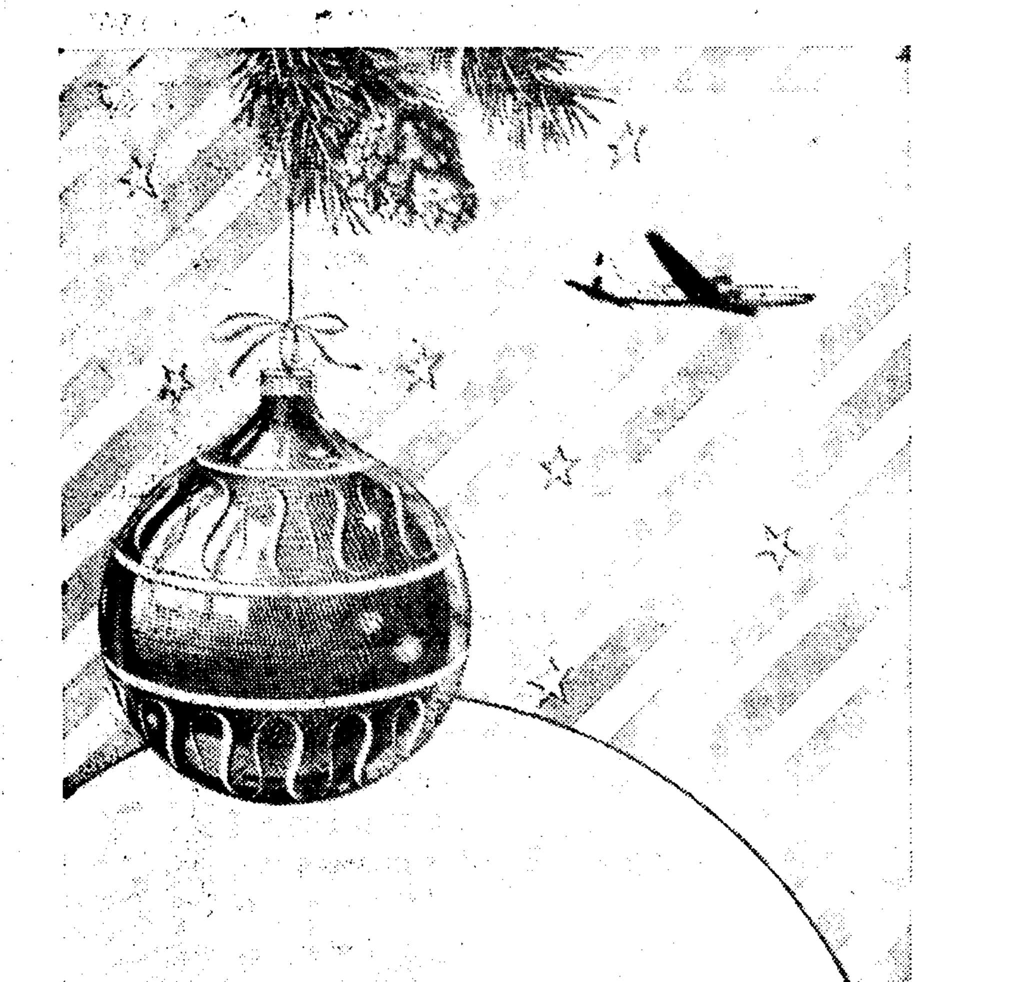
Er is in de loop van de jaren nog al slordig met dit bezit omgesprongen, zodat na de oorlog besloten werd om het gehele bezit te laten restaureren in de Werkplaats tot Herstel van Antiek Textiel te Haarlem. Dit werk, dat tonnen verslindt, vordert gestaag. Tot nu toe, is met steun van het rijk, reeds meer dan acht ton aan de restauratie besteed. Meer dan tien tapijten zijn inmiddels in oude glorie hersteld in Nijmegen teruggekeerd.

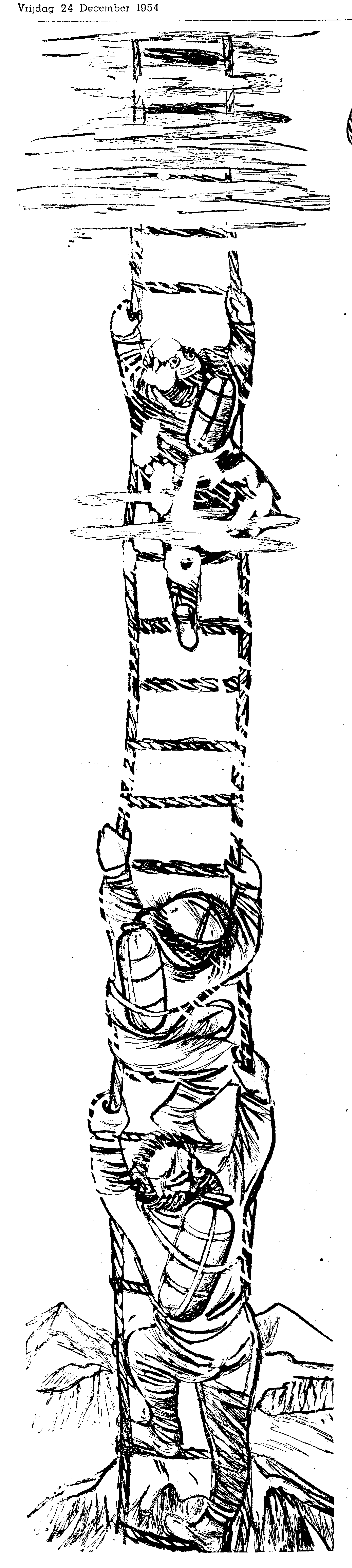
Het tapijt „Mercurius" met de Nymphen" meet 5.35 bij 4.10 meter. Na voltooiing van de voorbereidende werkzaamheden werd in Juni 1949 met de eigenlijke restauratie begonnen. In het geheel werkten 32 wevers en stopsters aan het tapijt. Wanneer één persoon het tapijt zou hebben moeten restaureren, zou de restauratie bij normale arbeidsdagen 21 jaar hebben geduurd....

Het landschap en de gebouwen werden gereconstrueerd door de in Maart van dit jaar overleden schilder Roelf Gerbrands. De boorden werden gereconstrueerd door de schilder Ary Swanevelt. Hoewel toen nog niet gereed, heeft het tapijt van 10 October tot 10 November 1950 samen met andere wandtapijten in het Haarlemse Frans Halsmuseum tentoongesteld gehangen. Het zal nu een plaatsje krijgen in de hal van het Nijmeegse stadhuis.

Het 17e-eeuwse wandtapijt „Mercurius met de Nymphen", naar de Metamorphosen van Ovidius, omstreeks 1640, naar een ontwerp van Michel Wouters te Antwerpen geweven, is geheel gerestaureerd. Het waardevolle tapijt vormt een deel van het omvangrijke en kostbare bezit aan antieke tapijten van de gemeente Nijmegen.

De touwladder

(Een Kerstverhaal)

Het was nabij Punakhara, daar waar de aarde is opengebroken om doortocht te verlenen aan oer-oude jade-groene gletschers. De bergen zijn er rood en geel en okerkleurig tot aan de nevelen en daarboven zijn ze wit en ongenaakbaar. Aan de voet van de gletscher liggen uitgestrekte terrassen van mos en hard, stug gras. Daar hoedde Gompa zijn yaks, zijn geiten en rammen. Hij deed dat al twintig jaar. Elk jaar was hij in de bergen tot hagel- en sneeuwstormen de terrassen onbegaanbaar maakten, en de bergpassen voor hem en zijn kudde afgrendelden. Dan trok hij zich terug in de laagvlakte, waar dorpen lagen en waar kloosters als forten op de zacht glooiende hellingen waren gebouwd. Maar Gompa hield niet van de kloosters en nog minder van de dorpen, waar hij 's winters moest vedblijven. Hij trok daar dan van huis tot huis, verkocht er sommige van zijn dieren als slachtvee en melkte er zijn magere wijfjes-yaks voor de huizen. Als men zijn melk niet wilde, karnde hij die zelf tot boter, want boter is een hoofdbestanddeel van het leven rond Punakhara. Boter draagt men naar de tempels en de kapellen, boter brandt in de lampen en men betaalt er belasting mee. Boter schenkt men zijn gasten. Boter doet men in de thee. De vrouwen wrijven de boter in hun haar en op het gelaat.

Nu was Gompa nog op de berghellingen en bij de gletscher. Nu karnde hij nog de melk bij zijn dieren in de houten emmer, die de ezel meedroeg. Zolang Gompa boven was, haatte hij het dal, waar hitte heerste en vochtigheid. Hij haatte de vraatzucht van de mensen, hun naijver, hun geprikkeldheid en heerszucht. Hier boven proefde hij de transparantie van de lucht, hij voelde er de oerzuiverheid en de Almacht. Hij zag het dal soms als een opengespalkte muil, vuil van adem. Hij haatte daarom de winter, die weer komen ging, hij haatte het uur van de terugtocht, het uur van de samenleving.

Gompa kende in die zaken geen toegeeflijkheid. Hij bleef een souvereine geest, wanneer hij 's winters langs de huizen ging om de sterke boter, die hij boven in het ijs had bewaard, te verkopen en om zijn dieren van de hand te doen.

Het zou niet lang duren of de sneeuwstormen zouden hem ook dit jaar terugjagen, want de nevels werden iedere dag dichter en de nachten groeiden in koude.

Gompa in zijn jas, die eens schoon en van een onverzettelijk geel geweest was, maar die nu de vale kleur van kamelen had gekregen, dwaalde over de hellingen. Hij droomde dikwijls van de vrouw, die hij altijd meende te zien komen op een ezel, het hoofd bedekt met een baret, geel zoals eens zijn jas was geweest en gekleed in een oranjerose gewaad, met een lichaam van porceleinen parelmoer.

Op dat moment zou hij nauwelijks bij machte zijn om naar haar om te zien en haar te zien verdwijnen. Dit was zijn droom geworden, als hij philosopherend voortging met zijn kudde over de bergkammen. Dan verafschuwde hij dubbel het leven in de winterse stallen, tussen de winterse lome vrouwen in het dal.

Gompa scheen een zonderling te zijn geworden in de eenzaamheid. Misschien was hij een wijsgeer, misschien een heilige. Op de dag toen hij met weemoed bedacht, dat hij terug zou moeten, heeft hij in de bergen iets vreemds gezien. Hij zag een touwladder hangen uit het witte niets. Hij zag een touwladder hangen uit de nevelen.

Gompa had veel in zijn leven gezien. Gompa had veel in de bergen beleefd. Hij had er niet alleen gedroomd van de vrouw met de gele baret en de oranjerose mantel. Hij wist alles van de yaks, de geiten en de rammen. Hij kende ieder pad, iedere steen, iedere begroeiing. Gompa wist precies wanneer de sneeuwrand daalde in de herfst en wanneer hij steeg in het voorjaar. Hij kende de nevel en hij wist de weideplaatsen te vinden tussen de gletschers. Hij wist waar hij zijn boter in het ijs moest verbergen en welk dier van zijn kudde hij het eerst moest slachten om zich in leven te houden.

Maar deze belevenis kende hij niet.

Hij bond zijn kameelkleurige jas, die eens onverzettelijk geel was geweest, steviger bijeen en zette zijn voeten voorzichtig op de onderste sport van de ladder om te proberen of zij hield.

De ladder hield.

Zij was stevig als de ladder, die men neerlaat uit een klooster, op een steile berghelling. Zij was degelijk als die, welke men laat zakken uit de zolders van boerenhuizen opdat de geliefde kan opklimmen.

Gompa klom omhoog. Hij klom tot hij gevangen was in de witter eenzaamheid, die Antonius gekend moet hebben na zijn beproeving en die de soldaten kennen als het helse granaatvuur op het slagveld eindigt. Gompa klom voort. Hij klom tot hij moe en lam en intens koud werd. Tot hij de moed verloor verder te gaan in de witte woestijn van nevel. De lucht werd ijl, zo ijl, dat zijn longblaasjes haast berstten van innerlijke spanning. Gompa's hart bonsde. Hij werd gek van de ladder die zich eindeloos scheen voort te zetten in de nevel. Hijgend stond hij stil en besloot weer af te dalen.

Opgejaagd en razend snel ging hij naar beneden en pas op het moment, toen hij zijn voeten weer neerzette in het harde, stugge gras, waar zijn yaks en magere geiten graasden, voelde hij zijn terugtocht als een nederlaag.

Maar op datzelfde moment schoot in zijn brein ook iets van de vurigheid, die zijn bespiegelend leven gewoonlijk ontbeerde. Gompa begon als een razende te denken.

„Wat is dit, wat betekent deze ladder? Is het de opgang van de aarde naar het eeuwige, is het een tastbaar teken van mijn eigen dood?"

Gompa zwierf die avond vijf steenworpen verder met zijn kudde, maar de gedachte dat er vlakbij ineens een mogelijkheid voor totale opstijging boven dit leven was, verliet hem niet meer. Hij besloot nog die avond naar het naburig dorp te gaan.

Hij bouwde een omheining van takken en doornen, dreef zijn kudde daar binnen en reed op zijn ezel door de oker-stilte der bergdalen. En in het dorp was reeds ieder licht gedoofd. Onder zijn arm klemde hij twee ponden boter, want nooit gaat men nabij Punakhara binnen zonder gift.

Op deze avond was het, dat Gompa bij mij binnenkwam.

Ik was heel verbaasd omdat Gompa nooit in het dorp verscheen, zolang de sneeuw hem niet verjaagd had. Alleen in de winter zag ik hem dikwijls. Dan vertelde ik hem van zijn belevenissen als berggids op de hoogten waar hij met zijn kudde nooit kwam.

„Omtse, ik bied je boter."

„Omtse, geef me je warme kleren en leen me je zuurstof-apparaat".

„Omtse, vraag niet wat ik ga doen nee ga niet mee, morgen kom ik je mijn geheim vertellen."

„Je weet dat ik nooit in het dorp kom, vóór de sneeuw mij verdreven heeft. Omtse, er is iets wonderlijks!"

„Goed, ik zal in je stal slapen, tot het morgen wordt."

En toen het nauwelijks ochtend was, joeg Gompa zijn ezel voort, door de vier-dimensionele-stilte, langs het jade-groene van de gletscher, terug naar zijn kudde tussen de doorntakken en vandaar naar de plaats, waar hij de ladder gezien had.

De ladder was er nog.

Hij bond zyn ezel aan een boom vast, stak zich in zijn wollen pak en deed het zuurstofapparaat om.

Hij begon te klimmen en toen zijn longen weer aan het bersten toe waren, schakelde hij het apparaat in en klom verder in de witte stilte. Soms brak de nevel open in een azurenblauwe ijlte, maar de ladder ging verder omhoog en verdween in de wolken. Gompa klom door, tot hij zonder krachten, hijgend in zijn masker, de ronde ruitjes dof beslagen, de terugtocht weer moest aanvaarden. Hij daalde af en de avond was reeds diep gevallen toen hij het harde, korte gras uitgeput betrad. Daar viel hij in slaap tegen de warme buik van zijn ezel en sliep tot de zon hem wekte. Toen spoedde hij zich naar zijn kudde, die blaatte en van melkovervloed zich schuurde tegen de dorens.

Tegen de middag stond Gompa weer bij mij en vertelde hijgend het verhaal van de lader en van de eindeloosheid en van de stilte, die hij nog nooit had gehoord. Hij vertelde van zijn angst en van de koude.

„Ik geloof je niet", zei ik.

En Gompa bezwoer bij God, dat hij de waarheid sprak.

„Laten we naar het klooster gaan om alles te vertellen", zei ik toen.

Wij, Gompa en ik, gingen naar het klooster en vroegen de Groot-Kostbare, de abt, te spreken en Gompa vertelde alles wat hij gezien en gedaan had. Hij zweeg van zijn dromerijen over de vrouw op de ezel met de gele baret en het oranje-rose gewaad, maar zij had tenslotte niets met de ladder van doen en ik zelf heb alles daaromtrent pas later vernomen.

De Groot-Kostbare antwoordde niet, maar trok zich terug en kwam daarna weer: Gompa, ik en een jonge monnik, Ton Gye („Hoog Doel" was zijn naam), zouden terug gaan naar de ladder. Wij zouden ieder warme kleren en een zuurstofapparaat meenemen, benevens een touw van duizend meter lengte. Ton Gye zou het eerst klimmen tot het touw strak stond. Daarna zou Gompa omhoogd gaan tot het touw wederom strak stond. En dan zou ik omhoog moeten en ik zou mijn touw aan een boom moeten vastmaken. Wij zouden dan gezamelijk tot een hoogte van drieduizend meter stijgen boven een hoogvlakte van vijfduizend meter, dat is bijna de hoogte van de hoogste top, die men „Mount Everest" heeft genoemd en die 8838 meter in de hemelen steekt.

Zo besliste de Groot-Kostbare.

En wij vertrokken, Gompa, de jonge monnik, die „Hoog Doel" heette, en ik met zuurstofflessen en warme kleren en voedsel voor drie dagen en drie nachten. Ook nam Gompa iemand mee die zijn kudde kon hoeden tijdens onze tocht. En wij gingen op weg, eerst naar de kudde, die blaatte tussen de dorens en toen naar de ladder.

Het was wonderbaarlijk. De ladder hing er zoals Gompa haar had beschreven. Terwijl de jonge monnik omhoog ging, aten wij van een schapenbout en ik begrijp achteraf nog niet hoe ik dat zo kalm heb kunnen doen. Toen het touw strak stond, klom Gompa omhoog en ik wachtte en wachtte tot het touw tussen hem en mij strak zou komen. Ik wachtte tot de avond viel en voelde toen geruk aan mijn touw. Ook ik ging de ladder op, nadat ik mijn touw had vastgebonden aan een struik.

Ik klom. Ik klom in de zwarte nacht met de moed als had ik een zending te vervullen. Ik dacht niet meer, ik zag niets en klom. Het werd koud en draaierig rond mijn maag, maar ik klom verder en beet mij vast aan de sporten. De wind rond de ladder groeide tot een gruwelijke orkaan en alles zwiepte en slingerde.

Toen, terwijl ik nauwelijks krachten over had, doemde een gedaante boven mij op.

Het was Gompa.

Ik wilde zijn voeten omhelzen uit louter behoefte iets menselijks te doen, maar hij trapte zich los, rukte even zijn masker af en schreeuwde in de orkaan, dat er iets was met de monnik. „Snijd je touw door", was het laatste wat ik hoorde.

Ik wurmde een mes los, greep het touw tussen mijn bekleumde vingers, sneed het door het liet het vallen in het niets. Samen kropen we verder van sport tot sport, ten leste hijgend, grijpend naar touw en dwarsspanten.

Toen de eerste zon over een witte onheilzame wereld scheen, zagen we boven ons Ton Gye, „Hoog Doel", wezenloos zitten, de armen gestrengeld om de ladder. Zijn kop hing omlaag en zijn masker grijnsde ons toe, als was hij een wezen van ver onder de aarde, in plaats van er boven geworden. Werktuiglijk greep Gompa de monnik, trok diens armen los uit het touw en legde hem over zijn schouder.

Wij daalden honderd sporten.

Toen zag ik dat Gompa uitgeput was en ik beduidde hem, de monnik aan mij over te geven. Hangend aan de ladder kreeg ik het zware lichaam op mijn schouders en ook ik daalde honderd sporten. Maar wat zijn honderd sporten op drieduizend meter in een loeiende orkaan.

Bij de vierde overdracht deed ik een misgreep. Het is ook best mogelijk, dat Gompa mij de monnik niet goed gaf. In ieder geval: hij ontschoot ons en.... ik durf het haast niet te zeggen, maar hij viel.... en wij daalden met een versuft brein en een gespleten geest van de ladder in de diepte. Toen wij uitgeput onze voeten in het harde gras zetten, vonden wij „Hoog Doel" naast de ezel op de helling. Hij was een stuk omlaag gerold en al rollend had hij zich in zijn mantel gewenteld. Wij deden onze zuurstofapparaten af en gingen op hem toe.

„Hoog Doel" was dood.

Toen wij de dode monnik thuis brachten, kwam heel het dorp in opschudding en al onze belevenissen gingen als een stro-vuur rond en binnen korte tijd bemoeiden zelfs de patriarch en de gouverneur zich met ons. Wij werden dan ook in het paleis ontboden om verslag uit te brengen.

„Bent u werkelijk op die ladder geweest?"

„Ja, Sire."

„Is de monnik werkelijk op de ladder bezweken?"

„Ja Sire!"

Het paleis van de gouverneur is ver van Punakhara gelegen. Het kostte vijf uren sporen en het is niet mijn schuld, maar bij het paleis zijn verslaggevers van vele bladen, zodat de wereld werd rondgeseind: „Bij Punakhara is een hemelladder neergelaten". Zij spraken van een mogelijk verband tussen hemel en aarde en wij werden omstroomd door mannen met schrijfpapieren.

Gompa en ik waren blij terug te mogen naar Punakhara en vandaar gingen we met de ezel naar het dorp. Daar waren allerlei monniken en priesters samengekomen voor mijn huis en ook de Groot-Kostbare was er bij. En hij zei: „De hemel is tot de aarde gekomen en Elias is opgevaren in een wagen met vurige paarden en niemand van ons zal na hem opgaan, want alleen de Heer is opgevaren en de ladder is een teken des duivels, want de hemel wordt voor ons, levende schepselen, alleen na onze dood geopenbaard."

En alle dorpelingen vielen neder en baden luid en alleen Gompa en ik stonden recht.

Ook stond er een oude man recht. Hij sprak de Groot-Kostbare tegen over de gesloten hemel. Hij sprak van de Verlossing, van de liefde en van de nederigheid. Hij sprak vooral van de verheffing der eenvoudigen en citeerde verzen uit Jeruzalem, maar allen mompelden door elkaar.

Toen sprak de Groot-Kostbare weer: Er zal een bedevaart worden gehouden naar de ladder en ieder zal biddend wachten. Vijf priesters zullen excorcismen sprekend in offerklederen stijgen op de ladder, de een na de ander en zij zullen zien wat er is aan de top.

Wij allen hebben die dag gewaakt, biddend en vastend aan de voet van de ladder. De priesters waren opgestegen in de onenigheid van witte wolken en dichte mist en ik bedacht ondertussen, dat de sneeuwgrens bedenkelijk daalde, zodat men de bergen weldra niet meer zou kunnen betreden. Het was alleen aan de zachte herfst te danken, dat wij nog op de hellingen konden verblijven.

Alle priesters daalden weer af zonder iets te hebben waargenomen. Zij waren slechts tweeduizend sporten hoog gegaan; dat is ongeveer achthonderd meter. En terwijl zij afdaalden, stonden wij op de helling met onze vaandels, niet wetend dat inmiddels de telexen over de wereld het bericht rondzonden van onze hemelse ladder.

Wel duizend kranten en radiostations zonden hemelbestormers en na een paar dagen was ons dorp bevolkt met mannen in touristenpakken gekleed, met splinternieuwe sneeuwschoenen aan en grote zonnebrillen op. Zij allen wilden iets weten van de ladder en zij allen wilden omhoog.

Omdat ik dikwijls maanden lang als gids vreemde mannen op de bergen heb vergezeld, wist ik ook iets meer van hun talen dan de meeste mannen van ons dorp. Daarom heb ik veel met de hemelbestormers gesproken. Zij kwamen aan op het kleine vliegveld bij Punakhara en de eerste groep, die ik ontmoette, was druk bezig met een raket.

In de raket waren film- en fotoapparaten aangebracht, die ales weergaven wat er gebeurde. Die apparaten hadden precies de reacties weergegeven van een Guinese big, die met een vaart van negenhonderd kilometer per uur omhoog geslingerd werd. Het biggetje zweefde angstig door de raket. Het had een koptelefoon of zoiets op om alle reacties van bloed- en hersenwerking te meten en ondertussen zaten de mensen rustig in hun huiskamers te kijken. Ook aan de buitenkant van de raket waren fototoestellen bevestigd. Zij hadden precies laten zien hoe de aarde kleiner en ronder en nietiger werd. De raket ging zó hoog, dat men niet meer kon zien wat water en wat land was, wat Amerika en wat Rusland verbeeldde, en ondertussen zaten de mannen in hun stoelen bij de kachel en staken een nieuwe sigaret aan en het biggetje met de koptelefoon op schoot angstig door de stratosfeer.

Wij hier in Punakhara konden hen moeilijk begrijpen. Ik kon hen niet volgen en Gompa evenmin. Maar de oude man, die rechtop had gestaan, toen de Groot-Kostbare zijn rede hield, kon met hen spreken. Hij bleek alles te weten en alles gelezen te hebben en hij zei: „U uit New York, uit Londen of Parijs, ik weet dat u alles kent. Ik weet dat de snelheid van uw wagens opgevoerd is van tien tot tweehonderd kilometer per uur, ik weet dat u vliegtuigen door de luchten stuurt en dat u wegen aanlegt door oerwouden en moerassen. Maar bent u met dat alles één stap verder gekomen? Weet u iets meer omtrent de liefde, de rechtvaardigheid, de goedheid, en het alwezen?"

De mannen zwegen en gingen er niet op in. Zij wilden alleen de ladder zien en haar bestijgen.

Inmiddels waren er wetenschappelijke expedities gearriveerd. De staat New York had 120 man gezonden, Parijs had een expeditie van zestig man gestuurd, Moskou zond drieduizend man. Allen hadden wagens op rupsbanden, radiozenders en zuurstofapparaten bij zich, om tot de grootste hoogten te komen. Nauwelijks was de Russische karavaan gearriveerd of nieuwe vliegtuigen meldden zich op het kleine vliegveld bij Punakhara: Engeland, België, Noorwegen, Tsjechoslowakije. Een leger verslaggevers kwam bij Gompa en bij mij, en wij vertelden van de ladder, van de orkaan en van de vreselijke gebeurtenissen op een hoogte van zeven- à achtduizend meter. En dan zeiden we maar, dat ze naar de oude man moesten gaan. Atisha heette hij. Wij meenden nog altijd, dat de wijsheid van deze man het belangrijkst was. Atisha dreef een winkeltje-in-tweedehands-kleren. Het was een morsig winkeltje, waarin alleen de allerarmsten van het dorp kwamen. En alle verslaggevers in dikke duffelse kleren gekleed, met poolschoenen aan en bonten kappen op het hoofd, gingen naar het winkeltje van Atisha, dat gelegen was op de weg naar de ladder. En Atisha vroeg alleen maar: „Waarom heeft u vliegtuigen gemaakt en waarom snelle auto's en waarom legt u wegen aan en waarom boort u petroleum en waarom bereidt u vernietigingsmiddelen?"

En de verslaggevers tikten tegen hun hoofd en zeiden schouderophalend: „Maar meneer Atisha, dat is de ontwikkeling!"

En Atisha: „Er is geen ontwikkeling sinds de democratie van Pericles, sinds het Evangelie van Jezus. Er is alleen snelheid en afgunst en hebzucht. Niets is wezenlijk verder gekomen sinds de poëzie van Johannes op Patmos, ondanks Rousseau, Marx of Goethe." Atisha bleek alles te hebben gelezen.

Maar de verslaggevers lachten, trokken platte flessen whisky uit hun zak en reden met hun rupsbandauto's naar de ladder. En met hen gingen de omroepers en de filmoperateurs en allen wilden omhoog. En er was druk gedrang onder de ladder, maar niemand ging verder dan duizend sporten.

Toen kwam er een besluit van de „World Executive Board of Scientific Administration". Zij wilde een volkomen verantwoord rapport van de ladder, zonder religieuze wartaal en zij stelde drie millioen dollar beschikbaar voor nader onderzoek.

De priesters en de Groot-Mogende zwegen.

De sneeuwgrens zakte onheilspellend. Alleen de dappersten meldden zich nog en de verslaggevers zaten in het dal in de woonhuizen. Atisha was een der weinigen, die veel bij de ladder verbleef. Gompa was er ook dikwijls en hij had zijn kudde en zijn boter in het ijs helemaal vergeten. Ze waren dikwijls samen en spraken over ezels, yaks en paarden.

Mannen in poolpakken bleven onder aan de ladder. Zij hadden koptelefoons op en beluisterden alles intensief.

De sneeuwgrens daalde.

De machine liep vast op de ladder en er ontstond een paniek, die heel de wereld werd rondgeseind. In alle wereldsteden schijnen de mensen te hoop gelopen te zijn. Zelfs Gompa en ik moesten de ladder op om hulp te bieden. Wij kennen haar langzamerhand van sport tot sport.

Wij daalden af uit een vliegende orkaan met vijf levenden. Drie mannen stierven er op tienduizend meter hoogte.

De sneeuwgrens daalde meer en meer en woeste sneeuwstormen woedden al langs de voet van de ladder.

„Ik moest al lang met mijn kudde in het dorp verblijven", zei Gompa.

„Wij mogen niets prijsgeven", zei de Russische expeditie en zij ondernam een nieuwe poging, die tien mensen het leven kostte.

Toen daalde langzamerhand iedereen af naar het dorp, waar nooit zoveel drank gedronken is als tijdens deze winter.
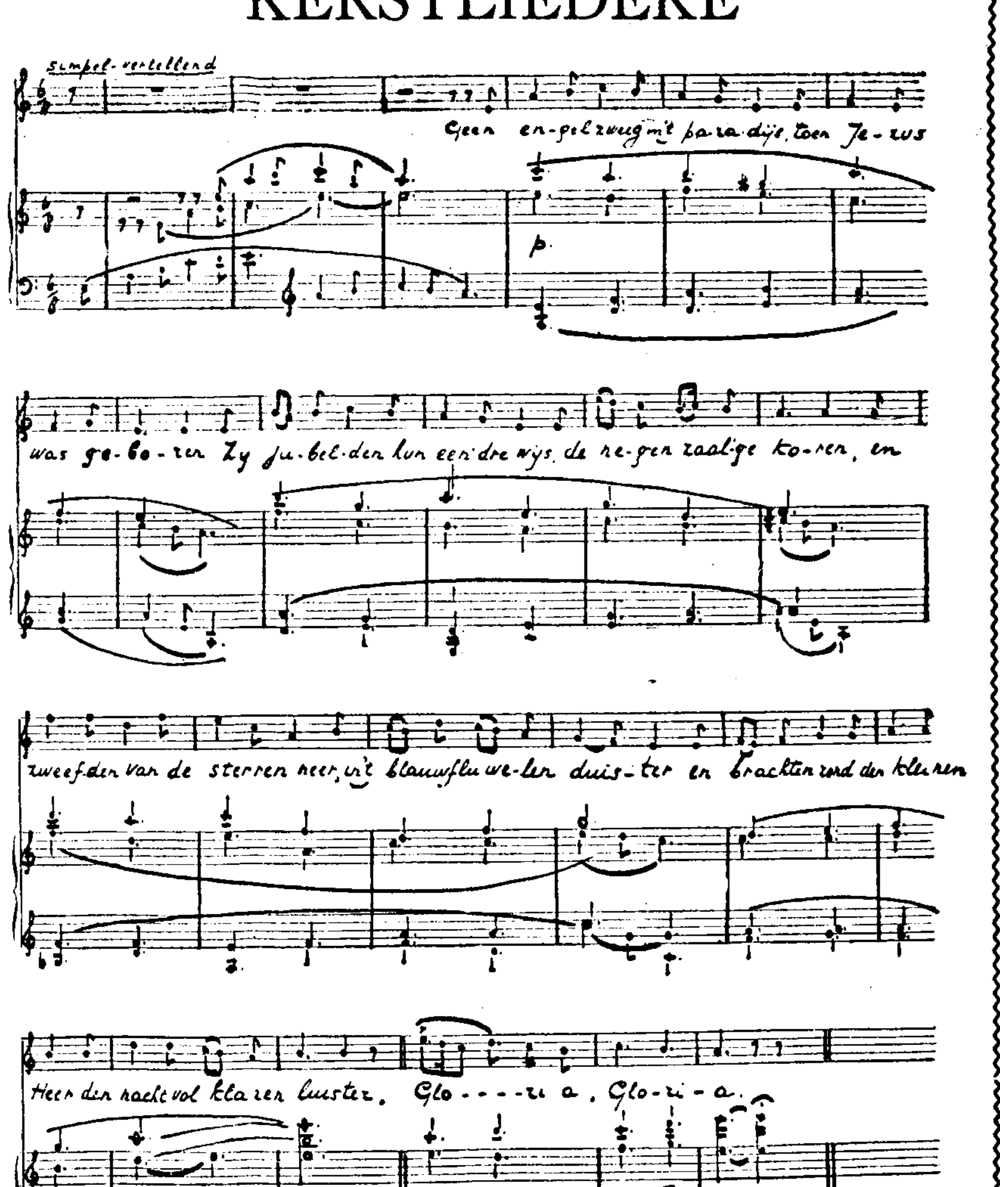
Atisha ging iedere maal, als men mee naar boven wilde, waarschuwend rond. U weet, dat hij een winkeltje dreef in oude kleren. Hij zei alleen maar: „Slechts Elias is opgevaren en Onze Heer steeg op na Zijn dood." Hij sprak ook van de verheffing der eenvoudigen van harte. Tenslotte zei hij altijd: „Alle pogingen, om het heelal te bestijgen, zullen falen als gij alleen op uw techniek vertrouwt."

De sneeuwgrens was toen zover gedaald, dat niemand meer naar de ladder dorst te gaan. Alle terrassen waren slechts met levensgevaar te betreden en in het dorp voer iedereen wel vanwege de vreemdelingen. Men versierde de huizen met groene takken en 's avonds brandde er veel boter in de lampen. „Wij gaan het feest van Kerstmis vieren", zeiden de vreemdelingen. En zij dronken extra veel whisky.

Toen zijn nog eenmaal Atisha en Gompa naar de ladder gegaan. Ik laleen weet, dat Gompa, het is het laatste wat hij mij verteld heeft, kort daarvoor een vrouw met een gele baret en met een oranje-rose gewaad over de hoogvlakte heeft zien rijden op een ezel. Zij had een kind in haar armen en zij was zó schoon, dat hij haar nauwelijks na dorst te kijken.

Wij hebben daarna nooit meer iets van Gompa en van Atisha vernomen. Toen de sneeuwgrens steeg en het weer beter werd, hebben wij ook niets meer van de ladder teruggevonden, ofschoon wij er allen, ook de verslaggevers, lang naar hebben gezocht.

KERSTLIEDEKE

Twee roerende Kerstvisioenen

Een Italiaanse minderbroeder, die omstreeks 1300 geleefd moet hebben - wij zouden niets van hem gehoord hebben, als een medebroeder niet opgeschreven had, wat hem „door de Heer zelf geopenbaard" werd - is in 'n visioen aanwezig geweest bij wat in Bethlehem in de Kerstnacht gebeurd is. Hij vertelt daarvan in een vertrouwelijke, oprechte toon, als iemand, die alles meegemaakt heeft, zonder dat men zich aan hem stoorde, omdat hij zo'n vertrouwde bekende was.

„Het barensuur brak aan en het was Zondag - middernacht. Toen stond de Maagd op en leunde tegen een zuil aan, welke zich daar bevond. Jozef zat bij haar en was zeer bedrukt, omdat hij niet alles kon bereiden, zoals het eigenlijk paste. Hij stond onmiddellijk op, nam hooi uit de kribbe, legde het aan de voeten van de H. Maagd en trok zich in een andere hoek terug. Toen verliet de Zoon van de Eeuwige God de schoot Zijner moeder, zonder schending en zonder smart, en bevond zich in één ogenblik op het hooi aan de voeten van Zijn Moeder. Dadelijk boog Zijn Moeder zich over Hem, nam Hem op en omhelsde hem met tederheid, legde hem aan haar door de hemel bevruchte borst en wies, onderricht door de H. Geest, het goddelijk Kind met haar eigen melk. Vervolgens wikkelde zij het in een hoofdsluier en legde het in de kribbe. Toen vielen os en ezel op de knieën, staken hun koppen boven het kribbetje en bliezen door hun neusgaten, als hadden ze verstand ontvangen om te begrijpen, dat deze arme kleine, zo sjofel gekleed, behoefte had aan warmte in deze zo strenge koude. Toen knielde Maria neer, aanbad en dankte God: Ik dank U, o Heer, heilige Vader — zeide ze — dat mij Uw Zoon hebt geschonken; ik aanbid U, eeuwige God, en U, mijn Kind, Zoon van den levenden God. Jozef aanbad eveneens het Kind, en hij nam het zadel van de ezel en trok daaruit een wollen of haren kussentje en legde dat neer bij de kribbe, opdat onze Vrouwe er op kon gaan zitten. En zij zette zich neer, plaatste het zadel onder haar elleboog, en zo bleef zij, de Vorstin der wereld, de kribbe aanschouwen, ogen en hart gevestigd op haar welbeminde Zoon".

De H. Birgitta van Zweden is van die onbekende Italiaanse minderbroeder ongeveer een tijdgenote geweest. Zij was een zeer godvruchtige vrouw, reeds in haar vroege jeugd. Zij is jong getrouwd en moeder geworden van acht kinderen. Na de dood van haar man is zij naar Rome gegaan, waar zij in 1373 is gestorven, kort nadat zij van een pelgrimsreis naar het H. Land was teruggekeerd. Zij heeft zelf in de „Openbaringen over het leven en lijden van Jezus Christus en zijn roemrijke Moeder, de Maagd Maria" verteld, wat Maria haar, toen zij de grot van Bethlehem bezocht, omtrent de geboorte van haar kind bekend heeft gemaakt. Zij vertelt vrouwelijker dan de monnik, voorzichtiger eigenlijk, met meer aandacht voor details.

Sint Birgitta spreekt: „Toen ik bij de kribbe van den Heer in Bethlehem was, zag ik een Maagd van wonderbare schoonheid, die gehuld was in een blanke mantel en een fijngeweven onderkleed. Daar was ook een oude, zeer eerbiedwaardige man en ze hadden een os en een ezel. Ze gingen een grot binnen. Nadat de grijsaard os en ezel aan de kribbe had vastgebonden, ging hij naar buiten. Daarop bracht hij de Maagd een brandende kaars. Hij bevestigde deze kaars aan de wand en ging naar buiten, om bij de Geboorte niet tegenwoordig te wezen. Hierop ontdeed zich de Maagd van haar schoeisel en legde de blanke mantel af, welke haar omhulde. Toen nam ze de sluier van haar hoofd en legde die naast zich neer. Zo bleef ze daar bezig alleen met de tunica bekleed. Haar wondermooie gouden haren vielen los langs haar schouders. Toen nam ze twee linnen en twee wollen windselen van uitgelezen reinheid en fijnheid; deze had ze meegebracht om er het pasgeboren Kind in te wikkelen. Ook legde ze twee andere, kleine linnen doeken, waarmede ze het hoofd van het Kind bedekken en omwindselen wilde, naast zich neer om ze te zijner tijd te gebruiken.

En toen alles aldus was voorbereid knielde de Maagd in grote godsvrucht neer en plaatste zich in gebedshouding. Haar rug was naar de kribbe gewend, maar haar aangezicht ten hemel gekeerd, naar het Oosten. Zo, met opgeheven handen en hemelwaarts gerichte ogen, stond ze daar als in extase, verzonken in diepe beschouwing, overweldigd door goddelijke vervoeringen. En terwijl ze daar zo in gebed stond, bracht ze in een oogwenk den Zoon ter wereld.

Van Hem ging zo'n onuitsprekelijk licht en zulke glans uit, dat de zon er niet eens mee te vergelijken was. Nog veel minder gaf het licht van de kaars, die de grijsaard bevestigd had, een schijn van zich, daar die goddelijke uitstraling het geschapen licht van de kaars totaal overheerste.

Toen daarop de Maagd bemerkte, dat zij reeds gebaard had, aanbad ze dadelijk het Knaapje met grote eerbied en ontzag; ze neigde het hoofd en vouwde de handen. En ze sprak tot Hem: „Welkom mijn God, mijn Heer en mijn Zoon" En het knaapje begon te wenen en te rillen van de kou en de hardheid van de grond, waarop het lag, het strekte de armpjes uit en wendde zich een weinig om, alsof het hulp en schutse bij Zijn Moeder zocht. Toen nam ze het kind in de armen, drukte het tegen haar boezem en met borst en wangen verwarmde ze het, vervuld van een grote vreugde en een teder en moederlijk gevoel. En dadelijk daarop wikkelde ze het knaapje in, eerst in linnen, daarna in wollen doeken. Zij bond het lichaampje en de benen en de armen vast in windsels, die bestonden in vier over elkaar gelegde linnen, vastgenaaide doeken. Vervolgens bedekte zij het hoofdje van het knaapje met twee linnen doeken, die zij daartoe gereed had gelegd. Toen dit gedaan was trad de grijsaard binnen, wierp zich neder en aanbad met gebogen knie het Knaapje; hij schreide van vreugde. Daarop stond de Maagd op, nam het Knaapje in de armen, en beiden, Maria en Jozef, legden het in de kribbe, en geknield aanbaden ze het met oneindige vreugde en overstelpende zaligheid".

Het visioen van de H. Birgitta hebben wij ontleend aan „Hoe Kerstlegenden kwamen en gingen" door dr. J. B. Knipping O.F.M. (Uitg. Paul Brand 1942); het visioen van de onbekende Italiaanse minderbroeder aan hetzelfde boek.

Een sinaasappel voor Kerstmis

Toen hij nog een kind was en in Engeland woonde (vertelde de beroemde man), werd hij in weeshuizen opgevoed. Een van deze gebouwen lag in een klein dorpje, op een afstand van honderd kilometer van de hoofdstad, Londen. Officieel heette het een weeshuis, maar de waarheid zou dichter benaderd worden als men het een gevangenis noemde.

Als u zich nog herinnert hoe Charles Dickens dergelijke instellingen beschreef, kunt u zich voorstellen hoe het er moet hebben uitgezien.

„We waren veertien uren per dag in touw", zei de beroemde man. „We werkten in de tuin, we hielden het gebouw schoon, we hielpen bij het schoonmaken van het voedsel in de keukens, we dekten tafels en ruimden af, we voerden het pluimvee en maakten de varkenshokken schoon. Aan het weeshuis was namelijk een soort boerderij verbonden. Maar ik kan u de verzekering geven, dat een boerenarbeider nooit zo hard heeft gewerkt als wij. De oudste van ons was nauwelijks tien jaar."

Ze werkten, zo hard hun zwakke krachten het toelieten, driehonderdvierenzestig van driehonderdvijfenzestig dagen van het jaar. Die ene dag, de driehonderdvijfenzestigste dag, was een vrije dag. Dan was het Kerstmis en kregen alle kinderen een hele dag rust.

En, wat nog wel het belangrijkste was, ieder kind kreeg dan een sinaasappel.

„U weet dat een Engels Kerstfeest ondenkbaar is zonder sinaasappels. Sinaasappelen en snoepjes.... er bestaat geen Engels Kerstverhaal, waarin u deze woorden niet aantreft.

Snoepjes kregen wij nooit. Van speelgoed hadden we wel eens horen spreken. Maar we wisten niet wat het was. We konden er alleen van dromen, als van iets heel fijns.

Maar met Kerstmis kregen we echt een sinaasappel. Ik bedoel: ieder brave jongen en elk braaf meisje kreeg een sinaasappel.

Dat was nu juist de moeilijkheid. We moesten een heel jaar braaf zijn als we op de eerste Kerstdag een sinaasappel wilden krijgen. Het hele jaar door sloeg de directeur ons met zijn berkestok om ons toch maar braaf te maken. Maar dat was echt niet nodig.

Wij waren weeskinderen en leefden maar voor één dag in het jaar. En die dag was Kerstmis, de dag, waarop we een sinaasappel kregen.

Niet, dat we er zo naar verlangden een sinaasappel te proeven. Niets daarvan. Het enige, dat we [illegible] was het voelen van de oranjekleurige vrucht. Ieder van ons bewaarde zijn sinaasappel zo lang mogelijk. We hielden hem in onze broekzak en verstopten hem 's nachts onder ons hoofdkussen. Eerst wanneer ze droog werden als een turf, haalden wij de schil er af en kauwden zo lang mogelijk op wat er binnenin nog was overgebleven.

Zo was Kerstmis de enige wonderlijke dag van het jaar. Maar het Kerstfeest, dat wij in het weeshuis vierden, toen ik acht jaar oud was, leek voor mij wel het einde van de wereld.

Op de morgen van de eerste Kerstdag moest ik bij de directeur in de hoek staan, terwijl de andere kinderen een voor een langs de tafel liepen. De directeur klopte elke jongen en elk meisje op het hoofd en gaf ze een sinaasappel, omdat ze het hele jaar braaf waren geweest. Ik moest in een hoek staan en het feest gadeslaan. Vanzelfsprekend kreeg ik geen sinaasappel. Op zekere dag in de afgelopen zomer had ik getracht het weeshuis te ontvluchten. Dit was nu mijn straf.

Na afloop van de plechtigheid mochten de kinderen buiten gaan spelen. Ik daarentegen werd naar boven gestuurd en moest de hele dag in bed blijven.

Ik ging naar bed en kroop onder de dekens. Ik vond het zo verschrikkelijk, dat ik geen sinaasappel had gekregen, dat ik dacht te zullen sterven van verdriet. Maar na een tijdje hoorde ik andere kinderen de kamer inkomen. Ik hield mijn hoofd onder de dekens, maar ik hoorde hoe hun voetstappen mijn bed naderden. Een klein kindje raakte mijn dekens aan en ik hoorde, hoe een meisjesstemmetje mijn naam riep. Door een kiertje keek ik naar buiten.

Een klein meisje, ze heette Ethel, stond naast mijn bed met een sinaasappel in haar rechterhand. Ze lachte een beetje en reikte mij de vrucht toe. Ik keek een poosje naar de sinaasappel, die op haar handpalm lag.

Vindt u het vreemd, dat ik opeens begon te huilen?

Ik huilde zo zachtjes mogelijk, zonder dat ik mijn ogen van de sinaasappel kon afhouden. Toen werd me duidelijk, dat er met die sinaasappel iets niet in orde was. De sinaasappel was al geschild!

Ik strekte mijn hand uit en nam de sinaasappel van haar aan. Terwijl ik dat deed, wist ik opeens, dat ik de sinaasappel stevig zou moeten vasthouden. Want ik had hem nog maar even aangeraakt of ik wist al wat er gebeurd was. Ziet u, het was geen hele sinaasappel. Het waren allemaal losse partjes, die netjes tot een sinaasappel waren samengevoegd. Na de plechtigheid in het studeervertrek van de directeur waren in de tuin tien kinderen bij elkaar gekomen. Ze hadden in het geheim vergaderd en besloten, dat er iets gedaan moest worden.

Ze wisten, dat ik de enige was, die dat jaar geen sinaasappel had gekregen. Ze bekeken hun eigen sinaasappels, hun beloning voor driehonderdvierenzestig dagen hard werken en braaf zijn. Hun eigen glorierijke, onbetaalbare, zuurverdiende sinaasappel. Maar juist omdat zij er zelf wel een hadden, begrepen ze hoe verschrikkelijk het moest zijn er geen te krijgen. Met hun kleine hartjes vol medelijden konden ze niet zien, dat ik op die ene feestdag zonder sinaasappel moest blijven. Geheel tegen de gewoonte in hebben tien kinderen toen hun sinaasappels geschild.

Ze hebben van hun eigen sinaasappel een partje genomen en de stukjes zorgvuldig tegen elkaar gelegd. Zo hadden ze er voor gezorgd, dat ook ik dit jaar mijn sinaasappel kreeg.

★ KERSTKLOKKEN OP CUBA ★

„Wel", zei sergeant Otrido, „je begint steeds vroeger, geloof ik. Dat gaat de weg op van Johnny. Schipper en scheepsmaat aan de drank. De zaken zullen er onder lijden, kapitein."

Als enig antwoord hief Fred Wilton zijn linkerhand van de tafel en liet haar met een korte slag terugvallen op het ruw-houten blad. Achter de toonbank verrees een zwaarlijvige, bijna vierkante Cubaan. Zijn gitzwart haar liep op het achterhoofd uit in golven van kleine krullen, die ergens in de stamboom van de eigenaar van „Jack's bar" de aanwezigheid van een neger of negerin verrieden. Er waren schuifelende voetstappen over de planken vloer. Fred Wilton, zonder zijn blik te wenden, zag een bruine hand, die zijn lege glas omvatte. Er hing even een vragende stilte om de tafel, waaraan de beide mannen zaten, dan klonk de stem van Otrido met een onmiskenbaar Spaans accent: „Mij hetzelfde, Jack."

Fred Wilton glimlachte vrijwel onmerkbaar. Maar de politieman zei: „Ja, ik doe met je mee, Wilton. Ik moet met je spreken. Herinner je je ons gesprek nog van twee maanden geleden? Hoe lang ben je nu hier?"

En toen de ander niet antwoordde, vervolgde hij: „Een jaar, schat ik. En in die korte tijd heb je getoond wat je waard bent. Je mocht dan vroeger het een en ander geweten hebben van een motor, je had misschien wel eens een tochtje gemaakt langs de Mexicaanse kust, maar je was toch niet veel meer dan een zondagsvisser toen je hier kwam. En wat wist je van de zee hier, van de straten en baaien, de verraderlijke stroom om de Key's en de plotselinge stormen? Toch ving je na drie maanden grotere zaagvissen dan ik ooit in mijn leven heb gezien. En ik heb je een keer zien binnenlopen met een school harders, dat het water aan je reling stond. Nooit een salto, nooit een lek. En dat op een kajak, die ik nog op een kanaal niet vertrouwen zou. Maar toen je Johnny aan je enter sloeg, begon ik te vrezen. Er zijn niet veel vreemdelingen, die het harden hier, Wilton. Matanzas is een zuiphol en met de ups en downs van een schippersbetaan zak je langzaam de kelder in. Goddank heb je nog geen Chinezen aan boord gehad. Maar dat is dan ook het laatste. Wilton, luister wat ik je zeg. Van het begin dat je hier was heb ik je graag gemogen. Je bent niet van het kwaje soort; je bent rustig; je gaat je gang zonder anderen lastig te vallen of te bedriegen. Aléén: het werk deugt niet voor je; de inkomsten zijn te onzeker. En je bent te eenzaam, geen familie, geen vrienden. Je moest een vrouw nemen, Wilton."

Met een onverwacht gebaar sloeg de Mexicaan zijn vuist op de tafel. Uit de volle glazen rum en soda, die Jack zwijgend voor de beide mannen had neergezet, spatten kleine, bruine golfjes over het lichte hout.

„Houd op", baste de hese stem van Fred Wilton. „Wie heeft je gevraagd hier te zitten en tegen me te praten? Ik wil niet, dat je zo tegen me wauwelt; laat me met rust."

De ander hief zijn glas.

„Cheers, Wilton. Ik zal er over ophouden."

En in de richting van Jack riep hij:

„Dit is mijn ronde, negertje. En breng ons nog een glas, ik heb dorst." Dan legde hij zijn hand op de mouw van Fred's versleten khaki-hemd en zei zacht:

„Luister, Wilton, ik meen het goed met je. Ik heb er met de kapitein en met de sheriff over gesproken. Er is overal plaats voor je. Op Key West, als je wilt, op de vuurtoren. Of bij de kustwacht, bij de politie of bij het leger. Je hoeft maar ja te zeggen; je weet waar ik woon, oost van de haven, dat lage witte huis. En blijf je stijfhoofdig: in elk geval geen Chinezen. Dat is geen smokkel meer, dat is doodslag, dat is mensenmoord."

Het is op een avond van een dier dagen, dat Mary op zijn kamer komt.

Het is op de avond van een dier dagen, dat Mary op zijn kamer komt.

Die middag zat Fred Wilton alleen in zijn boot. Hij had de motor afgezet en dreef langzaam voort, met een lichte wind in zijn fokkezeil. Hij had Johnny opgevist uit een van de negerkroegen. De jongen kon nauwelijks meer staan. Fred had hem een eind voortgezeuld naar een afgelegen plek op het strand. Zijn ergernis over Johnny was al weken groeiende, maar hij voelde, dat hij het recht miste tot ernstige verwijten. Was hij zelf zoveel beter? Geen mens in Matanzas, geen mens op heel Cuba had hem ooit onbekwaam gezien. Daarin lag, voorlopig nog, de kracht van zijn zwakte. Hoelang nog? Want met steeds diepere onderworpenheid gaf hij zich dagelijks over aan de drank, aan die enige troost. Troost? Aan de bedwelming, de verdoving tegen het leed, dat hem was nagereisd, van Mexico-City naar Vera Cruz, waar hij de kwellende herinneringen had willen wegspoelen in het zuiver azuur van de golf van Campêche, het leed, dat hem was gevolgd over de straat van Yucatan naar dit onherbergzame oord van Matanzas.

Goede God in de hemel, die herinnering! Zijn hand schuift werktuiglijk over het gladde roer. Zijn blik is gericht op de grauwgroene omtrek van een landtong in de verte. Maar wat hij ziet is een smalle straat in Mexico-City. Hij loopt door die straat, hij herkent elk huis aan weerszijden. Daar woonde Juan, de rijwielhersteller, hier de mooie Mae Craft, die elk huwelijksaanzoek spottend afwees en haar weduweschap tegen de nood beschermde door het in- en verkopen van gedragen kleren. En daar, daar was het bouwvallig huisje van Fred Wilton, de vrachtrijder. Hemel, wat kan een kamer, een donkere kamer met een scheefgevallen zoldering, met versleten meubels, met een klein raam, dat uitzag op een grauwe, lichtloze binnenplaats, waar zelfs geen cactus groeien wilde, wat kan zo'n kamer zonnig zijn van geluk. De vermoeiende ritten naar Acapulco en terug; herhaaldelijk zei zijn baas: „Fred, je bent versleten voor je tijd; blijf slapen aan de kust, hier is een adres in Acapulco, dat kost me niets èn ik hoef niet voortijdig m'n beste chauffeur naar het kerkhof te brengen." Maar Fred glimlachte: „Dat is mijn zaak, baas." En hij reed dagelijks de 329 mijlen in één ruk met het korte oponthoud voor lossen en laden. Vóór het donker nog had hij de wagen in de loods gereden, een kort verslag afgelegd op kantoor en liep hij, fluitend, met grote passen, naar die sombere kamer. Dan was er, bijna iedere avond, datzelfde dwaze, maar in zijn herinnering zo vertederende spel. De kamer was leeg. „Conchita, waar ben je, Conchita?" riep Fred's verbaasd-teleurgestelde stem. Hij deed een paar passen, wierp de deur open naar het nog kleinere, nog donkerder slaapvertrek, dan hingen haar armen om zijn hals, haar heldere, sprankelende lach omspoelde hem. Zij stootte haar voeten van de grond, en met zijn twee grote handen aan haar zijden hief hij zijn vrouw omhoog, terwijl zij schaterde en spartelde als een kind. Toen kwamen de langere ritten: naar Tampico, Guadalajara en zelfs naar Durango. Ritten, die dagen duurden. Eenzame nachten in fabrieksruimten. Fred Wilton was er de man niet naar om zich te beklagen. De eerste maal, dat hij opdracht kreeg voor Tampico, overzag hij in een snelle berekening de onmogelijkheid van een eendaagse reis, grauwde binnensmonds een onverstaanbare verwensing en klom achter het grote stuurrad. Hij vloekte wel eens in het ruige stro, als hij wakker lag, denkend aan zijn eenzame vrouw in die kleine, donkere kamer. Soms stond hij op, zat urenlang op een dukdalf te staren over de zee, die wit opspatte in de blauwe nacht. Maar, goeie genade, aan zulke teleurstellingen raakt een mens gewoon. De Zaterdagen en Zondagen was Fred in de City en verheugde zich zwijgend in Conchita's kinderlijke vreugde. Dan was er die avond, dat hij de loods binnenreed en de baas hem met snelle stappen tegemoet liep. „Heb je mijn telegram ontvangen?" Weer ziet hij het gezicht voor zich van señor Luis. Bleek, angstig en een beetje weemoedig. Fred was die morgen om vier uur vertrokken uit Tehuantepec; van een telegram wist hij niets. „'t Gaat over je vrouw", zei señor Luis. Fred was de straat al op, hij merkte niet hoe men hem verwonderd-lachend nakeek, terwijl hij voortrende. In de kamer met de verzakte zoldering waren mensen; hij herkende ze niet. En ook in het kleine slaapvertrek stonden een paar vrouwen om het bed. Zij verdwenen als schaduwen door de lage deuropening. Toen was hij met haar alleen. Hij nam haar hoofd; hij kuste haar verkilde wangen. Knielend fluisterde hij in de bleke oorschelp haar naam. Dan, met een ruk, stond hij overeind en schreeuwde: „Het kan niet. Conchita, sta op, word wakker, Conchita!" Hij nam haar handen; hij trok, hij rukte aan haar armen, hij zag het brekende gebaar van haar hoofd op het kussen, lieve God in de hemel.... het wordt zwart voor zijn ogen, als hij er aan denkt, aan die ogenblikken, de laatste die hij zich herinnert tot na de begrafenis. Geen nacht heeft hij meer willen slapen op hun bed, en het donker van de woonkamer, boordevol zoete herinneringen, verstikte hem. Hij schonk zijn povere meubelen aan een broer van Conchita, nam zijn geld van de bank, het geld, dat zij en hij gespaard hadden om eenmaal een eigen bedrijfje te hebben, een wagen, een garage of, wat hun hoogste droom was geweest: een motorboot, voor de kustvaart; hij had hun huisje al uitgezocht op het strand bij Tampico. De motorboot had hij gekocht in Vera Cruz en hij had er „Conchita" op geschilderd in onhandige letters. Maar om te verkwijnen van verdriet, ook daar was Fred Wilton de man niet naar. Hij begon nu een durend gevecht met zijn herinnering, en ook daaraan herkende hij de drank als zijn vijand, omdat die zijn weerstand tegen de aandrang der gedachtenis verzwakte. Hij vertrok uit Vera Cruz; hij vertrok uit Mexico. De zwarte letters „Conchita" puimde hij van de boeg en in witte verf schreef hij „Vita Nuova". Maar zichzelf kon hij niet ontvluchten.

Eenmaal op Cuba voelde hij zich verlatender dan ooit. Hij vermeed elk gezelschap, werd een verwoed visser en een zwijgzaam man. Zelfs aan Jack deed hij zijn bestellingen met het enkel heffen van zijn hand. Alleen Johnny hoorde Fred's stem wel eens en Mary van „Sailor's Home", waar hij een bed had in een afgeschoten zolderruimte. Mary met haar verwonderde, vragende blik, die hem soms opschrikte uit zijn vage gepeins.

Neen, het leed had hem niet losgelaten, maar het had hem dof gemaakt, onverschillig en somber. Had het ook die vreemde winzucht in hem gewekt? Wat kon hij kopen voor geld in dit doemelijke oord en voor wie zou hij het uitgeven? Voor zijn eigen onderhoud, voor de flessen, die hij in een kist achter zijn bed verborg, verdiende hij meer dan voldoende. Een man als Fred Wilton heeft dingen, die hij niet kan verklaren. Het zat nu eenmaal vast in zijn gedachten: geld wil ik, veel geld.

Hoe onverschillig hij ook geworden is, zo'n gesprek met sergeant Otrido houdt Fred Wilton enige dagen lang bezig.

Het is op de avond van een dier dagen, dat Mary op zijn kamer komt, terwijl hij, zittend op zijn

(Wordt vervolgd op pagina 12)

Fred Wilton antwoordde niet. Hij rolde de drickwart volle fles naar de jonge man achter hem.

★ ★ KERSTKLOKKEN OP CUBA ★ ★ ★

(Vervolg van pagina 11)

veldbed, een tumbler volschenkt uit een fles rum. Ze staat geleund tegen het planken schot in een hoek van het kleine vertrek. Hij kijkt even naar haar, trekt de schouders op en drinkt. Als hij opnieuw opkijkt, staat ze daar nog en schudt het hoofd. Waar bemoeien ze zich mee? denkt Wilton en hij zegt haar: „Wie heeft je hier geroepen."

„Ik wou u enkel zeggen dat als u.... dat...." Ze vindt haar woorden niet onder de donkere blik van die man. „Dat als ik u soms helpen kan.."

De man blijft haar enige minuten lang aanzien. Dan drinkt hij zijn glas leeg, strekt zich uit op de matras en zegt:

„Goedenacht, Mary."

Het is weken later, dat Mary hem opwacht in de schemering voor „Sailor's Home".

„Doet u het niet, mister Wilton", zegt ze. Er is een vreemde ontroering in haar stem. Hij kijkt haar zwijgend aan, zonder zijn pas te vertragen. Ze loopt met hem mee en tijdens het lopen raken haar vingers zijn hand.

„Hij is op uw kamer", zegt ze, „doet u het niet, kapitein."

Hij heeft de druk van haar vingers gevoeld. Goeie genade, er komen van die dwaze gedachten in een mensenhoofd. Hij heeft nu lust terug te gaan naar het strand, te zwemmen in het water. Wil hij zich ontdoen van die handdruk, wil hij zich reinigen van de smetten van een niet-smetteloos verleden? Hij klimt de smalle, donkere trap op, op zijn veldbed zit een man. Palmbeach-costuum, boord, das en hoed. Hij heeft de smalle ogen van een Chinees, maar de donkerder huidskleur van de geboren Cubaan.

„Ik val met de deur in huis, mister Wilton", zegt de man. „Mijn naam, doet die er iets toe? Laten we zeggen: Kiet-wan-kie. Er zijn acht landgenoten van mij; ze zijn uit de States gezet, u kent die mensonwaardige voorschriften. Zij willen er graag terug; zij hebben er hun verbindingen, hun zaken. Ik vraag u niet eens om ze naar Florida te brengen. Zet u ze af op Andros; er is een baai, zeven mijl buiten de haven. Geen risico voor u, hoegenaamd."

Fred Wilton staat vlak voor de Chinees, de handen in de zakken. Hij hoort de stem van Otrido: dat is geen smokkel meer, dat is doodslag, dat is mensenmoord. En hij voelt weer de handdruk van Mary, de smekende klank van haar stem. Een onbedwingbare dorst overvalt hem, het is de dorst naar het gebaar, dat hem tijd en klaarheid geeft om te denken. Als hij bukt naar de kist achter het bed, voelt hij een hand op zijn schouder. Glimlachend zegt de Chinees:

„Neemt u mij niet kwalijk, mister Wilton, ik heb hier in mijn tas een fles Schotse whisky. Als u 't mij toestaat wilde ik graag een glas drinken, het is benauwd op uw kamer. Misschien zijn er twee glazen?"

Als Fred heeft ingeschonken, zegt hij peinzend:

„En wat gebeurt er op Andros?"

„Maakt u zich daarover niet bezorgd, mister Wilton. Er is een Deense schipper, die mijn landgenoten naar Savannah brengt. Wij moeten niet meer verantwoording op ons nemen dan nodig is, vindt u niet? Schenkt u mij nog eens in, wilt u?"

Er is een langdurige stilte. Fred Wilton is gaan zitten met zijn rug tegen het schot. Hij steunt zijn ellebogen op de knieën. Het glas wiegt heen en weer in zijn hand, dat het sodawater lichtelijk bruist. Dan kijkt hij op, richt zijn blik in de spleetogen van de Chinees en zegt:

„Neen, ik doe hieraan niet mee. Uw whisky zal ik betalen."

De Chinees glimlacht vriendelijk en vergoelijkend.

„Kom, kapitein", zegt hij, „ik doe u geen onteerend voorstel. U kent mij niet, zie ik. Ik geef u morgen de hele dag tijd om naar mij te informeren. Vraagt u zelfs mijn naam op het consulaat als u dat goeddunkt. Dit is niet wat men hier een „smerig zaakje" noemt. Maar u kent die waanzinnige vreemdelingenbepalingen van de Verenigde Staten. Het is zoals met het drankverbod. Tegen de smokkel van drank hebt u toch, meen ik, ook geen bezwaar? Mijn cliënten willen teruggaan naar de States; is dat een misdaad? De officiële kustvaart kan hen niet helpen. Nu zoeken wij een vertrouwde schipper met een eigen boot. Is het een wonder, dat we bij u komen? De zaak is enkel maar, dat we van hier wegkomen zonder gezien te worden. Op Andros is alles in orde. En met de Amerikaanse ambtenaren hebt u niets te maken. Vóór de mannen in Amerika zijn, hebt u aas uitliggen tussen hier en Havana. Bedenkt u ook dit, kapitein, mijn landgenoten zijn niet gierig. Het is een groot voordeel voor hen, als ze terug kunnen naar hun zaken."

„Wat betaalt u?" vraagt Wilton.

„Vijfenzeventig dollar per man", antwoordt de ander zonder aarzelen.

„Voor honderd de man zal ik ze varen", zegt Fred en staat op.

„Schenkt u in", zegt Kiet-wan-kie, „dan kunnen we klinken."

„Leg de boot vier mijl buiten de haven, aan de lagune", zei kapitein Wilton tegen Johnny. „Dan kom je onmiddellijk terug naar „Sailor's Home". En je drinkt geen druppel onderweg, versta je, geen druppel."

„Yes, sir, no, sir", antwoordde Johnny plechtig, alsof hij zijn doopbelofte herhaalde.

„Het is niet enkel, dat ik je ontsla", zei de kapitein, „maar ik rammel je hoofd door je ribben heen, versta je?"

„Ik versta, sir."

Fred Wilton lag op zijn bed, de handen onder het hoofd. Door het kleine raam zag hij de diepblauwe lucht met een enkele lage wolk, die langzaam voorbijschoof. Hij hoorde het draaien van de deurkruk, een lichte voetstap en wist, zonder op te zien, wie in de hoek van zijn kamer stond.

„Aan het woord maar, boetprediker", zei hij. Er was iets vriendelijks in zijn stem.

„Ja, mister Wilton", zei Mary, en zweeg.

„Wel, ga je gang. Wat bied je me aan in het belang van de handhaving der wet? Achthonderd dollar? Voor dat bedrag ben ik te koop, Mary."

„Het gaat niet om het handhaven van de wet, kapitein. Weet u, wat er met de Chinezen gebeurt, als u ze afgezet hebt op Andros? Een man, die honderd dollars betaalt voor zo'n overtocht, heeft een groter bedrag op zak, kapitein. En er zijn weinig mensen van het slag Kiet-wan-kie, die een mensenleven duurder vinden dan honderd dollar."

Fred Wilton sprong overeind.

„En wat gaat het mij aan, Mary, wat er met die Chinezen gebeurt? Zijn het mijn broers of mijn neven? Iemand biedt me geld voor een overtocht, een onschuldige overtocht. Ben ik dan enkel schipper voor het azen van harders? Wat kom je me hier dingen vertellen, die ik niet hoef te weten, die ik niet weten wil? En als ik jou die achthonderd dollar eens gaf? Als ik zei: Mary, richt een huis, een van die strandhuizen, in voor ons tweeën? Wat dan? Zou je nog vragen: hoe kom je aan dat geld, kapitein? Zou je dat vragen, Mary?"

Het was voor het eerst, dat het meisje de ogen niet neersloeg voor die spottende blik; het was voor het eerst, dat haar eenvoudig bewustzijn doordrong tot het diepere wezen van dat geteisterde, eenzame hart. En aarzelend zei ze:

„Hoe graag ik het huis zou inrichten voor ons beiden, kapitein, ik zou het weigeren met dát geld. Altijd zal ik u helpen, u weet het, maar mijn geluk mag niet afhankelijk zijn van een misdaad, zelfs van uw misdaad niet."

Er klonk gestommel op de trap. Fred Wilton stond op. Zonder groet verliet het meisje de kamer.

„De boot ligt links van de tweede baai, sir", meldde Johnny.

„Het is goed", antwoordde Fred. „Hoeveel heb je gedronken?".

„Niet gedronken, sir."

„Is dit walm dan van gisteren? Kijk, ik heb hier een fles rum. Van nu tot vanavond blijf je bij me. Vóór donker krijg je een glas. Als we afzetten nog een. En op de terugweg delen we samen de rest. En nu gaan we eten bij Jack. Kom mee."

★

Toen de zon rood werd, slenterden kapitein Wilton en Johnny naar het strand. Zij zetten zich op de bultige stenen van een pier, buiten het bereik van de cactussen. Wilton trok de fles uit zijn binnenzak, hield Johnny een aluminium beker voor en schonk die vol. Zij wachtten tot de hemel donker was, het donkerblauw van de zuidelijke nacht; dan liepen ze langzaam naar de lagune achter de tweede baai. Vóór hen streepte in scherpe flitsen het licht van Havana's kustwachten, verweg, in het Noorden, sloeg nu en dan de zwakke weerschijn van de vuurtoren van Key West over het donkere water. Onzichtbaar, achter struiken, lag de „Vita Nuova". Terwijl Wilton de motor startte, wierp Johnny de kabels aan boord. Dan, met zijn magere, lenige lichaam sprong de jongen over de lage reling en hurkte neer bij het roer. Zij zaten daar zwijgend en luisterden naar het kabbelen van het water tegen boeg en steven. Na een kwartier zei Johnny.

„Ik ben een gewillige scheepsmaat, sir. Ik vraag niet naar de bedoeling van deze vaart. Maar misschien kan ik een voorschot hebben op mijn rantsoen van de thuisreis?"

Fred Wilton antwoordde niet. Hij rolde de bijna volle fles naar de jonge man achter hem. Hij luisterde naar een vaag, eentonig, maar indrukwekkend geluid, dat over strand en zee naar hem toevloeide. Het was een geluid, dat, zonder dat hij het herkende, een herinnering in hem wakker riep, een schone, betekenisvolle herinnering. Een beeld, dat zich verscherpte naarmate de klank van dat geluid sterker werd. Conchita. Conchita, met haar heldere lacht, maar ingetogen ditmaal. Conchita in haar schoonste gewaad, de Spaanse sluier over het donkere hoofd, een vrome, kinderlijk ontroerde Conchita. Zij liepen samen door de feestelijk verlichte straten van Mexico-City, hand in hand, als naar een feest, een goed, mooi en passend feest. Wat voor feest was dat? Hij herinnerde zich hun terugkeer in de lage, met kaarsen verlichte kamer; hij herinnerde zich Conchita's stem, die vertelde over haar jeugd, haar ouders. Maar hij herinnerde zich de woorden niet, slechts de klank van haar zingende, warme stem. En onderwijl klonk in de verte dat vage, maar aandringende geluid, dat hij zou willen ontvluchten of naderen, maar waartegen geen weerstand was, als de pijn van een open, schrijnende wond.

Dan wendde hij zich naar Johnny en vroeg:

„Wat is dat akelige gelui, Johnny?"

„De Kerstklokken, sir. Het is de avond vóór Kerstmis, wist u dat niet? Zullen we afvaren, sir; het loopt tegen twaalven?"

„Stoot maar af", antwoordde Wilton, en zette de versnelling in.

De „Vita Nuova" voer de baai uit. Zacht streek het water langs de wanden van de boeg. Tegen het roer sloeg het omhoog in heldere, rustige schuimspatten.

Toen zij op volle zee waren, vroeg de bootsman:

„Welke koers, kapitein?"

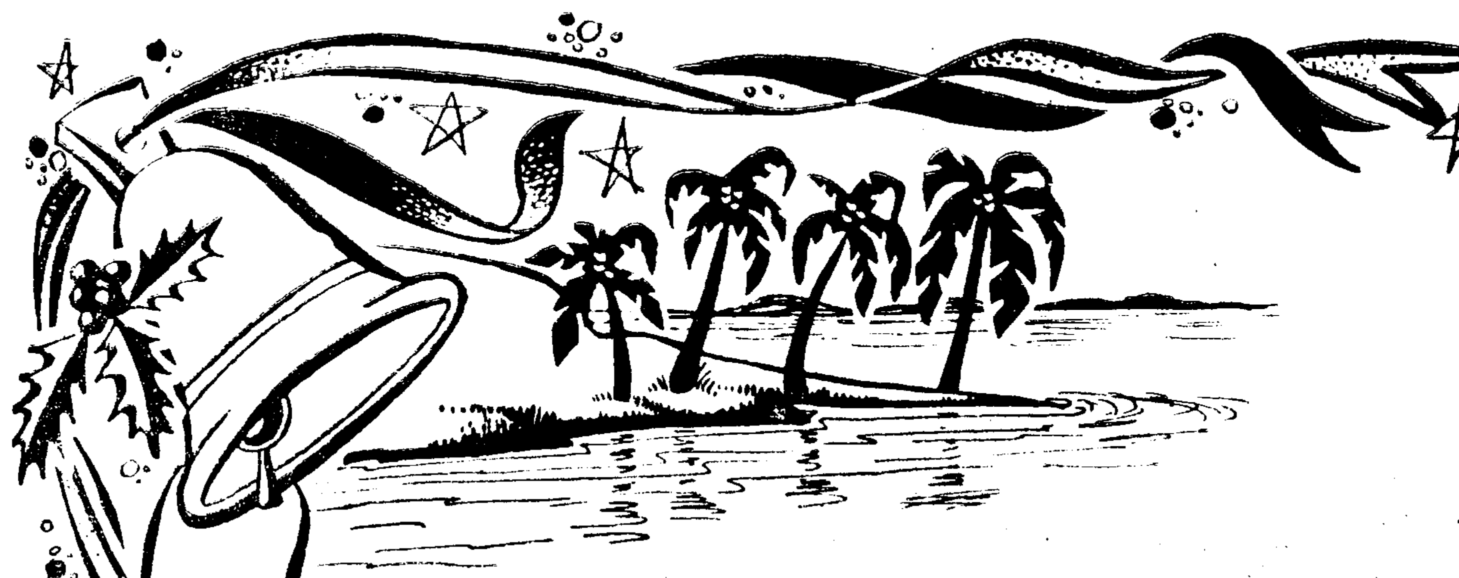
Zonder het hoofd te wenden, zei Wilton: „Terug naar Matanzas. Weet je het huis van sergeant Otrido? Oost van de haven."

Terwijl zij tussen de groene en rode havenlichten doorvoeren, bromde Fred Wilton:

„Blijf nu eens van die fles af, dronkaard, en houd koers. Over een paar uur vieren we Kerstmis, als je ten minste nog nuchter bent. Anders vier ik met Mary alléén."

Johnny gaf een korte ruk aan het roer.

„De koers is all right, sir. En morgen ben ik van de partij. Wat de fles betreft, maakt u zich daar niet bezorgd over, sir. Die is zo leeg als het hoofd van de sheriff."

KERSTMIS bij diverse volkeren

In ieder land viert men het Kerstfeest op zijn eigen manier

(Van een speciale medewerker)

De wereld is nuchter en zakelijk, maar eenmaal per jaar verandert die kille, nuchtere zakelijkheid in poëzie en romantiek. Dan hangt men een takje groen tegen de muur, men plaatst een flikkerend kaarsje op tafel en men zingt een oud lied of vertelt een teer verhaal. Dan sluit men de gordijnen — ook als die misschien de overige dagen van het jaar wijd geopend blijven — en sommigen verlangen heimelijk naar sneeuw en bittere koude, omdat die ons dichter brengen bij het heilig gebeuren van het Kerstfeest. Wat bezielt de mens met Kerstmis?

Houdt hij de adem in, om de broze stilte van de Heilige Nacht niet te verstoren? Hunkert hij naar het gezang van de engelen?

Overal in de wereld waar mensen zich bevinden, viert men het Kerstfeest. In het hoge noorden van Alaska, in de uitgestrekte gebieden van Canada, in de Verenigde Staten van Amerika en op het zuidelijk halfrond, waar de zon hoog aan de hemel staat en het in dat jaargetijde volop zomer is. Maar nergens gaat het Kerstfeest met zoveel tradities gepaard als in de oude wereld, waar de dagen tegen het einde van het jaar kort zijn en de nachten lang; waar, zoals in de Scandinavische landen, de wegen vaak reeds bedekt zijn met sneeuw, of waar, als in Engeland, Frankrijk en Duitsland de wind loeit in de schoorstenen en iedereen snel een warm plekje zoekt rond het haardvuur. Dan komen de verhalen los, de spookgeschiedenissen, de vreemde gebeurtenissen buiten in de vijandige wereld, waarin koning Winter regeert en de wolken als kolkende massa's boven de huizen jagen en de maan slechts nu en dan een zwak licht op de aarde kan laten vallen. Dan sluit men de blinden voor de ramen, men kijkt nog eens of de deuren zijn gegrendeld en men zoekt de gezelligheid thuis, waar uit de keukens de heerlijkste baksels in de huiskamer worden gebracht.

Ieder volk viert op zijn manier Kerstmis, de Italiaan anders dan de Oostenrijker, de Nederlander anders dan de Zweed; maar bij allen dringt zich in die dagen voortdurend één gedachte naar voren: vrede en vriendschap, goedheid en liefde. Waar ter wereld men zich ook bevinde, hoe oud men ook moge zijn, altijd keren in deze dagen de gedachten terug naar vroegere Kerstdagen, naar verwanten en vrienden, van wie men misschien al lang niets meer heeft gehoord; met Kerstmis is men in de geest weer met elkaar verbonden. Want de wereld van Kerstmis is 'n wondere wereld, 'n andere wereld, dan die we van alle dag kennen.

Laten we nu eens even bij enkele andere volken met Kerstmis een blik naar binnen werpen.

Réveillon en nachtmissen

De Franse Kerstmis valt in twee zeer duidelijk delen uiteen. In dit land moet men een groot onderscheid maken tussen het Kerstfeest van de uitgaanders: Réveillon, dat men alleen in Parijs vindt, en het Kerstfeest van de provincie, waar de nachtmis het hoogtepunt vormt en men zich daarna terugtrekt rond om de haard waarin het „Bûche de Noël" — een groot blok eikenhout — vlamt.

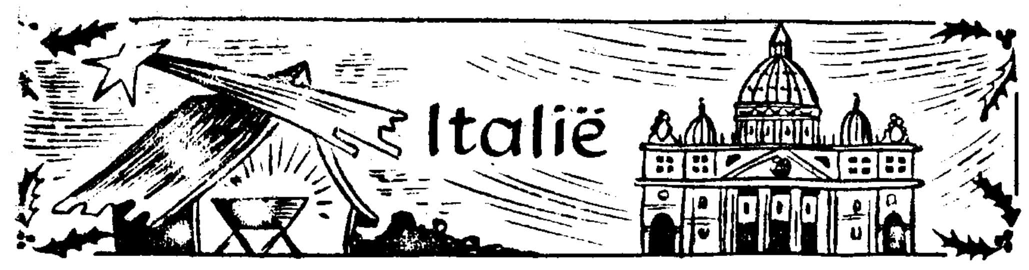
De Parijse Réveillon begint met een bezoek aan de schouwburg, waar een bijzondere sfeer hangt, omdat de acteurs en actrices tijdens de pauze zelf in de zaal komen collecteren voor hun vakgenoten, die het moeilijk hebben. Van twaalf tot een wordt een bezoek gebracht aan een van de vele kerken van Parijs, waar de „Messe de minuit" wordt gecelebreerd, maar de feestende broeders hebben dikwijls meer aandacht voor de muzikale programma's dan voor het gebeuren op en rond het altaar. Het gebeurt dan ook vaak, dat men in clubjes van de ene kerk naar de andere trekt, om overal eventjes van het prachtige gezang te genieten.

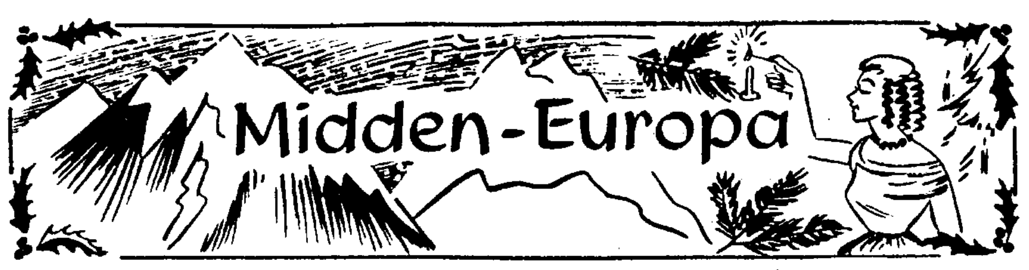
De rest van de nacht is aan vrolijkheid gewijd, waarbij stevig wordt gegeten en gedronken, waarbij de champagne-kurken knallen en naarmate de feestvreugde stijgt, bonte mutsen te voorschijn komen en men met ratels de stilte van de nacht verjaagt.

Hoe geheel anders is de Kerstnacht op het platteland en in de kleinere steden. Vóór en na de nachtmis vindt men het gehele gezin bijeen en rond de haard kort men de tijd met het vertellen van oude verhalen en legenden. De tafel is gedekt, één couvert voor ieder der aanwezigen en één couvert voor de vreemdeling, die in de nacht aan de deur zou kunnen kloppen en waarop men gerekend moet hebben. In het land van de troubadours is de vertelkunst nog niet uitgestorven en bestaan nog talrijke lieflijke en aantrekkelijke, maar ook sombere en troosteloze verhalen. Zij zijn vaak zeer primitief, maar hebben allen dit gemeen, dat zij zinrijk zijn, vol verborgen toespelingen en raadgevingen.

Nu en dan onderbreekt de verteller zijn verhaal, neemt de kolenschop en slaat enkele malen op het smeulende blok, zodat de vonken naar alle kanten spatten. Bij elke slag doet hij wensen: „Een goed jaar, goede oogsten, vele en rijke schoven," en dan vertelt hij weer verder.

In de Kerstnacht gebeuren in Frankrijk alom wonderen. De stenen bewegen, de dieren kunnen spreken en kondigen de dood aan. En wee hen, die zich in hun betweterigheid trachten te verzetten. Zij zullen hun ongeloof met de dood moeten bekopen. Nederland moge zijn sprookje van Sinterklaas, die op één nacht over alle daken rijdt, niet willen missen. Frankrijk heeft zijn Kerstsproken, waaraan niemand mag tornen.

De Kerstboom komt uit Duitsland

Over het ontstaan van het Kerstboom-gebruik bestaan vele meningen. Sebastiaan Brant, die van 1458 tot 1521 leefde, heeft in zijn geschriften meegedeeld, dat de Kerstboom in 1449 voor het eerst in de Elzas in gebruik werd genomen. Andere geschiedschrijvers vertellen, dat de Kerstboom voor het eerst in 1600 in Schlettstadt werd gesignaleerd. De boom, zoals men die thans kent en die steevast denneboom wordt genoemd, ofschoon het dikwijls een spar is, heeft zich sedert het midden van de vorige eeuw vanuit Duitsland verspreid en de wereld veroverd. Reeds in het begin van de negentiende eeuw vervulde de Kerstboom een essentiële plaats in de Kerstviering in Duitsland en Oostenrijk.

Het was de Nassause prinses Henriëtte van Nassau-Weilburg, de echtgenote van de Oostenrijkse aartshertog Karl, die in 1816 voor het eerst in Wenen de kaarsen van een Kerstboom ontstak. Weldra vond haar voorbeeld navolging en behoorde het onwrikbaar bij het Kerstfeest om een versierde boom met lichtjes in huis te hebben. In Duitsland zowel als in Oostenrijk is er geen groter, geen gewijder feest dan het Kerstfeest. Op de avond van de vierentwintigste December zijn de straten uitgestorven. Iedereen is op „Heiligen Abend" thuis. Geen bioscoop, theater of nachtclub is geopend. Zelfs de café's en restaurants gaan al vroeg dicht, om het personeel gelegenheid te geven de avond in de familiekring door te brengen. Wie op die avond als vreemdeling in een stad vertoeft, doet het beste vroeg naar bed te gaan of tegen middernacht naar een kerk te stappen, om de plechtige Kerstmis-dienst bij te wonen.

De Scandinavische landen

Men moet het noorden van Europa met zijn donkere winters kennen, om te kunnen begrijpen met welk verlangen de Zweden, Denen en Noren het ogenblik verbeiden, waarop de dagen gaan lengen. En in die tijd valt het christelijke Kerstfeest, het feest van de geboorte van het Licht, dat door de Kerk in dit jaargetijde werd gelegd, omdat het bij de kerstening zo'n uitmuntend aanstoot op de geboorte van het Licht van de wereld.

De heidense en christelijke elementen waarmee dit feest in het noorden is vermengd, sluiten wonderwel bij elkaar aan. Het christelijke Kerstverhaal gaat uitstekend samen met het oude heidense Joelfeest.

De voorbereidingen beginnen op het boerenland reeds midden November. Want van de oudste tijden af moest er in de Kersttijd zelf zo min mogelijk worden gewerkt. Men had het bijgeloof, dat dit anders ongeluk zou veroorzaken, vooral werkzaamheden met een wiel, zoals spinnen, garen opwinden of boren. Men geloofde namelijk, dat zelfs de zon stil bleef staan in de Kersttijd. Daarom mocht niets ronddraaien.

De tijd vóór Kerstmis was de gevaarlijkste tijd van het jaar, want in de donkere nachten waren wilde scharen woeste ruiters bezig met glimmende lansen het luchtruim te doorklieven en wee hem of haar, die in handen viel van deze „Aasgaardsreien".

Er heerst vrede voor mens en dier. Sedert oeroude tijden rusten de veten en mogen geen vechtpartijen plaats vinden. De wolf, de vos, de beer, ratten en muizen mogen in de Kersttijd niet worden gedood. Men mag zelfs niet met wapens de kerk betreden. Het buitenportaal heet daarom nog vaak het wapenhuis, omdat de boeren er hun wapens achterlieten, alvorens zij de kerk binnengingen.

In Zweden heeft het Kerstfeest zijn aanloop met het Lucia-feest op 13 December, dat een overblijfsel is uit de tijd dat dit land overwegend katholiek was. In alle huizen komt 's ochtends de Lucia-bruid met een krans van brandende kaarsen op het hoofd en begeleid door sterrenjongentjes met hoge, witte puntmutsen op. Zij zingen Lucia-liedjes en tracteren op koffie met Lucia-katjes, een voor deze gelegenheid speciaal soort bakwerk met saffraan.

Overal in het noorden rijdt men op het platteland bij voorkeur met paard en slede, met brandende takkels naar de kerk. De eerste Kerstdag wordt in stilte en devotie doorgebracht, al wordt de tafel niet vergeten.

Men houdt zich streng aan het oude Kerstritueel, dat overal is doorweven met heidense Joeltijd-gebruiken. Maar vreemd is dit niet. Men leeft te midden van een ontzagwekkende natuur en is gauw geneigd aan bovennatuurlijke krachten te geloven. En men wil in geen geval deze thans sluimerende krachten wekken door de overgeleverde gebruiken te veronachtzamen.

De kribbe het middelpunt van de Italiaanse Kerstviering

In het middelpunt van de Italiaanse Kerstviering staat de kribbe, want het idee, om de geboorte van Christus aanschouwelijk voor te stellen is inderdaad typisch Italiaans. De eerste „presepio" werd in het jaar 1215 gebouwd en stond bij het dorpje Greccio. Van daaruit verspreidde zich deze gewoonte over de gehele wereld. Na de Kerstkribbe volgen in Italië: suikergoed en noga voor de kinderen en voor de volwassenen een feestelijke maaltijd. Al staat de Italiaan in de gehele wereld bekend als een gevoelsmens, met een Kerstfeest, zoals andere volkeren, die veel nuchterder lijken, dat vieren, weet hij geen raad. Voor hem geen kaarsjes op tafel, geen rood lintje, geen Kerstliedjes rond de piano. Hij bouwt de Kerstkribbe op, misschien ook een Kerstboom en trekt daarna de deur van de kinderkamer dicht en gaat aan tafel zitten, waarop de maaltijd moet verschijnen. En een Kerstmaal in Italië is inderdaad geen kinderspel. Wie niet van het schiereiland afkomstig is, moet het onvermijdelijk na de derde of vierde gang opgeven.

Zelfs de armsten der armen zetten voor deze dag hun zorgen op zij en vinden dat het maar eens uit moet zijn met hun karigheid. Zij brengen desnoods hun laatste huisraad, hun Zondagse pak naar de lommerd om tenminste een kippetje te kunnen kopen en naar behoren Kerstmis te kunnen vieren. De liefdadigheid viert hoogtij in de dagen voor Kerstmis. Niet alleen de postbode, de vuilnisman en de straatveger komen hun handen ophouden en een prettig feest wensen, maar nog veel meer mensen, van wier bestaan men nooit heeft gehoord. En aan een ieder behoort men desondanks wat te geven. Dit eist de algemene verbroedering en de feestviering, die zich weerspiegelt in het gebeuren in de Kerstnacht, wanneer vromen en niet vromen zich verzamelen rondom de Kerstkribbe, bij voorkeur in Franciscanerkerken, omdat deze de mooiste Kerstkribben van heel Italië hebben.

Engeland is Christmassy

Voor de „stranger", zoals de Engelsman iedereen, die niet uit Engeland zelf afkomstig is, pleegt te noemen, is Dickens de vertolker geweest van de vreugde en de stemmingen rondom het Engelse Kerstfeest. Maar alleen ouden van dagen, die de ouderwetse Engelse Kerstmissen nog hebben gekend, kunnen thans nog dwepend vertellen over Kerstmis à la Dickens. Voor de jongeren is deze schrijver een onverbeterlijk sentimentalist en is zijn Kerstmis slechts een litterair begrip. Het zou echter verkeerd zijn te menen, dat de Engelsman tegenover deze idyllische Kerstviering vijandig staat. Integendeel, hij begint al weken van te voren zijn vrienden en relaties te overstromen met „Season Greetings", die naar 's lands wijs op de schoorsteenmantel worden geplaatst en in de lijst van de spiegel boven de schoorsteenmantel worden gestoken. Geen volk heeft het zover gebracht wat betreft de Kerstkaarten industrie als het Engelse.

Naast de onsterfelijke kaart met het roodborstje in de sneeuw, dat de Kerstlegende continueert, dat Kerstmis en sneeuw onafscheidelijk zijn, heeft men een verscheidenheid van soorten, waarin alle gebouwen van Londen, alle bloemen van het veld, alle landschappen van de wereld, alle kunstwerken van de klassieke oudheid en alle moderne meesterwerken der schilderkunst zijn vertegenwoordigd. Aan de Engelse Kerstmaaltijd mag de zo beroemde „Turkey" en de Kerstpudding niet ontbreken en wie slechts even de gelegenheid hiertoe kan vinden, bezoekt een pantomime, waar de hoofdfiguur een jongen, zonder uitzondering wordt uitgebeeld door een bevallig jong meisje dat tegenwoordig de onberispelijke slanke benen in speciaal voor haar geweven nylons heeft gestoken.

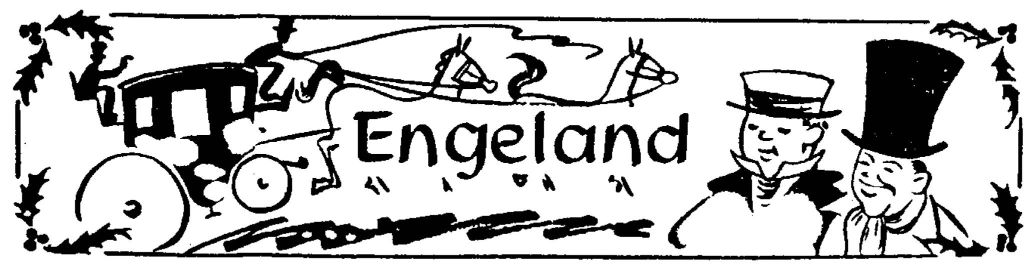
De Engelse Kerstmis is een feest van hartelijkheid, met milde gaven voor de armen en voor hen die het hele jaar voor iedereen klaar staan. Het is een feest om elkaar geschenken te geven, waarvoor in het bijzonder de tweede Kerstdag dient, die Boxing Day heet, het feest van de pakjes. Het is bovenal het feest van de enthousiaste voorbereiding en vrolijkheid.

Zo viert de wereld Kerstmis. Overal anders, doch overal verenigd rondom een Kerstkribbe of Kerstboom, die liefde en goedheid uitstralen over allen, die van Goeden Wille zijn. Op een of andere wijze wil een ieder toch een kind zijn want, zoals de Nederlandse priester-poëet Jac. Schreurs het zegt:

Slechts kind'ren zien den hemel open
alleen voor zuiveren van geest
gaat God vannacht een kindje kopen
en sneeuwt er vrede op dit feest.

G.D

DE GETUIGEN

Toen Kerstmis voorbij was, stonden daar, op een dromerige wintermorgen, alleen nog maar de os en de ezel in de lege stal. En met hun veel te gote ogen en onmogelijk lange gezichten hadden zij evenveel moeite om weer op verhaal te komen als mensen na een feest.

Nadat zij dagenlang in de louterste hemel gekeken en met engelen en koningen verkeerd hadden, was het nu eenzaam op de wereld geworden. En enkel zij, die ooit dronken zijn geweest van geluk, zullen beseffen hoe eenzaam!

Alleen een lucht van wierook hing nog onder de balken en een glinstering van herinnering in het stro.

Aan eten of drink endachten Zeno en Alcibiades — want zo heetten zij — niet; nog slechts aan muziek en licht. En daarover stonden zij, hoe lang nu al, te dromen.

„Wij moesten dan van de nood maar eens een deugd gaan maken en iets aan de hand zien te krijgen", zei Zeno plotseling. En daarop zag ook Alcibiades het onhoudbare van hun toestand duidelijk in. Doch daar hij met reden vreesde, dat hij nooit meer tot geregelde arbeid in staat zou zijn, vroeg hij: „Maar wat?"

Zeno wreef zich de ogen uit en zei dan, na enig nadenken: „Ik geloof, en mijn gemoed blijft er borg voor, dat wij een roeping ontvangen hebben, een hogere zending."

„Waarachtig!" zei Alcibiades; „maar een roeping, een hogere zending, dat is wat, daar hoort wat toe!"

„Op de eerste plaats een stel goede benen, om te gaan waarheen wij geroepen en naar waar wij gezonden worden", zei Zeno; „en dat zou dan wel eens heel ver kunnen zijn, tot aan het einde der aarde", voegde hij er met een indrukwekkend kijken aan toe.

„Dat zou mij koud laten", verzekerde Alcibiades, „als ik maar wist wat ik er moest gaan doen."

„Wij hebben in ieder geval iets te zeggen", zei Zeno, „iets aan de wereld te vertellen, waarvan zelfs de koningen onder de dieren en de zogenaamde wijzen nog met geen woord te reppen weten — een handvol schapen dan uitgezonderd, maar die tot het einde der dagen dan ook maar schapen blijven."

„Neen", vulde Alcibiades aan, „wij hebben ons licht niet ontvangen om het onder de korenmaat te verbergen."

„En ook de spraak niet om ze onder stoelen en banken te steken", wond Zeno zich een weinig op.

„Indien ik de gave van het schrift had", ging Alcibiades verder, „had ik de wonderen, waarvan ik hier getuige was, reeds lang te boek gesteld; doch ik meen dat de ezels en de ossen daar met hun ontwikkeling nog niet aan toe zijn."

„Nóg niet", verzekerde Zeno; „maar de dag, dat overal ter wereld de ezels naar de pen grijpen — de ossen zullen er zo haastig niet mee zijn — kunnen wij niet afwachten om onze harten te ontlasten."

„Ja", zei Alcibiades, „wat te lang in het vat zit, verzuurt."

„Wij zouden, om daarmee te beginnen, aan alle dieren, de grote niet uitgezonderd, kunnen gaan verkondigen, dat hun Schepper en Meester in ons midden geboren werd en dat wij zijn glorie hebben aanschouwd', voerde Zeno aan.

„Maar, zullen zij ons geloven?" aarzelde Alcibiades. „De vorsten, de prinsen en die men over het algemeen de groten der aarde noemt, zullen zeggen: „Waarom tussen u en niet tussen ons?" — en de wijzen en de geletterden, of die daarvoor doorgaan, zullen ons onze spreekwoordelijke domheid voor de voeten werpen."

„En wat dan nog", zei Zeno met hooghartige blik, „indien wij slechts getuigen?"

„Ja", zei Alcibiades, „een groter wonder dan dat zal men, zeker van ons, niet verwachten!"

„Laten wij er verder dan ook geen gras over laten groeien", zei Zeno; „kom, laat ons gaan."

En zo deden zij. Met diepe rimpels van ernst tussen de ogen stapten zij naast elkander voort de woestijn van Arabië in. Na veel heen en weer trekken door de eindeloze vlakten stonden zij op een morgen aan de grenzen van wat hun het beloofde land toescheen. Aan een kameel, die daar rustig lag te kauwen bij een plasje, vroegen zij waar de koning woonde, en toen de kameel hun met traag gebaar de richting gewezen had, vonden zij het paleis en klopten vrijmoedig aan.

Vier dagen moesten zij op de drempel wachten totdat het gastmaal was afgelopen en het drinkgelag verklonken. De moed begon hun reeds in de schoenen te zinken, toen zij eindelijk voor de koning en het hof geroepen werden om hun woord te doen. Tegelijk ook leefde hun moed weer op en voelden zij zich als door een hand geleid. De koning echter schudde zo grimmig met zijn baard, dat zelfs zijn lakeien verbleekten en met een soort onderwerelds gerompel beduidde hij de getuigen, of zij de koning der wilde dieren niet vreesden.

„Geen spier", antwoordde hem Alcibiades; „wij vrezen alleen Hem, die sterker is dan gij en geheel uw hof samen."

Daarop wilde de koning de naam van die Geweldige weten en Zeno zei, dat die Leeuw heette, maar dat hij ook Kind en Lam was.

Dat vond de koning buiten alle verhoudingen; maar omdat hij hun domheid nogal grappig vond en hij zag, dat ze zijn hof behaagde, vroeg hij de getuigen, dat ze nog wat meer zouden verhalen.

Nu was dát juist koren op hun molen en om beurten, en en de ander aanvullend, verkondigden zij hun boodschap en zeiden zij, dat zij Gods heerlijkheid hadden aanschouwd.

Maar toen zij bij de engelen en hun zingen gekomen waren, brak het ganse hof opeens in zo'n schaterlachen uit, dat de getuigen er kil van werden. De grote ogen, die ze verwacht hadden, dat de toehoorders allemaal opgezet zouden hebben, zagen zij niet. Integendeel, alleen maar valse en verraderlijke spotlichtjes, gele, groene en rode overal.

Ten slotte galmde een geweldige stem van achter de koning, dat zij raaskalden en dat men hun mores moest leren. En de getuigen besefter, dat het de stem van de koninklijke beul was, die zich met de zaak ging bemoeien.

„Hebt gij bewijzen voor de fabels, die gij ons opdist?' vroeg de koning, toen het tumult bedaard was.

„Geen andere dan onze woorden", antwoordden de getuigen, die in hun simpelheid dachten, dat het Licht, dat zij aanschouwd hadden, nog in hunne ogen getekend stond.

„Woorden zijn geen argumenten!" riep de koning, die vanzelfsprekend met hun antwoord geen genoegen nam.

Maar omdat zij hem niet in hun hart konden laten lezen, stonden zij daar een ogenblik met de mond vol tanden.

„Zingt mij uw engellied dan eens voor!" riep nog woedender de koning en het ganse hof herhaalde het in koor: „Zingt ons dan het engelenlied eens voor?"

En Zeno bekende nederig, dat zij de zang nog niet machtig waren.

Alcibiades zei, dat hij zich nog twee dingen herinnerde: Gloria en Pax, dat die nog als muziek in zijn geheugen hingen.

Maar dat vonden de koning en het hof alles bij elkaar niet veel en zij begonnen daarop nog driftiger aan te dringen, dat de getuigen hun praatjes goed zouden maken. En de koninklijke beul dreigde daarbij keer op keer met zijn mes.

„Het moet in de boeken geschreven staan", riep de koning; „maar wee u! als gij mij wat op de mouw hebt zoeken te spelden.'

„Wee u!" herhaalde daarop weer het hof, en de beul trad daarbij bloedrood naar voren en legde zijn mes voor de koning op het tapijt.

„Ziezo", zei de koning en gelastte, dat de wijsten onder de dieren voor hem verschijnen zouden.

En die traden plechtig uit de duistere achtergrond, met witte beffen onder de kin en hoge fluwelen mutsen op, naar voren. In lange tabbaarden waren zij gehuld en met afzichtelijke uilebrillen op hunne neuzen stelden zij zich, met dikke boeken gewapend, van weerszijden op om de koning uit de droom te helpen.

Als deze evenwel gedacht hadden indruk op de getuigen te maken, vergisten zij zich deerlijk. Zijn getuigenis nog eens in enkele woorden samenvattend, verklaarde Alcibiades uitdrukkelijk, dat de Eeuwige Wijsheid mens was geworden in hun stal en dat zij, zijn gezel en hij, het Licht der Lichten hadden aanschouwd.

En wat zij verwacht hadden, geschiedde: óók de wijzen lachten hen uit en aan hun spot kwam nauwelijks een einde. Spotte het immers niet met alle verhoudingen, met ieder zedelijk begrip, met de natuur en met de bovennatuur zelfs, dat de Eeuwige Wijsheid zich nu juist aan de domsten onder de dommen geopenbaard zou hebben? Die zegepraal der domheid ware al te schoon, nietwaar?

„Er is ene belofte, dat de dommen de wijzen der wereld zullen beschamen", zei Zeno slagvaardiger dan zijn weinig gecompliceerd uiterlijk zou doen vermoeden.

Maar de geletterden legden dat naast zich neer en sommigen zeiden, dat zij daar nooit van gehoord hadden en dat de getuigen die belofte derhalve ook wel uit hun duim gezogen zouden hebben.

„Wat staat er geschreven?" riep de koning de getuigen toe; „geeft daar getuigenis van!"

„Hoe zouden zij", grinnikten de wijzen, „die niet lezen noch schrijven kunnen: zonen van een achterlijk en ongeletterd volk!'

„Zo leest gij dan wat er geschreven staat', beval de koning de wijzen, „slaat uwe boeken op!"

En dat deden zij met lange, langzame gebaren.

„Waar beweert gij dat die gechiedenissen, die gij ons verteld hebt, zich hebben afgespeeld?", wendde de koning zich tot Zeno.

„In Bethlehem op de akker", antwoordde deze prompt.

Toen Zeno die naam genoemd had, keken sommige geletterden op hun een licht opging, en nadat zij na lang en ijverig bladeren in de boeken de profetie gevonden hadden, zeiden zij: „ja"; en met de vinger op de letter lazen zij: „in Bethlehem Judae."

„Dat klopt dus?' zei de koning.

De wijzen knikten, en Zeno en Alcibiades dachten het pleit reeds gewonnen te hebben.

Maar mis! De geletterden zeiden dat zij eerder de waarheid, de autheticiteit der boeken in twijfel zouden trekken dan zich aan de dommen gewonnen te geven.

Maar met de twijfel van geleerden is zelfs een koning niet gebaat, die, omdat hij toevallig een probabilist was, intussen in alle stilte zijn gewapende benden gealarmeerd had en hen had uitgezonden om achter alle welpen, lammeren en kinderen te jagen. Hij liet dus de geletterden bij hunne overtuiging en eiste, om aan de geschiedenis, die hem verveelde, een einde te maken, dat de twee gezellen de geloofwaardigheid van hun woorden door een wonder zouden bevestigen. Daar hij niet in wonderen geloofde, behoefde hij immers niet te vrezen er de geleerden bij henzelf of anderen in discrediet door te brengen.

De getuigen echter bogen het hoofd als teken van hun volslagen machteloosheid. Neen, zoveel tegenwind hadden zij zeker niet verwacht.

Ten slotte zeide Alcibiades dat een wonder niet in hun bereik lag, maar dat zij er iets voor in de plaats te stellen hadden.

„En wat is dat?" vroeg de koning.

„Dat wij, mijn maat en ik, allebei bereid zijn de waarheid onzer woorden met ons bloed te bezegelen", zei Alcibiades.

De koning zei, dat hij dat aannam.

En zo geschiedde. In het eerste jaar onzer jaartelling, op de zevende dag post Christum natum.

In de akten der martelaren staat er niets over te lezen en ik meen dat de geschiedenis van Zeno en Alcibiades hier voor het eerst werd opgetekend voor de Katholieke Illustratie.

Van wie ik ze dan vernomen heb?

Wel, uit de mond van mijn kleine ezel, die van een zeer oud geslacht is en die ergens tegen een Limburgse heuvel tot aan zijn knieën in het gras staat te wachten om in 1954 weer zijn rol te vervullen bij de Tegelense passiespelen.

Bijna twintig eeuwen nu al, vertellen de ezels haar onder elkander voort en alléén aan mensen, die hun een vriendelijk hart toedragen, delen zij haar wel eens mee.

De os liet geen nazaten na en dus ook geen geschiedenis. Maar blijft niettemin eerbiedwaardig.

KERSTBALLADE

Komt naderbij en luistert naar ons lied;
Wij zingen wat een zeeman is geschied.
Hij was geen ander mens dan een van u;
Hoe hij het Kerstfeest vierde, hoort ge nu.

Die zeeman, vrienden, voer naar menig land
En hij was thuis aan elke havenkant.
Hij kwam er aan, maar ging al gauw weer heen
En zei: Adieu; so long; auf Wiedersehn.

Van al het leeg plezier had hij genoeg,
omdat zijn hart naar heel iets anders vroeg.
Hij had het rosse leven eens geproefd
En daarvan was zijn hart aldoor bedroefd.

Want hij zocht liefde, die niet kon vergaan,
Zo groots en eeuwig als de oceaan.
Hij hoorde 't lied der zee; haar zoet geruis,
Maar wachtte hunkrend op een blijvend thuis.

Hij zwierf er tussen pool en evenaar
op zoek naar liefde - nergens vond hij haar.
Hij kwam te Frisco, Baltimore en Brest,
Maar nergens, vrienden, werd zijn dorst gelest.

En altijd, altijd zwierf hij onvoldaan
over de golven van de oceaan,
Tot op een nacht een zilvren ster verrees,
Die klaar en helder naar het Oosten wees.

Die ster rees witter dan de witte maan
En elke nacht zag de matroos haar staan.
En langzaam groeide in hem een vreemd gevoel;
Hij wist: daar moet ik heen; zij wijst mijn doel.

Zo spoedig was zijn schip nog niet geland
Of de matroos sprong ijlings op het strand.
Hij wuifde 't schip vol goede moed vaarwel
En sprak: nu zij de ster mij tot gezel.

Hij zwierf door oerwoud, rotsland en woestijn,
Hij trok langs helling, bergkam en ravijn.
Hij leed gebrek en armoe, honger, dorst
En leed door regen, hagel, sneeuw en vorst.

Hij reisde naar de zilverwitte ster,
Doch, vrienden, die bleef altijd even ver.
En dagen, nachten lang trok hij maar voort
Aleer zijn roep om liefde werd gehoord.

Tenslotte bleef de ster bij 'n bergtop staan.
Verheugd is de matroos daarheen gegaan;
Hij vond er in een arme kille grot
Een pas geboren Kind, de Zoon van God.

Hij knielde doodmoe bij de kribbe neer
En zei: ik heb u niets te geven, Heer;
Al wat ik had, verloor ik op mijn tocht,
Terwijl ik naar de eeuwge liefde zocht.

Toen sprak de lieve moeder van Gods Zoon:
omdat gij al verloor, zij dit uw loon:
Dat gij het einddoel van uw zwerven vindt.
De eeuwge liefde, zeeman, is mijn Kind.

Hij heeft uw hongerende roep verstaan
En eens zult gij de hemel binnengaan.
Toen wist de zeeman zich voor immer thuis,
Want Christus zou hem redden aan het kruis.

Wij wensen u aan 't einde van ons lied
Een zalig Kerstfeest; maar vergeet het niet,
Dat iedereen, die zoekt, de liefde vindt,
Vrienden, bij God, die elke mens bemint.

DE VIOOLDIEF

Het was een dag of wat voor Kerstmis. Er waren maar weinig bezoekers in de rechtszaal. De aanklacnt leek niet interessant.

De beklaagde, een kleine man, stond voor de glimmende eiken balie. Hij was een oud man. De grote, geuniformeerde politieman stond vlak achter hem en verloor hem geen moment uit het oog, terwijl de aanklager sprak.

„Er komen allerlei mensen in mijn zaak," begon hij. „U zou er werkelijk van staan te kijken, edelachtbare.... zwervers, zigeuners, mislukte toneelspelers en andere ongure vreemde typen. Toen deze oude binnenkwam, dacht ik op het eerste gezicht: hij ziet er nogal betrouwbaar uit, hè. En toen hij dan ook vroeg of hij de viool mocht zien, haalde ik hem onmiddellijk uit de etalage en gaf hem in zijn handen om hem rustig van dichtbij te kunnen bekijken. Als hij had gevraagd of hij een horloge of een gouden ring mocht zien, had ik mijn oog geen seconde van hem afgewend, hoe betrouwbaar hij er ook mocht uitzien. Maar een viool. Ik liep dan ook rustig even naar achteren om iets te halen en toen ik me weer had omgedraaid, was hij er al een paar honderd meter mee de straat opgerend. Je zou het gewoon niet geloven, als je het zelf niet had gezien. Zo'n oude man en dan zo'n brutaliteit."

De viool lag op een tafeltje voor de stoel van de rechter. Het donkere lakwerk glansde.

„Vijfenzeventig dollar," zei de winkelier „Ik zou het instrument voor geen cent minder de winkel uit gedaan hebben. En dan durft zo'n oude boosdoener te denken, dat hij er zo maar mee weg kan lopen zonder er een cent voor neer te leggen."

De rechter, een dikke, trage man, knikte zwijgend.

„Hebt u hem de prijs genoemd?"

„Ja, wat dacht u? En hij zei nog, dat hij het niet had ook en dat hij hem misschien nog op tijd zou kunnen kopen. Toen heb ik gezegd, dat hij hem mocht meenemen als hij vijf dollar contant betaalde en de rest afbetaalde in termijnen van een dollar per week, maar hij had er zelfs geen vijf".

De rechter keek in de richting van de waakzame politieman. „Misschien mogen we nu ook eens iets van u horen."

„Het is precies gegaan, zoals de aanklager zei, edelachtbare," antwoordde de agent vlak. „Ik ging juist om de hoek om toen deze kleine man doodgewoon tegen me opbotste. Ik hoorde allerlei mensen „Houdt de dief" schreeuwen en daarom greep ik hem maar meteen in zijn kraag. Toen kwam Sol hier, die zijn winkel al ruim twintig jaar in die straat heeft, naar ons toe met een stuk of zes, zeven andere mensen, die hem met de viool onder de arm uit de zaak hadden zien wegrennen."

De grote agent keek neer op het kleine, magere mannetje voor hem.

„Een ding moet ik zeggen, edelachtbare, hij stribbelde helemaal niet tegen, toen ik hem meenam naar het bureau. Alleen was het een hele toer de viool van hem af te nemen."

„Nou," zei de rechter, „En wat hebt u hiertegen in te brengen?"

De oude man richtte zijn hoofd op en de rechter zag, dat hij bedroefde blauwe ogen had, zo zacht als die van een kind.

„Edelachtbare, ik kan me niet zo makkelijk uitdrukken omdat ik uw taal niet altijd heb gesproken. Ik zal betalen, nu nog niet, maar zo gauw ik kan. Dit is alles, wat ik heb."

Hij opende zijn hand. „Twee dollar kan ik betalen. Niet vijf. Maar zonder viool ben ik zo alleen. Ik heb niets en niemand om voor te leven...."

Hij legde zijn hand op zijn hart en hield zijn hoofd scheef alsof de viool onder zijn kin geklemd was. „Hier," zei hij en stak zijn handen vooruit. Ze waren knokig en gerimpeld, maar het was duidelijk te zien, dat dit vroeger de handen van een kunstenaar geweest moest zijn.

„Ik begrijp, edelachtbare, ik moet betalen. En dat zal ik doen. Ik weet niet wat er met me gebeurde. Ik moet een ogenblik razend gek geweest zijn, toen ik de viool in mijn handen had. Heus, ik zal betalen, stukje voor stukje. Alles. Maar ik moet de viool nu hebben. Anders zal ik sterven. Zonder de muziek kan ik niet langer leven."

„Misschien kunt u de rechtbank vertellen, waarom u de muziek zo hevig nodig hebt," zei de rechter, zonder zijn ogen van het glanzende instrument af te wenden.

„Omdat ik musicus ben," antwoordde de oude trots. „Jaar in, jaar uit was ik violist in een groot orkest. Wenen, Praag, Parijs. Eerst speelde ik tweede viool en enige tijd later zelfs eerste. Ik leefde van de schoonheid, die mijn viool me gaf. Maar toen kwam de vijand en zij sloegen onze instrumenten voor onze ogen kapot, omdat we geen propaganda-muziek voor hen wilden spelen.... en zij namen ons mee, weg van het publiek, weg van de muziek." Hij huiverde.

„Ik heb vijf jaar opgesloten gezeten en ik ben de enige. De anderen kunnen nooit meer muziek laten horen...."

„U bedoelt.... hebt u in een concentratiekamp gezeten?" vroeg de rechter.

De oude knikte. „Kampen.... zoutmijnen.... fabrieken.... en weer kampen, tot ik zo ziek werd, dat ik niets meer kon doen."

Hij keek naar zijn handen.

„Ik weet niet of ik nu nog kan spelen.... zo goed als vroeger. Maar hier .... in mijn hart zingt het nog."

„En waar verdient u nu uw boterham mee?"

„Ik heb werk. In een hotel. Ik veeg kamers; soms was ik borden. Iedereen kent me. Ze noemen me „de piccolo". Hij lachte bitter....

„Toen ik terugkwam.... was er niemand meer. Mijn vrouw, mijn zoon, mijn vrienden, allen waren weg. Alleen mijn broer leeft nog. Hij woont in Amerika, maar hij heeft een groot gezin en genoeg zorgen, zodat ik hem niet kan vragen een viool voor me te kopen, alleen.... langzaam en stukje voor stukje. Maar zonder muziek kan ik niet langer leven...."

Laat mij die viool eens zien," zei de rechter en boog zich over zijn eiken tafel heen. De agent overhandigde hem het instrument.

Voorzichtig draaide hij het enkele malen rond en bekeek het aan alle kanten. Toen maakte hij de strijkstok, die met een elastiekje aan een schroefje was bevestigd, los en klemde het instrument een ogenblik onder zijn kin. Aarzelend tokkelden zijn vingers zacht op de snaren, maar hij gebruikte de strijkstok niet.

„Edelachtbare," zei de oude man, „weet u wat het betekent zonder muziek te moeten leven? Het is alsof ze mijn ziel uit mijn lichaam halen."

De rechter nam de strijkstok, hield hem heel even op de snaren en legde hem toen weer naast zich neer.

„O, alstublieft," mompelde de man smekend, „ik moet muziek kunnen maken. Als ik de viool weer heb, kan [illegible] weer ademhalen...."

„Ja, ja," zei de rechter zachtjes. Hij keek de winkelier aan.

„Hoeveel zei u, dat u voor dit [illegible]ment moet hebben?"

Hij speelde afwezig met de [illegible] strijkstok.

„Vijfenzeventig dollar, edelachtbare".

„Vijfenzeventig dollar," herhaalde de rechter. „Vijfenzeventig dollar om weer te kunnen leven.... om weer adem te mogen halen."

Het werd stil in de rechtszaal. Het handjevol mensen, dat zwijgend achter in de zaal zat, keek van de rechter naar de oude man in het beklaagdenbankje en wist geen commentaar te geven.

„Ik beschouw deze zaak als afgedaan," zei de rechter na een paar minuten. Hij zocht in zijn broekzak. „Ik geloof wel, dat we een manier kunnen vinden om de viool tot uw eigendom te maken." Toen tot de aanklager: „Vijf dollar in contanten zei u toch, is het niet?"

De man knikte.

„Hier hebt u ze."

Hij reikte de man het geld zonder hem aan te kijken.

„Ik sta persoonlijk voor deze man borg, zodat u niet bang hoeft te zijn, dat u geld te kort komt."

De agent greep in zijn binnenzak en haalde een vijf-dollarbiljet uit zijn portefeulile.

„Ik kan tenslotte niet achterblijven, meneer de rechter," mompelde hij verlegen lachend.

Twee mannen kwamen naar voren en legden ieder een bankbiljet voor de rechter neer.

„Wij zijn getuigen in een volgende zaak, maar u vindt het toch wel goed dat wij mede firmanten worden, edelachtbare."

Er kwamen nog meer mensen van de publieke tribune naar de balie. De oude man probeerde te spreken, maar zijn zwakke stem kwam niet boven het gestommel van de mensen uit. De rechter klopte met zijn hamer en verzocht met een handgebaar om stilte.

„Edelachtbare," stamelde de grijsaard, terwijl hij zijn hoed zenuwachtig ronddraaide, „ik hoop, dat u het zult begrijpen. Het is moeilijk om nu iets te zeggen. Ik.... ik ben onder de indruk en ik weet niet hoe ik u allen moet bedanken...." Er blonk een traan in zijn oog. „Hoe.... kan ik dit allemaal aannemen. Ik weet, wat u voor me wilt doen.... de viool. Maar meneer, de rechter, edelachtbare, hoe kan ik het met hem in orde maken?"

Hij wees op de winkelier.

„Hij denkt natuurlijk, dat ik steel, dat ik een gewone dief ben.... Wat er hier vandaag gebeurd is, kan ik niet..."

De rechter kuchte en snoot luidruchtig zijn neus. Ook de agent haalde een grote zakdoek te voorschijn. Achter in de zaal huilden enkele vrouwen en een oud mannetje.

Op de een of andere manier waren er enkele woorden van dit drama doorgedrongen tot in de hal van het gerechtsgebouw en nu kwamen er ook andere mensen naar binnen.

De rechter richtte zich tot de aanklager.

„Hoeveel hebt u daar?"

De koopman keek naar de bankbiljetten in zijn hand en begon langzaam te tellen.

„Negenentwintig dollar en dertig cent, edelachtbare," zei hij toen.

„Maar dat is, wat mij betreft, voldoende. Ik weet nu, dat hij een musicus, een kunstenaar is en daarom bereken ik de overeengekomen reductie. Dertig dollar.... en dan kan hij de strijkstok ook meenemen."

De oude man boog. „Reductie, ja, ik begrijp het. In heel Europa geven de winkeliers reductie aan beroepsartisten. Maar deze mensen, die zo maar voor mij betaald hebben".

De rechter boog zich voorover en reikte hem het glanzende instrument.

„Hier, neem het nu maar," zei hij. „Ze willen het je allemaal graag geven."

En zo hield de grijze oude man een dag of wat voor Kerstmis de glanzende viool in zijn gerimpelde knokige handen en streelde [illegible] alsof het een tere kostbaarheid was. En een ogenblik later klemde hij het instrument liefkozend onder zijn kin, terwijl de gladde strijkstok zachtjes over de snaren gleed en een bekende wijs in de kille rechtszaal klonk.... „Stille nacht, heilige nacht."

Toen hij ophield, keek de rechter om zich heen.

„Een ieder, die zich schuldig genoeg acht om de Kerstdagen in de gevangenis door te brengen, kan opstaan om gevonnist te worden," zei hij plechtig. „Anders verzoek ik u allen dit gebouw te verlaten.

Ik stel alle rechtszaken uit tot na Nieuwjaar. En wanneer iemand het hart heeft om weg te blijven en de politie te verplichten hem opnieuw op te sporen, kan hij er op rekenen dat ik hem 'n driebubbele straf zal geven."

„U...." zei hij naar de oude man kijkend, „u gaat met mij mee naar huis om het Kerstdiner te gebruiken. Misschien wilt u zo goed zijn wat voor mijn vrouw en kinderen te spelen. Ik houd van muziek en zeker op de feestdagen."

OP EEN WINTERNACHT

Een moderne visie op het Kerstverhaal

Het gebeurde tijdens de oorlog. Wij bevonden ons nu al zo lang in de macht van onze overweldigers, die hard en wreed waren, dat wij ons bijna niet konden herinneren hoe wij vroeger in vrijheid hadden geleefd. Wij verlangden naar bevrijding, maar ach, wij waren niet georganiseerd en hadden geen leider. De mannen praatten eindeloos, niet openlijk natuurlijk, omdat er te veel spionnen waren; maar 's nachts, als de luiken van de herberg gesloten waren en zich onder vrienden wist, pleegden de mannen overleg zonder iets te bereiken.

Wij, vrouwen, wisten, dat het hopeloos was, dat de onderdrukking altijd zou blijven duren.

Natuurlijk waren er ook nog gelukkige dagen. De liefde was even zoet als vroeger en een vrouw kende nog die heerlijke trots als zij naar haar man keek en zag, dat hij jong en sterk was en voor geen ander onder behoefde te doen. Ik wou, dat u mijn Izaak toen had gezien — hij stak met hoofd en schouders boven alle andere mannen uit. Hij had git-zwarte ogen, donker, golvend haar, een glimlach, waarmede hij elke vrouw kon veroveren en schouders zo breed als een staldeur. En sterk!

En mijn Benjie! Hij was nog geen twee jaar en stappend op zijn kleine stevige beentjes haalde hij al de hele dag kattekwaad uit — maar als hij zo ondeugend naar mij lachte, kon ik hem zelfs niet berispen. Het geluk van hem te bezitten, deed bijna pijn. Ik verloor hem.... later, toen de soldaten kwamen. Benjie was de enige nnet. De soldaten dreven ons samen, als vee, en zij hielden ons met hun wrede wapens in bedwang. Je zou gedacht hebben, dat de volwassen mannen zich zouden verzetten, maar de meesten deden het niet en de enkeling, die naar een wapen greep of zich met gebalde vuisten op de vijanden wierp, werd net als sommige vrouwen gedood. Mijn baby was een jongetje, nog geen twee jaar oud, een onschuldig kind.

Maar u vroeg mij iets over hén te vertellen. Goed dan. Wij hadden het in de herberg ontzettend druk doordat talloze mensen op reis waren. Elke kamer was bezet en in de keuken.... lieve help! Ik wou, dat u mijn grote keuken toen eens had gezien. Ik was een goede kokkin en wij hadden een paar dozijn bedienden, maar die avond kwamen wij handen en voeten te kort.

Izaak liep de stallen en de wijnkelders in en uit; hij verzorgde de dieren van de reizigers en schreeuwde tegen de bedienden. Ik hoorde zijn zware stem als een achtergrond voor alle drukte en geraas.

Het was in die tijd niet zo goed tussen Izaak en mij. Hij was prikkelbaar en nors en soms had hij urenlang geen woord voor mij over. Vroeger plaagde hij me graag en probeerde hij mij te laten lachen tot de tranen over mijn wangen liepen, maar de laatste maanden leek hij mij wel uit de weg te gaan. Toen ik hem vroeg hoe het kwam, dat hij zo veranderde, zeide hij, dat de herberg hem te veel in beslag nam en hij geen jonge, zorgeloze kerel meer was. Maar ik was bang, dat er een andere oorzaak was.

Een jongen trok aan mijn mouw. „Ja, wat is er?" vroeg ik.

„Een man buiten vraagt om onderdak."

„Als hij zijn eigen dekens bij zich heeft, kan hij op de kamer boven de dorsvloer trecht. Er slapen daar al twaalf gasten, maar als hij zo laat komt, kan hij geen aparte kamer meer verwachten. Over een half uur eten wij."

Ik begon weer in de pan te roeren, maar de jongen ging niet weg. „Hij.... eh-zijn vrouw...."

Ik lachte kort. „Een getrouwd stel! Onmogelijk, elke kamer is vol. Lieve help, als je nog even wacht, vragen die reizigers of ze mijn eigen kamer niet kunnen krijgen. Vooruit, stuur ze maar weg."

Het eten werd opgediend en toen de reizigers verzadigd waren en de tafels waren afgeruimd, werd het eindelijk wat rustiger. In de keuken zaten de jongens rustig, hongerig en vermoeid te eten.

„Zij verwachtte een baby", zeide een van hen tegen zijn buurman.

„Wie?" vroeg ik scherp.

Een beetje verschrikt keek hij naar mij op. „Die vrouw, die u liet wegsturen."

Ik zei niets.... maar ik had zelf een baby. Toen de bedienden naar bed waren gegaan, deed ik daarom wat koeken en fruit in een korf en ging ik naar buiten om te zien of ik hen nog kon vinden. Veel hoop had ik niet. Zij waren natuurlijk al lang verder gegaan.

Ik vond hen bij de stalmuur — hij ondersteunde haar met zijn arm om haar schouders. Ik zag hen duidelijk in het licht, dat door de vensters van de herberg naar buiten stroomde.

„Kom", zei hij tegen zijn vrouw toen hij mij zag aankomen, „er is hier geen plaats voor ons."

Zij keek op in zijn gezicht. „Het is mijn schuld, dat wij zo laat zijn. Ik heb vandaag zo langzaam gelopen."

„U loopt hier niemand in de weg", zei ik bruusk. „Ik heb wat koek en fruit voor u bij me."

Zij tilde haar gezicht op, zodat het licht er op viel. Een bleek, ovaal gelaat — een zachte mond, grote, donkere ogen, omgeven door lange wimpers. Zij was nog heel jong.

Zij keek mij aan.... en zij keek recht door mij heen. Zij zag onmiddellijk wat voor soort vrouw ik was zij kende mijn ongeduldigheid en mijn slechte humeur en zij wist, dat ik niet gelukkig was.

„Dank u", zei zij. Haar stem was als een koele rivier, die door mijn hart stroomde.

Haar man was rustig en ernstig.

„Zij kan niet verder gaan", vertelde ik hem. „De baby wordt vannacht geboren."

Hij schrok en keek haar vragend aan. „Ja", zei zij heel eenvoudig en niet in het minst bevreesd. „Hij zal vannacht geboren worden."

Toen hoorde ik **hen** voor het eerst. Hoewel sommige mensen zeggen, dat ik helemaal niets heb gehoord, dat ik alleen overspannen was en mijn verbeelding mij parten speelde.

„Hoor je dat?" vroeg ik de man. „Er zingt iemand."

Zij glimlachte tegen mij met die grote donkere ogen en zij knikte even.... en ik wist, dat zij het ook had gehoord.

Inmiddels bevond ik mij in een vervelende situatie. Wat moest ik doen? De herberg was vol.

„De stal is nog de enige mogelijkheid", zei ik weifelend. „Die zou haar nog een beetje beschutting en een dak boven haar hoofd geven."

Hij keek haar aan — en weer opnieuw knikte zij even. Hij wendde zich weer naar mij toe en zei: „Dank u wel, mevrouw. Wij zullen graag gebruik van uw stal maken."

Ik ging hun voor, haalde Izaak's ouwe, luie ezel uit de stal en legde vers stro neer. Hij hielp haar te gaan liggen en zij scheen blij te zijn, dat zij kon rusten.

Ik holde terug naar huis om wat linnengoed en een laken van mijn eigen bed te halen. Bovendien vulde ik nog een mandje met vlees en fruit en na een kleine aarzeling haalde ik wat van Benjie's eerste babykleertjes uit mijn cederhouten kist.

„Als er iets gebeurt, kom mij dan in ieder geval halen", zei ik tegen de man.

„U bent erg vriendelijk", zei hij zacht. „Maar u hoeft u over ons geen zorgen te maken."

Het vreemde was, dat zij zich geen van beiden ongerust schenen te maken. Als ik aan Izaak denk, toen Benjie werd geboren — die werd bijna krankzinnig van angst. En ik had mijn eigen witte, koele kamer en mijn grote, ervaren moeder. Dit tere, kleine vrouwtje had niets behalve wat schoon stro en de warme adem van de beesten in de belendende stal.

Toen ik naar huis terugging, klonk haar stem nog in mijn oren na en leek alles anders. Ik was kalm, evenwichtig. Izaak was er en zodra ik tegen hem lachte, kwam hij naar mij toe. „Alles in orde?"

Ik stak mijn arm door de zijne en keek hem glimlachend in de ogen. Op hetzelfde ogenblik wist ik, dat ik in de laatste tijd een narrige vrouw was geworden, die meer fronste dan lachte. Misschien was de verkoeling in onze verhouding wel m'n eigen schuld.

„Laten wij naar buiten gaan", fluisterde ik. Wij hadden dat vroeger vaak gedaan om een luchtje te scheppen voor wij de deuren en raten sloten.

Het was een heerlijke nacht, rustig en helder door het sterrenlicht. Ergens, ver op de heuvels, zagen wij lichtpuntjes de kampvuren van de herders. Alle geluid was gestorven, het leek alsof de aarde ergens op wachtte. Wij zwegen en voelden ons gelukkig. Het was alsof het verleden teruggekeerd was en wij opnieuw pas getrouwd en verliefd waren.

„Wat zijn de sterren vanavond groot", zei Izaak. Hij wees er een aan, die zo laag boven de stal stond, dat het leek alsof ik alleen mijn hand maar uit hoefde te steken om hem te kunnen pakken. Plotseling voelde ik mij licht in mijn hoofd worden. Ik greep Izaak's arm vast en het werd donker voor mijn ogen.

Ik hoorde **hen** weer. Eerst was het een zwak geluid, een zacht zingen, toen werd het luider, doordringender en zoeter, en tenslotte was de muziek naast en boven en in mij. Ik voelde mij als een harpsnaar, die door een meesterhand wordt bewogen — trillend in ondraaglijk geluk. Tegelijkertijd zag ik een gouden licht, schitterender dan de zon, en er in waren mannen, die zongen.

Toen ik mijn ogen opende, stond Izaak over mij hen gebogen. „Gaat het wat beter?" vroeg hij bezorgd. „Wat gebeurde er met je?" Hij hielp mij met opstaan.

Hij steunde me en gaf me wat wijn te drinken.

Nadat ik mij had uitgekleed en in bed was gestapt, stopte hij mij in en bracht me even later een pakje „Voor jou", zei hij een beetje verlegen.

Het was een sjaal, zacht als zijde en met prachtige warme kleuren. Hij was werkelijk veel te mooi en te kostbaar voor mij. Er kwamen tranen in mijn ogen. Het was een wonder, dat ons geluk zo terugkwam.

Zodra ik de volgende ochtend wakker werd, dacht ik weer aan de man en de vrouw in de stal. Ik vulde een dienblad met gerechten en ging kijken hoe zij het maakten. De man kwam mij tegemoet.

„Hoe is het gegaan?" vroeg ik hem.

„Goed. Het kind is geboren." Hij keek bschroomd en trots, zoals alle jonge vaders.

„Een jongen?"

Hij keek mij verbaasd aan. „Ja, natuurlijk."

„Ik zal even naar haar gaan kijken", zei ik, hem opzij schuivend.

Zij lag op het stro, gewikkeld in een deken, en zij zag er bleek maar gelukkig uit. Ik wilde haar vragen of zij de muziek en het zingen had gehoord, maar om de een of andere reden durfde ik niet.

„Zoudt u de baby willen zien?"

De baby lag in de kribbe van de oude ezel, die met vers schoon stro was gevuld. Zij hadden hem wat kleertjes van Benjie aangetrokken.

„Het is een schat", zei ik haar. „Het is een mooi kindje."

Zij glimlachte. „U mag hem wel even vasthouden. U bent de eerste." Ik nam het kind op. Ach, u weet hoe baby's zijn. Zijn intens blauwe ogen waren open en keken mij verwonderd aan.

„U bent de allereerste", herhaalde de moeder, en ik lachte bijna om haar trots. Werkelijk, ik heb nooit zulke arme ouders zo rijk gezien.

Ik vertelde Izaak over 't kleine gezin in de stal en hij ging ze opzoeken en praatte een uur lang met de vader. Zij bleven nog een paar dagen, zodat de vrouw op krachten kon komen.

Op zekere avond nam ik mijn Benjie mee naar de stal; **zij** nam hem in haar armen en bewonderde hem, terwijl Benjie in haar wangen kneep en aan haar haren trok, zoals kinderen dat doen. Zij lachte, maar al die tijd hadden haar ogen een bedroefde uitdrukking en toen zij Benjie aan mij teruggaf stonden zij vol tranen.

Het was vreemd zoals dat kind iedereen onweerstaanbaar aantrok: de herders uit de heuvels, de kinderen en alle mensen uit het dorp. En noem het een wonder of toeval of wat u wilt — maar er gebeurden vreemde dingen.

Oude Jacob, de schaapherder, kwam na een paar dagen bij ons en betaalde Izaak een schuld, die wij al bijna hadden vergeten. Een vrouw vond op een ochtend voor haar deur een kostbare zilveren lamp, die haar maanden geleden was ontstolen. De oude twist tussen Simon en Jonas werd in tien minuten bijgelegd en sindsdien waren de twee mannen onafscheidelijke vrienden. En Judas verzamelde eindelijk moed genoeg om Miriam ten huwelijk te vragen.

Het vreemdste was, dat het ziekelijke, kreupele dochtertje van Jonas, dat de baby in haar armen had gehouden en een paar van zijn kleertjes mee naar huis had genomen om ze te wassen, dikker en steviger werd en net zo goed gingen lopen als de andere kinderen. Niet ineens, weet u, maar zo langzamerhand.

Ik weet zelf het beste, dat ik ook anders was. Vriendelijker voor het personeel en niet zo ongeduldig, en ik hield meer van Izaak dan ik zelf voor ons huwelijk voor mogelijk had gehouden. Op zekere avond rolde ik mijn mooie sjaal uit en deed hem om. Ik hulide een beetje en kuste de zijdeachtige stof en wreef er mee over mijn wang. „Izaak", zei ik, „ik zou mijn sjaal graag aan haar willen geven, aan de moeder van de baby."

Hij keek mij pijnlijk verrast aan. „Vind je hem niet mooi?"

„Mooi? Op twee dingen na is dit mijn heerlijkste bezit."

Hij lachte en streek over mijn haar. „Twee?"

„Ja, de liefde van mijn man en mijn zoon. Ik wil haar die sjaal geven, Izaak — als een soort dankoffer."

Toen ik haar de sjaal gaf, dankte zij mij met een lieve glimlach. Zij was nu sterk genoeg om te kunnen lopen en haar man sprak over weggaan. Ik probeerde hem over te halen nog wat te blijven, maar ik had de indruk, dat hij de volgende ochtend al wilde vertrekken. Dat gebeurde echter niet, omdat er juist de volgende dag iets merkwaardigs gebeurde. In het dorpje heerste plotseling een enorme drukte, duizenden mensen bewogen zich door de nauwe straatjes, op ons erf liep men elkaar bijna onder de voet en wij konden aan de vraag naar voedsel maar nauwelijks voldoen. Drie koningen waren er gearriveerd — stel u voor, drie **koningen** in ons dorpje! Zij hadden natuurlijk zijden tenten en prachtige tapijten en gouden zilveren bekers, en kamelen en paarden. Zij hadden een kamp, maar zij hadden ook een menigte bedienden meegebracht en daardoor hadden wij het druk in onze herberg.

Izaak vertelde mij, dat hij de drie koningen naar onze stal had zien gaan om naar de baby te kijken. Maar dat geloofde ik natuurlijk niet! Ik was er van overtuigd, dat hij het maar verzon om mij te plagen, omdat hij wist, dat ik zo op die kleine peuter gesteld was.

Maar soms ben ik er niet zo zeker van, dat hij maar wat fantaseerde: anderen vertelden namelijk hetzelfde: dat zij de drie koningen met geschenken voor het kindje de stal hadden zien binnengaan. Ikzelf heb het niet gezien, maar ik had het dan ook de hele dag veel te druk met koken en bakken en braden.

De volgende dag was de kleine familie verdwenen. Zij was in de nacht vertrokken. Izaak zei, dat hij hun onze beste ezel had meegegeven en dat hij mij de hartelijke groeten moest doen. Het speet mij, dat ik de baby niet meer had gezien en geen afscheid van Maria had kunnen nemen. Ja, dat was haar naam. Maria. En als ik mij wel herinner heette hij Jozef.

Ja, ik was het, die zei: „Er is geen plaats meer in de herberg." Maar ziet u, ik **wist** het niet.

Het Kerstfeest bij de Christenen van het Oosten

Evenals wij, vieren de Russische christenen Kerstmis als een hoogfeest, dat voorafgegaan wordt door een lange en strenge vasten, die op 15 November begint. Toch bestaat er een opvallend onderscheid tussen onze en de oosterse Kerstviering. Alles wat hier **opzettelijk georganiseerd wordt, om de sfeer van tederheid rond het Kerststalletje te scheppen, zal men daar te vergeefs zoeken. Er is geen Nachtmis, er is geen kerststalletje, er zijn niet de vele uitweidingen over schilderachtige en menselijke ontroerende bijzonderheden, geen „blozen van weelde", geen kindertranen op een koud gezichtje, geen uitweiden over de sneeuw, enz. Deze dingen, die het Westen zo typeren en de menselijke kant van het geheim zo op de voorgrond stellen, zijn de vrucht van een lange ontwikkeling, die onder invloed van de Zoete Leraar St. Bernardus en de poëtische St. Franciscus tot stand gekomen is.**

Het Oosten heeft die ontwikkeling niet gekend. Daar waar de grote strijd hem de Godheid van Christus zulk een diepe indruk achtergelaten heeft op de beschouwende Oosterse geest, ziet men in de nieuwgeboren Godmens vooral de God en dan pas de mens, terwijl men in het Westen door de beschouwing van de kleine mens tot de grote Godheid doordringt. Natuurlijk sluit het een het ander niet uit, maar wel treedt het een meer op de voorgrond dan het andere.

In het Oosten vormt de nachtelijke plechtigheid juist het typerende van het Paasfeest; op Kerstmis blijft de Liturgische feestelijkheid gewoonlijk tot de vooravond en de morgen van de feestdag beperkt. Het zijn de gewone plechtigheden op alle grote feesten: Op de vooravond Avond- en Morgen-officie, 's morgens de plechtige Misliturgie. De dag voor Kerstmis is een zeer strenge vastendag, waarop de mensen gewoonlijk helemaal niets gebruiken. Na de avondplechtigheden is er dan de enige maaltijd, die al feestelijk is. Er worden echter alleen vastenspijzen gegeven.

Er zijn bij de Russen ook volksgebruiken en volksliederen, die echter het talrijkst zijn, waar de Westerse invloed het sterkst is, dus in de gebieden die aan Polen grenzen. Zo gaan in de Oekraine de kinderen rond met een ster en zingen liederen onder de vensters der huizen, waarvoor ze dan een kleinigheid krijgen. Die liederen zijn wat de inhoud betreft heel eenvoudig, soms fantastisch, omdat in het Oosten de fantasieën der apokriefen altijd grote invloed hebben gehad.

Datzelfde ziet men ook op de Kerstikonen, waarom men Maria ziet niet in knielende houding, zoals dat in het Westen vooral sinds de 15de eeuw het geval is, maar liggende op een matras, terwijl Sint Joseph op een afstand zit te mijmeren en te twijfelen. Voor hem staat soms de grijsaard uit de apokriefen die hem inlicht over het geheim. Vaak het Kindje tweemaal afgebeeld. Bij Maria staat tussen os en ezel een trog, waarin het kindje ligt en onderaan op de ikoon ziet men de vroedvrouw, die het kindje baadt. Verder zijn op de ikoon gewoonlijk de engel of engelen, de herders of herder en ook al de drie wijzen afgebeeld.

De Kerstviering bij de Russen is dikwijls vermengd met gebruiken, die met het Kerstfeest als zodanig weinig hebben uit te staan. Bij de avondmaaltijd waarvan boven sprake was, wanneer in de versierde kamer de tafel gedekt wordt en ter herinnering aan het stalletje onder het tafellaken hooi wordt gelegd, waarop de borden komen te staan, spreekt de versiering al van een dergelijke vermenging, want de ikonen in de hoek van de kamer zijn versierd met dennetakken en korenaren. Ook de spijzen zijn bij de boeren dikwijls van dergelijke aard. Zij eten namelijk gewoonlijk de z.g. koetijá, een brei, die bestaat uit tarwekorrels met honing, krenten, rozijnen en sukade. En de betekenis ervan wordt duidelijk, wanneer we de boer een lepel van deze spijs zien nemen en ze tegen het plafond van de kamer zien werpen: blijft het plakken, dan komt er in het volgend jaar een goede oogst.

Heel de Kerstviering sluit nog aan bij voorchristelijke gebruiken. Iedereen weet, dat in de Kerstviering het licht een bijzondere rol speelt. Het is namelijk een oude traditie. Christus met de zon te vergelijken, die in het Oosten opgestaan is (geboren is) om de gehele aarde te verlichten. Men weet niet zeker in welk jaar Christus geboren werd. Nog minder is bekend, op welke dag dat was. Natuurlijk willen de christenen dat wel graag weten. Maar niet iedereen vond dat een gezonde nieuwsgierigheid. Zo klaagt Clemens van Alexandrië (3de eeuw) erover, dat de mensen niet alleen zo ongezond nieuwsgierig zijn, dat ze het jaar van Christus' geboorte willen weten, maar dat ze zelfs nog onderzoeken, welke dag het is geweest.

Het Kerstfeest werd dus op een dag gevierd, die berekend werd naar allerlei min of meer willekeurige speculaties. In het Oosten vierde men de geboorte des Heren oorspronkelijk op dezelfde dag, waarop ook Zijn Verschijning, Zijn Doop en de aanbidding der Wijzen herdacht werden, misschien, omdat op die dag een zonnefeest gevierd werd, de weerkeer van de zon na de donkere wintertijd. De Romeinen vierden het geboortefeest op de 25ste December. Deze feesten werden verchristelijkt. Op den duur werd de Romeinse datum van het geboortefeest, ook in het Oosten, ingevoerd, maar niet zonder moeite.

Het is interessant, dat in Palestina, de plaats, waar Christus geboren werd, de Westerse datum van 25 December het laatst werd aanvaard, en dat dit door Keizer Justiniaan nog pas in 570 moest worden opgelegd.

Het is merkwaardig hoe in het Oosten zes Januari nog wèl zulk een plechtig feest gebleven is als 25 December, de dag van Christus' geboorte.

Hoe menselijk, maar hoe spiritueel tevens voelt men in het Oosten het Kerstfeest aan, wanneer men er tijdens het Kerstofficie bidt: „Wat zullen wij U aanbieden, Christus, die op aarde als mens verschenen zijt om onzentwil? Elk der Schepselen die van U hun ontstaan gekregen hebben, brengt U het bewijs van zijn dankbaarheid: de Engelen hun zang, de hemelen een ster, de Wijzen hun gaven, de herders hun bewondering, de aarde een grot, de woestijn een kribbe, maar wij bieden U een Moedermaagd aan".

Kerstmis noemt men de dag, waarop de wijsheid Gods zich als kind geopenbaard heeft en het Woord Gods zonder woorden een menselijke stem heeft doen horen. Maar deze zo verborgen Godheid is door de getuigenis van de hemel aan de Wijzen bekend gemaakt en door de stem der engelen aan de herders aangekondigd. Wij vieren dus met dit jaarlijks feest de dag, waarop de profetie in vervulling is gegaan, die zegt: „De Waarheid is aan de aarde ontsproten en de Gerechtigheid heeft neergezien uit de hemel". De Waarheid, die in de schoot des Vaders is, is uit de aarde ontsproten om ook te toeven in de schoot van de moeder. De Waarheid, die de aarde omvat, is ontsproten uit de aarde, om in de armen van een vrouw gedragen te worden. De Waarheid, waardoor het geluk der engelen op onvergankelijke wijze gevoed wordt, is uit de aarde ontsproten, om door de borsten van een vrouw gezoogd te worden. De Waarheid, welke de hemel niet kan bevatten, is ontsproten uit de aarde, om in een kribbe gelegd te worden. Ter wille van wie is zulk een verheven Majesteit gekomen in zo grote nederigheid? Niet ter wille van Zichzelf, maar ter wille van ons, indien wij gelovig zijn. Ontwaak, o mens, voor u is God mens geworden. Sta op, gij die slaapt, sta op uit de doden en Christus zal over u lichten. Voor u, zeg ik, is God mens geworden. Gij zoudt in eeuwigheid gestorven zijn, als Hij niet in de tijd geboren was. Gij zoudt nooit bevrijd zijn van het vlees der zonde, als Hij niet de gedaante van het vlees der zonde had aangenomen. Een voortdurende ellende zou uw deel geweest zijn zonder deze barmhartigheid

(Aanhef van een preek van St. Augustinus op Kerstmis, vertaald door dr. Christine Mohrmann).

Het Kerstverhaal

door P. W. FRANSE

Er was eens een schrijver, die een Kerstverhaal zou schrijven, maar hij wist niet wat. Hij graaide in zijn papieren om te kijken, of hij er nog een had liggen van vorig jaar, maar hij vond niets. Dat speet hem. Ieder jaar had hij nog een Kerstverhaal gemaakt. Het was druk gelezen en altijd gewaardeerd. Nu zou hij voor de eerste keer de mensen moeten teleurstellen en, wat erger was, zichzelf ook. Want de mensen konden het best stellen zonder zijn Kerstverhaal, maar een schrijver, die zo'n verhaal niet maken kan, kijk, dat is geen goed schrijver. En de schrijver was graag een goed schrijver, zeker met Kerstmis.

Hij ging in een stoel zitten en fronste de wenkbrauwen. Hij zei: hoe heb ik het dan alle andere keren wel klaar gespeeld?

Dat moet ik eens onderzoeken, zei hij: Hij diepte alle jaargangen van alle kranten en tijdschriften op, waarin hij in de loop der jaren een Kerstverhaal geschreven had. Het waren er heel wat. Hij las ze allemaal en iedere keer stond hij versteld over de fraaiheid van vorm, de diepte van gedachte en de rijkdom van taal. Hij kon zich bijna niet voorstellen, dat hij het was, die ze geschreven had. Als er niet telkens zijn naam bij had gestaan, zou hij het misschien niet eens geloofd hebben. Hij was er zo in verdiept, dat hij helemaal vergat, waarom hij ze nu eigenlijk was gaan lezen. Toen hij dan ook klaar was, moest hij zich daar eerst rekenschap van geven. Hij kwam tot de bevinding, dat hij ze net zo goed niet had kunnen lezen. Want voor het verhaal, dat hij nu schrijven moest, had hij aan alle vroegere verhalen niets. Ieder verhaal immers moet nieuw zijn. Het moet geschreven worden op het ogenblik, dat de schrijver er door gepakt wordt. Hij moet er zelf helemaal in geloven. Hij moet zich er als het ware mee vereenzelvigen. Zoals een vogel, die het nest verlaat en op kracht van eigen vleugelen vrolijk naar de hemel wiekt, zo moet een verhaal van een schrijver uitgaan. En zo gold dat ook voor hem.

Ik heb de techniek onder de knie. Ik heb alleen geen onderwerp, zei hij tot zichzelf.

Dat was een opmerking, die alleen schrijvers aangaat. Hij verschoof op zijn stoel en ging er over nadenken, wat dan wel de oorzaak was van het feit, dat hij geen onderwerp kon vinden. Hij dacht lang en diep. Voor zijn geest kwamen alle onderwerpen, die je met Kerstmis als schrijver behandelen kan. Hij dacht aan zijn jeugd en aan het stalletje thuis.

Hij zag zich groot worden en naar de kerk gaan, mee met vader naar de Nachtmis. Hij riep het beeld van zijn moeder in zijn herinnering en hoe feestelijk zij de ontbijttafel had versierd. Hij neuriëde de liederen, die zij bij de Kerststal zongen. Hij dacht aan zijn vrienden, die hem uitnodigden bij hen thuis naar de kerstboom te komen kijken. Het was daar anders dan hij gewend was en hij had iets gemist van de vrede van zo'n stal, die de gezelligheid der brandende kaarsjes doet vergeten. Want daarvoor komt dan iets anders, iets zeer moois in de plaats als je alleen maar kan voelen, wanneer je gelooft in dat Kind, dat in de kribbe ligt en leven wil in zijn Liefde. De schrijver talmde een ogenblik. Hij dacht: leefde ik wel in de liefde van het Kind in de Kribbe? Hij dacht: zou ik die vrede nog voelen, voel ik ze nu nog?

Zijn leven lag voor hem als een boek. Hij sloeg bladen om, waarin hij liever niet wilde lezen. Hij ging over sommige haastig heen. Hij merkte hoe hij steeds vlugger bladerde en veel spoediger dan hij gedacht had aan het eind was. Daar bevond hij zich nu. Hij bedacht, dat hij toch ieder jaar een kerstverhaal geschreven had en de mensen het ieder jaar even mooi gevonden hadden. Hij bedacht ook, dat zoiets eigenlijk niet te rijmen viel mt de ontmoedigende blik, die hij zoeven geslagen had in zichzelf. Hij ontdekte, dat hij veel reden had om ontevreden te zijn over zichzelf, maar dat juist met Kerstmis al het goede in hem naar boven kwam. Hij stelde met vreugde vast, dat hij eigenlijk altijd vol goede wil was, maar het nooit zo sterk besefte als juist nu. Vrede aan de mensen van goede wil dacht hij. En hij glimlachte. Het was een bemoedigende gedachte.

Toen werd hij bedroefd.

Ook schrijvers zijn bedroefd. Ze zijn het eigenlijk het meest, wanneer ze heel veel te vertellen hebben en het toch niet kunnen vertellen. Ze zijn het, wanneer ze ontroerd zijn en die ontroering niet onder woorden kunnen brengen. Ze openen een schatkist vol mooie gedachten, maar die gedachten uitstallen kunnen ze soms niet. Wij bezitten allemaal zo'n schatkist, maar wij weten, dat we onze gedachten nooit zo kunnen neerschrijven als een schrijver dat doet. Hoe erg is het dan voor hem, wanneer hij, juist als hij zo graag wil, faalt!

Ik wil schrijven, zei de schrijver.

Hij greep zijn pen. Hij nam een blad papire. Hij had weinig tijd. Het was zo Kerstmis.

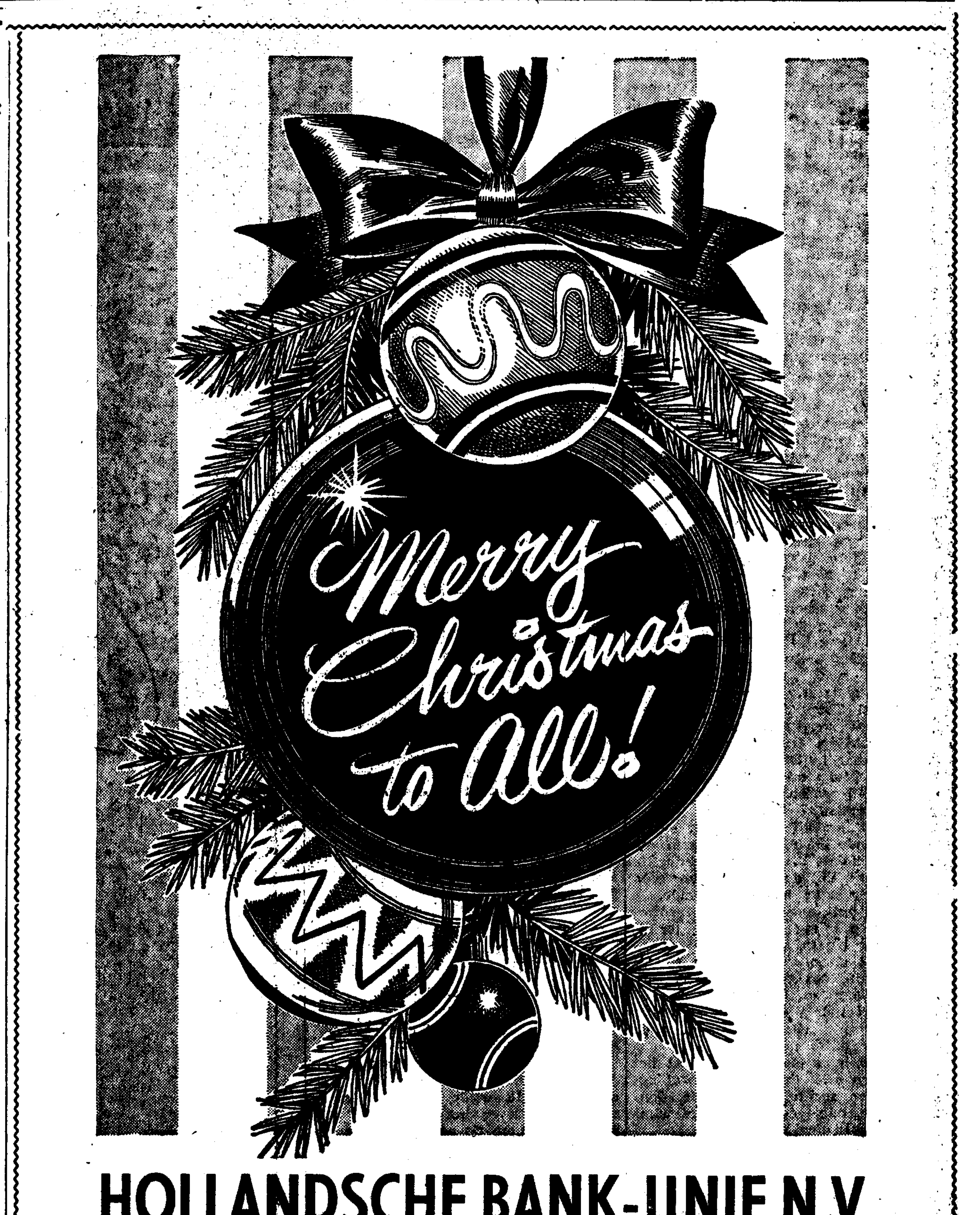
Toen schreef hij een Kerstverhaal over zichzelf. Het was net als dit. Het was eigenlijk deze geschiedenis.

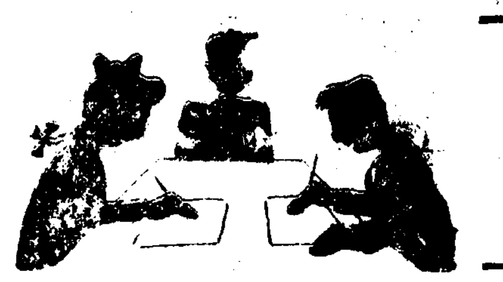

AMIGOE VAN DE JEUGD

Op zoek naar het geluk

En Buno trok verder. De weg was nog lang, maar de huizen en torens werden steeds groter en duidelijker. Maar, en dat leek Buno een beetje vreemd, hoe dichter hij de stad naderde, des te minder werd de glans, die hij op de top van de berg gezien had.

Maar daar dacht hij niet lang over na. De stad lag nu vlak voor zijn voeten. Door de geopende poort kon hij ze betreden. En hoor! Daar klonk vrolijk gezang hem in de oren.

„Daar moet het geluk te vinden zijn!" besliste Buno dadelijk. Hij stapte het huis binnen, waaruit het gezang hem tegemoet kwam. Hij vond er een heleboel mensen bij elkaar; die dronken wijn uit grote kannen, ze dansten en zongen.

Toen ze plots zo'n vreemde jongen in hun midden zagen staan, zwegen ze allemaal, zodat ze duidelijk Buno's vraag konden verstaan: „Kan ik hier het grote geluk vinden?"

Het leek wel, of de mensen van die vraag schrokken.

Een der mannen nam Buno bij de hand en voerde hem naar buiten.

„Ga naar het huis op de hoek. Daar woont de rijkste man van de stad. Kisten vol goud heeft hij

in zijn kamers. Hij zal je wel kunnen zeggen, hoe je het geluk vinden moet."

Buno stak de straat over en klopte aan bij de rijkaard.

Maar er was niemand, die hem binnen liet. Hij duwde eens tegen de grote zware deur. Die gleed langzaam open. Voorzichtig betrad Buno het grote deftige huis. Het geluid van zijn stappen stierf weg in de dikke kleden in gangen en kamers.

Eindelijk kwam hij in een kamer, waar alles blonk van het goud. Kisten vol goud stonden er. Over de vloer lag het goud verspreid. Maar tussen al dat glinsterende goud lag de rijkaard.... dood!

Vele, vele honderden jaren is het geleden, dat onze Buno door de wereld zwierf om het ware geluk te zoeken.

Het verhaal lijkt nog steeds op een sprookje. Maar het lijkt toch ook wel een beetje op de werkelijkheid.

En wat er nu verder gaat gebeuren, neen, dat kunnen we heus geen sprookje meer noemen.

Met tranen in de ogen liep hij over de verlaten wegen. Hij keek niet meer uit naar mensen, die hem de weg naar het geluk konden wijzen. Het kon hem allemaal niets meer schelen. Hij wist niet eens meer, waar hij eigenlijk heen ging. Maar hij voelde, dat hij moe was, vreselijk moe. Plots ontdekte hij op een groot veld een stal. Hij sleepte zich er heen, duwde de oude houten deur open en viel op het stro, dat in de stal lag, neer. Hij sliep meteen in.

Toen hij uren later weer wakker werd, keek hij in de ogen van een man, die over hem heen gebogen stond. Zacht sprak deze:

„Jongenlief, wat heb jij lang geslapen! Je komt zeker van heel ver?"

„Ik weet het niet", stamelde Buno, nauwelijks wakker. „Maar ik zoek het geluk en kan het nergens vinden...."

Toen begon Buno te vertellen. En de herder luisterde. Een gelukkige glimlach speelde er om de lippen van deze man. Zijn ogen straalden. Buno vond het heerlijk, naar het gezicht van deze man te kijken, terwijl hij vertelde. Onwillekeurig moest hij aan zijn moeder denken. Die kon hem ook zo gelukkig aanzien. Plots hield hij op en vroeg: „Hebt u misschien het geluk gevonden? Kunt u mij misschien helpen."

Even bleef het stil in de stal. Toen sprak de man:

„Ja, beste jongen. Ik kan je helpen. Wij herders hebben het geluk gevonden. Deze nacht is het over ons gekomen."

Het leek Buno, of het gezicht van deze herder begon te stralen.

„Deze nacht", zo ging de herder verder, „is ons iets wonderlijks overkomen. We lagen bij elkander in het veld. We praatten over onze zorgen en moeilijkheden. Erg vrolijk waren we niet. En toen ineens gebeurde het. De hemel was vol licht. We schrokken er van, zo fel was dat licht. Lichtende gedaanten stonden vlak bij ons. En een stem klonk ons in de oren: „Vreest niet. Ik kom jullie het geluk brengen. Een blijde boodschap!"

Meteen zagen we nog veel meer van die lichtende gedaanten. We [illegible]. Het leek wel of de lucht er vol van was. „Ere aan God in de Hoge! Vrede de mensen op aarde, die van goede wil zijn", zongen zij.

We konden de woorden duidelijk verstaan. Maar we begrepen er niet veel van. Toen zei een van die lichtende gedaanten:

„Jullie moeten naar het dorp hier vlak bij gaan. Daar zul je in een stal het grote Geluk van de wereld vinden,"

De herder zweeg. Buno keek hem met ontzag aan.

„En toen....?" drong hij aan. „Zijn jullie naar de stal gegaan?"

De herder stond op, reikte Buno de hand en zei: „Kom mee, beste jongen! Ja, we zijn naar de stal gegaan. En wat we daar gezien hebben, is niet te beschrijven. Ik zal je er ook heen brengen."

„Is het echt waar?" juichte Buno. „Brengt u me naar de plaats, waar het grote Geluk te vinden is?"

„Ja, ik breng je naar de plaats, waar het Geluk te vinden is, maar.... alleen voor hen, die van goede wil zijn."

Zwijgend trokken zij door de velden. Zo nu en dan kwamen ze een herder tegen. De stem, waarmede ze elkander groetten, was vol vreugde.

„We zijn er", fluisterde de herder. „Doe zachtjes, anders zal je het Kind wakker maken."

Buno keek een beetje vreemd op. Doch toen hij even later door de deuropening naar binnen kon gluren, begreep hij wat de herder bedoelde. Hij zag een schone, jonge vrouw; haar gezicht glansde en ook haar witte handen leken enkel licht te zijn. Die handen grepen juist naar een klein Kind, dat in een kribbe lag. Toen de vrouw het Kind uit dit kribbe haalde, ging er plotseling een schok van vreugde door Buno heen. Zo iets schoons, zo iets liefs had hij nog nooit gezien. Hij kon zijn ogen niet van de Moeder en Haar Kind afhouden.

„Dit is het Geluk van de wereld!" fluisterde de herder. „Wie dit eenmaal gezien heeft, hoeft niet verder te gaan zoeken. Die verlangt niets meer...."

„Er moet iets heel bijzonders met dit Kind zijn!" fluisterde Buno terug.

„Dat heb je goed gezien, beste jongen", verzekerde de herder. „Dit Kind heeft ons iets te zeggen. Het komt ons de boodschap van de liefde brengen. In deze stal ligt het Geluk van de wereld. Er is voor dat Geluk maar één ding nodig en dat is.... liefde.. liefde.... liefde....!"

Het is vele honderden jaren geleden, dat een klein Kind de mensen het gebod van de Liefde kwam brengen.

Dit is geen sprookje, maar pure werkelijkheid. Als de mensen maar wat meer aan dat Kind dachten, wat meer dat gebod van de liefde onderhielden, dan zouden vele mensen niet naar het geluk behoeven te zoeken.

Buno wist, dat hij niet meer behoefde te zoeken. Toen hij de vrouw in de stal zag, dacht hij ook aan zijn moeder. Hij voelde het: ook zijn moeder bezat iets van die liefde. En daarom begreep hij, dat hij niets anders te doen had, dan terug te keren naar zijn moeder. Hij wist het, die wachtte op hem....

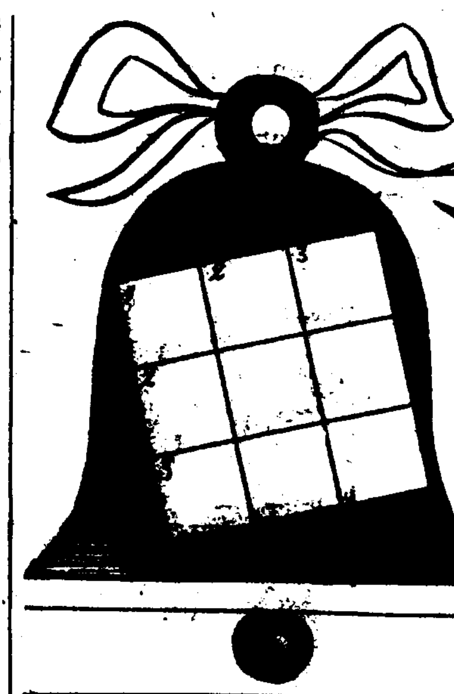
Wat er gebeurde met de laatste KERSTKAART

INVULPUZZLE

Van links naar rechts en van boven naar beneden precies dezelfde drie woorden invullen.

1. Misselijk, gemeen.
2. Maat.
3. Hevig, erg.

Issachar zoekt 't kindje

„Ik heb 't zelf gezien, zeg ik je! Met m'n eigen ogen, Yoessoef!" En de oude herder knikte nadrukkelijk. „Er lag een Kindje in doeken gewikkeld in 'n kribbe. Ik zeg je, Yoessoef, dat Kind is de Messias!"

De rijke koopman schudde het hoofd. „Och, Levi, hoe vaak hebben ze al niet gezegd, dat de Messias gekomen was.... En dan in 'n grot, zeg je? In Bethlehem, dat gehucht? Nee, Levi...."

„Maar die engelen dan, Yoessoef? Ik kan ze nog horen, hier binnen in me: Vrede aan alle mensen, die 't goede willen."

Yoessoef haalde de schouders op. „'n Droom, beste Levi." Hij groette met 'n handbeweging en ging weg. Maar Sara en Issachar, Yoessoef's kinderen, hielden de oude Levi tegen. „Vertel 't ons helemaal? Toe, Levi...." En de herder keek ver voor zich uit alsof z'n ogen weer de engelen zagen boven de weiden van Bethlehem en 't Kindje, en z'n ruwe stem werd wonderlijk zacht. Sara en Issachar luisterden ademloos.

„.... en nooit, nooit ben ik zo gelukkig geweest als in die nacht", besloot Levi. „God zegene jullie, kinderen." Langzaam ging hij de nauwe straat door naar de stadspoort.

„O, Issachar!" zei Sara. „'t Moet waar zijn wat Levi vertelde. Geloof jij dat ook niet?"

Issachar knikte peinzend en Sara begreep waar haar broertje aan dacht. Moeder.... Moeder die nu al bijna 'n jaar weg was.. die niet meer thuis mocht komen omdat ze — en de tranen sprongen Sara in de ogen — omdat ze melaats was.... Die vreselijke ongeneeslijke, besmettelijke ziekte....

Wat had vader al niet geprobeerd, toen hij merkte, dat moeder aan deze verschrikkelijke ziekte leed. Dokters waren er gekomen, dokters waarvan de mensen zeiden, dat ze zo bijzonder knap waren. Alle mogelijke medicijnen hadden ze voorgeschreven. 't Hielp niet.... Gereisd had hij, met moeder in 'n draagstoel, naar plaatsen waar bronnen stroomden met genezende kracht. 't Hielp niet.... Alles wat geld kon doen had koopman Yoessoef gedaan. Maar tenslotte had hij 't hoofd moeten buigen. En nu woonde moeder in dat verselijke melaatsendorp buiten de stad.. Dat was de wet.

Sara snikte en Issachar legde 'n arm om haar schouders. „Toe, zus, niet huilen nu. Luister! Ik ga dat Kindje, dat de Messias is, opzoeken en vragen of hij moeder

Ruim 'n week later vertrok de koopman Yoessoef voor 'n lange handelsreis. „Zebulon en Ruth zullen voor jullie zorgen, kinderen', zei hij voor hij wegging. „Ik reken er op, dat jullie 't hun niet lastig zult maken. Ik zal 'n mooie gouden hoofdband voor je meebrengen, Sara, en voor jou, Issachar, 'n echte Romeinse dolk. En misschien...." z'n bruine gezicht betrok, „misschien vind ik ergens een of andere knappe dokter, die raad weet tegen melaatsheid...."

De kinderen wuifden vader na, toen hij wegreed met z'n karavaan beladen muilezels en z'n knechten.

„Morgen nog, Sara, ga ik naar Bethlehem."

„O, Issachar! Ga je echt?"

„Ja, maar je moet me helpen. Als Zebulon merkt wat ik van plan ben, zal hij proberen me tegen te houden. Zorg jij, dat je iets te eten inpakt, dan breng ik stilletjes de muilezel, die nog op stal staat, buiten de poort. Wanneer Zebulon en Ruth slapen, ga ik er vandoor. Ik weet 'n plekje, waar ik over de muur kan."

„Als de Romeinen je dan maar niet zien!"

„Dat zullen ze niet; ik pas wel op."

„Issachar, je moet iets meene-

schenk.... Wacht! Ik geef je m'n gouden armband met de slangenkop."

„En ik m'n nieuwe mantel met de groene en bruine strepen. Goed, dat je er aan gedacht hebt, Sara."

Toen boven Jeruzalem de sterren nog schenen, glipte Issachar voorzichtig de deur uit. Sara gaf hem 'n pakje. „Hier zit alles in", fluisterde ze. „De armband en de mantel en wat brood en olijven. God bescherme je, Issachar. Ik zal voor je bidden, en voor.... moeder."

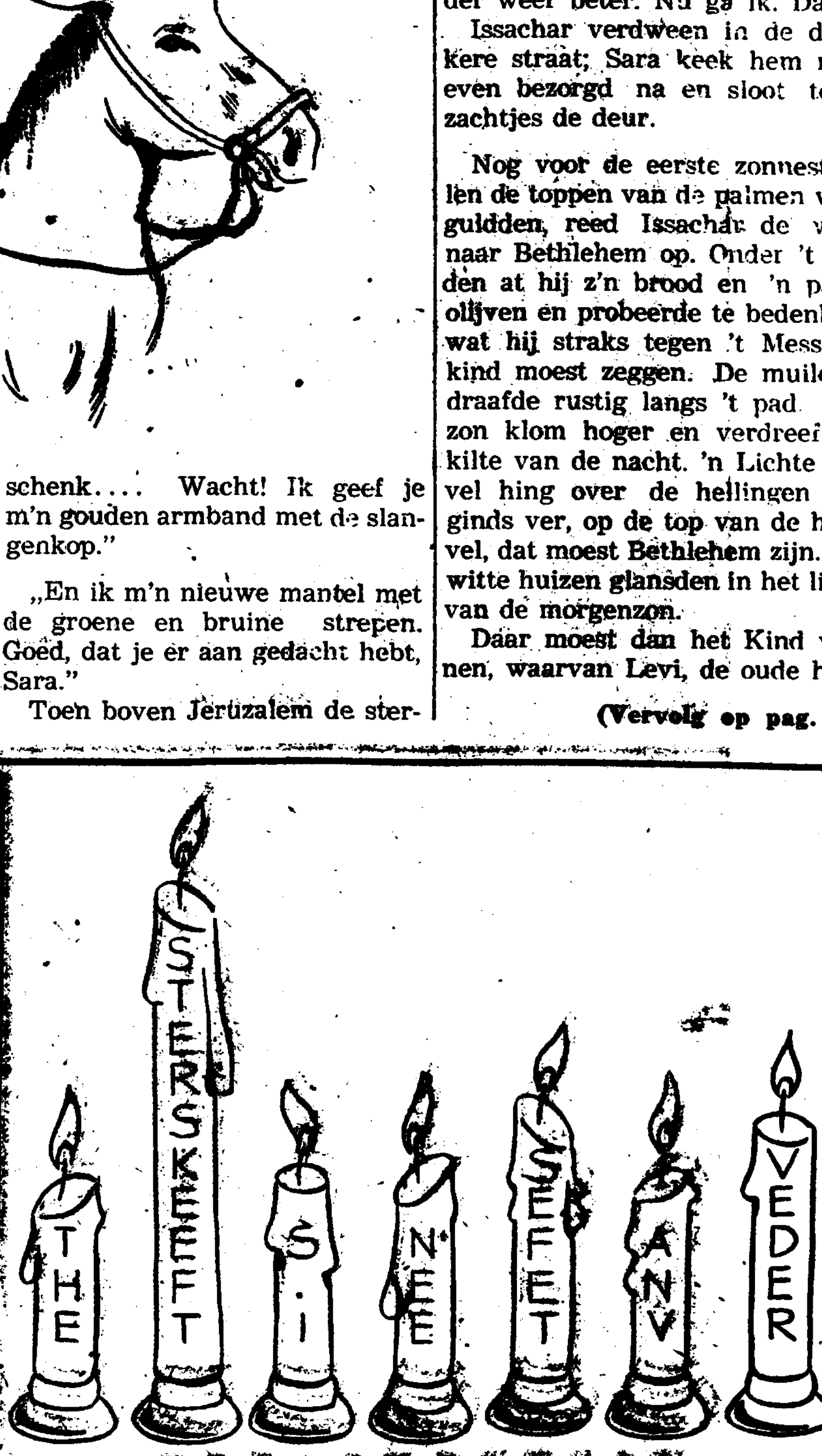
„Dat is goed, Sara. En je zult zien, 't Messiaskind maakt moeder weer beter. Nu ga ik. Dag!"

Issachar verdween in de donkere straat; Sara keek hem nog even bezorgd na en sloot toen zachtjes de deur.

Nog voor de eerste zonnestralen de toppen van de palmen vergulden, reed Issachar de weg naar Bethlehem op. Onder 't rijden at hij z'n brood en 'n paar olijven en probeerde te bedenken wat hij straks tegen 't Messiaskind moest zeggen. De muilezel draafde rustig langs 't pad. De zon klom hoger en verdreef de kilte van de nacht. 'n Lichte nevel hing over de hellingen en ginds ver, op de top van de heuvel, dat moest Bethlehem zijn. De witte huizen glansden in het licht van de morgenzon.

Daar moest dan het Kind wonen, waarvan Levi, de oude her-

(Vervolg op pag. 20)

Kunnen jullie de boodschap, die op deze kaarsen staat, lezen? Op elke kaars staat een woord.

DE HERDER EN ZIJN KUDDE

LEERRIJKE LESSEN

Boer Krelis had wel vijfhonderd schapen. En eentje er van was zijn lieveling. Het kende zijn stap, zijn stem, het liep hem meestal na als een hond.

Maar op een avond werd dit schaap meegesleept door een boze wolf.

Krelis jammerde en schold, maar het hielp allemaal niets.

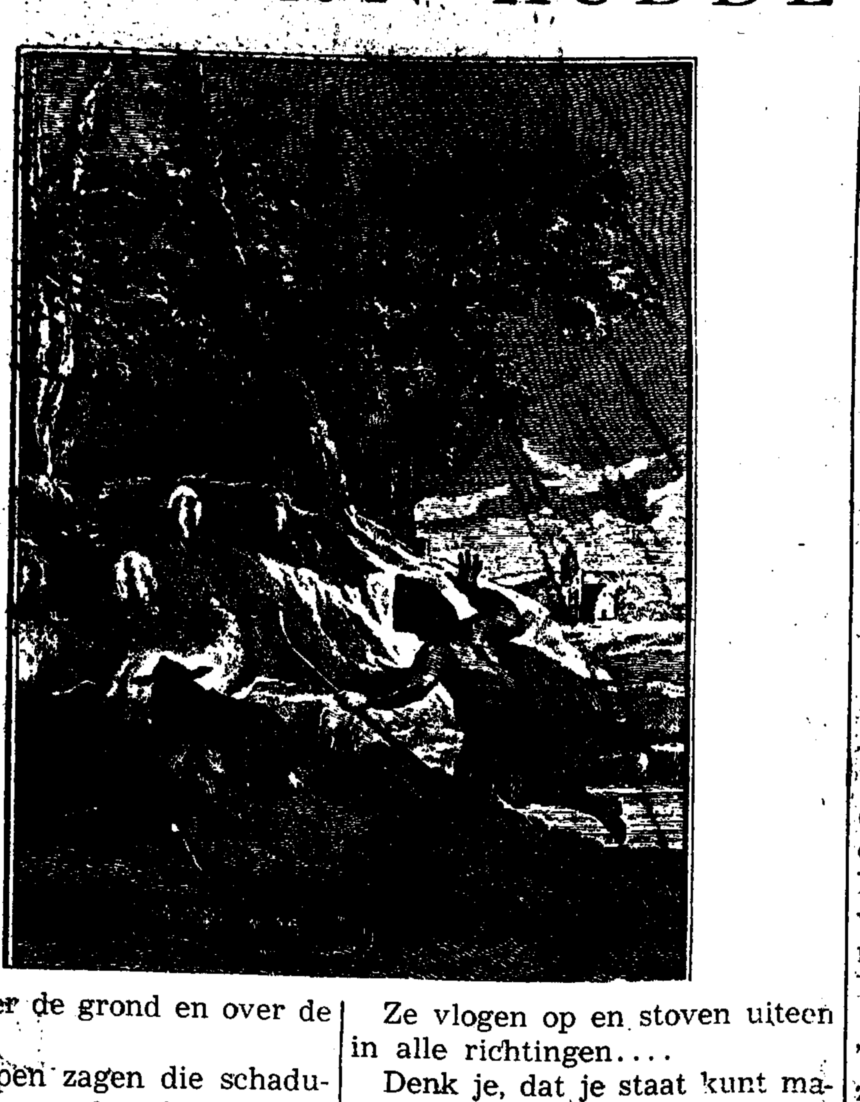
„Schapen", zei de boer, „sluit jullie aaneen en sta met jullie koppen allemaal naar de wolf toe, als hij nog eens mocht komen. Dan laat hij jullie vast met rust."

„Dat zullen we doen", zeiden de schapen. „We zullen ons aaneensluiten en allemaal tegelijk op de wolf aanstormen. We zullen hem plat trappen onder onze hoeven."

Krelis was blij. Dat was nog eens een troep schapen, waarop je kon vertrouwen. Ze zouden die nare wolf wel een lesje geven, dat hem lang zou heugen."

En met een gerust hart ging Krelis slapen.

Toen schoof er langzaam een zware wolk voor de maan. En

duwen over de grond en over de struiken.

De schapen zagen die schaduwen glijden en de schrik sloeg hun om hun schapenhart. Dat

Ze vlogen op en stoven uiteen in alle richtingen....

Denk je, dat je staat kunt maken op een jongen of meisje, die geen greintje moed in hun lijf

Issacher zoekt 't kindje

nooit meer beter kunnen worden? ... een schoot 'n troostende gedachte door z'n hoofd. Als 't Kind de Messias was, zou 't niet gedood zijn door de verschrikkelijke soldaten! Maar waar moet hij 't vinden! Hij durfde het in Bethlehem niemand te vragen....

Peinzend liet hij z'n ezel lopen zonder te kijken, waarheen. Hij moest de Messias vinden — maar hoe? En waar?

Ginds langs de weg rustten 'n man en 'n vrouw. Een kleine ezel stond naast hem en de vrouw had een kindje in haar armen.... Er ging een schok door Issachar! Wat had Levi gezegd? Een oude man met een grijzende baard, een jonge vrouw, een klein kindje, mooier dan een engel....

Hij liet z'n ezel stilstaan, groette verlegen en vroeg stamelend: „Het kindje.... is dit.... is dit.... de.... Messias?"

De vrouw glimlachte en knikte. Het kindje werd wakker en keek naar de jongen met heldere, blauwe ogen. En Issachar voelde zich opeens wonderlijk gelukkig. Vlug maakte hij zijn pakje open en kreeide voor het Kindje in de armen van de vrouw.

„Ik breng u geschenken. Zie, de gouden armband van Sara en mijn nieuwe kleed. Ik heb het pas één keer gedragen. En ik wilde u vragen, Kindje, om moeder beter te maken. Ze is.... melaats...."

Haastig had Issachar gesproken, angekend en strak keek hij naar het Messiaskind. En opeens lachte dat tegen de jongen, een lachje stralend alsof de hemel open ging en strekte de kleine handjes naar hem uit. Eerbiedig en voorzichtig raakte Issachar die aan.

„Je bent een goede jongen Issachar", zei de vrouw met een stem, die zong als een gouden klokje. „Ga terug naar huis en wees blij. Je moeder is genezen." Haar hand streelde over Issachar's zwarte krullen. „Ga m'n jongen. God zij met je."

„We moeten verder, Maria", waarschuwde de man zacht en vriendelijk.

„Ja, o ja!" zei Issachar en zijn ogen stonden opeens wijd van schrik. „Herodes' soldaten zijn in Bethlehem! Ze hebben er al de kinderen gedood! U moet vluchten! Snel!"

„Wees niet ongerust, beste jongen. De soldaten zullen de kleine Messias geen kwaad doen. Kom, we gaan. Dag, Issachar!"

Dankbaar en eerbiedig kuste Issachar het kleine kinderhandje, boog groetend en keek hoe de man de vrouw op het ezeltje hielp, het dier bij de toom nam en wegwandelde.

Zingend reed Issachar de weg naar Jeruzalem terug. Plotseling werd hij aangeroepen door twee soldaten, die hun paarden voor de ezel stuurden. „Ho daar, jongen! We zoeken een man en een vrouw met een klein kind. Heb jij die soms gezien?"

Issachar verstijfde van schrik. Wat moest hij zeggen? Kon hij niet vluchten?

De soldaten hielden hem scherp in het oog. „Jij schijnt er meer van te weten", gromde er een. „Ik zie het aan je gezicht! Denk er om: geen leugens!" Dreigend trok hij zijn korte zwaard.

Helpe me, kleine Messias! bad de jongen in doodsangst. En opeens wist hij wat hij zeggen moest. De eenvoudige waarheid! Niemand zou de Messias immers kwaad kunnen doen!

„Ik heb ze gezien. Op deze weg." Zijn hand wees de richting, zijn stem klonk rustig.

„Vooruit dan!" Vloekend rukte de soldaat aan de teugels. Hoog steigerde het paard, maar het deed geen stap. En plotseling keerde het dier zich om en geloppeerde terug, gevolgd door de andere soldaat. Issachar zag ze verdwijnen om een bocht van de weg. Zingend reed hij weer verder. Niemand zou de kleine Messias kwaad doen....

Voor de trappen van de tempel in Jeruzalem hield Issachar z'n ezel in; hij wilde God bedanken voor alles. Langzaam ging hij de trappen op.

Wie stond daar op de bovenste trede? Issachar sprong omhoog. „Moeder!" Hij sloeg de armen om haar heen. „Moeder! U bent genezen! U komt weer bij ons terug! Moeder!"

Naast Issachar's moeder stond een oude priester.

„Je moeder is inderdaad volkomen genezen, jongen", zei hij ernstig. Er klonk verbazing in zijn zware stem. „Het is een wonder."

„Ik wist het!" juichte Issachar. „Ik wist het! O, moeder, kom! Ik zal u alles vertellen, thuis! Kom!"

Stralend van geluk liepen moeder en zoon door de straten van Jeruzalem.

Kindertjes bemint elkander

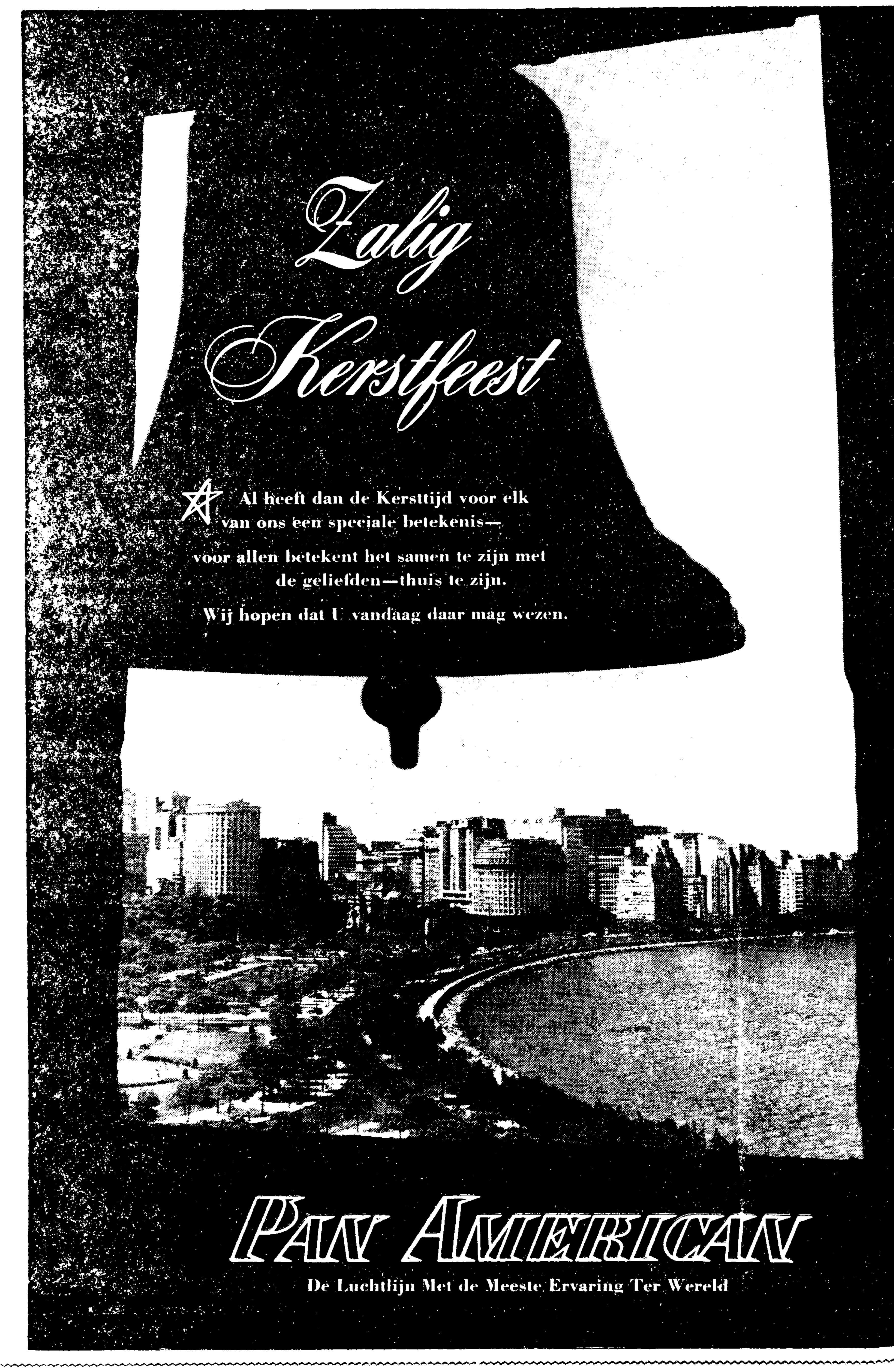
Christus is op de wereld gekomen, om Zijn leer van Liefde te prediken. Aan die Liefde van Christus voor ons en alle mensen moeten we in deze dagen na Kerstmis blijven denken. Het is niet toevallig, dat 27 December de feestdag gevierd wordt van de Apostel Joannes. Het was deze Apostel, die bij het Laatste Avondmaal vlak naast Jesus zat! Joannes was het, die onder het Kruis van de stervende Jezus de opdracht kreeg voor Maria te zorgen. Joannes is de Apostel van de Liefde. In bijna elke preek, die hij hield, kwam deze zin voor „Kindertjes, bemint elkander." En als dan zijn leerlingen zeiden: „Dat hebt u al zo vaak gezegd, die zin wordt vervelend om aan te horen!" dan antwoordde Joannes: „Het is het gebod van de Heer; als ge dit gebod van de liefde goed onderhoudt, dan komt alles in orde!"

Dan volgt 28 December het feest van de Onnozele Kinderen. Zij waren het slachtoffer van de wrede koning Herodes, die door deze massamoord hoopte, ook de nieuwgeboren Koning van de Joden uit de weg geruimd te hebben. Toch treurt de H. Kerk niet op deze dag. Zij verheugt zich zelfs over deze kinderen, die zo jong reeds voor Christus mochten sterven. De grote geleerde en heilige Augustinus zegt het zo duidelijk: „Herodes had de kinderen niet méér geluk kunnen bezorgen dan door de dood!"

De vlucht van Maria en Jozef met het Christuskindje naar Egypte

EEN ONWILLIGE GAST

Hij had heimwee en voelde zich eenzaam op Kerstmis. Toen ontmoette hij een meisje, dat de werkelijke betekenis der liefde kende.

De officier nam de jonge soldaat, die voor zijn schrijftafel stond, onderzoekend op. De jongen was groot en breedgeschouderd — Burl Sanders stond bekend als de sterkste knaap van het regiment — maar in zijn blik lag een uitdrukking van zachtheid. Maar nu stonden zijn ogen anders, de jongen was ziek. Ziek van heimwee.

„Sanders," begon de officier, „volgens het rapport van de sergeant zou je de Kerstdagen in de cel moeten doorbrengen. Drie vechtpartijen in één week is rijkelijk veel."

De lippen van de jongen trilden en zijn ogen werden opeens hard — vijandig.

„Als verzachtende omstandigheid kan ik aanvoeren," vervolgde zijn commandant, „dat je hier helemaal tussen lui uit een andere streek bent geplaatst en dat ze je lelijk dwars hebben gezeten. En je hebt heimwee, nietwaar?"

De soldaat gaf geen antwoord.

„Maar ik kan je niet naar huis laten gaan," klonk de stem van de officier weer. „Ik kan het niet en ik wil het ook niet. Maar ik ben toch bereid, je vier dagen verlof te geven." Hij zag nu een uitdrukking van bitterheid op het anders zo vriendelijke gezicht. „O ik weet wat je denkt. Vier dagen verlof en hier verveeld rondhangen, omdat je niemand kent bij wie je de Kerstdagen zou kunnen doorbrengen. Dat heb ik voor je in orde gebracht. Een of andere vriendelijke ziel op een boerderij, een kleine honderd kilometer hier vandaan, biedt een soldaat van dit kamp gedurende de Kerstdagen een verblijf aan. Het is een eigenaardige uitnodiging, maar ik veronderstel dat het eten er wel goed zal zijn. En je hebt er waarschijnlijk een huiselijke omgeving. Dat is heel belangrijk in jouw omstandigheden." De officier was voldoende mensenkenner om de uitdrukking in de ogen van de soldaat vóór hem opnieuw te zien wisselen. Hij glimlachte. „Wat je op het ogenblik denkt, moet je niet doen, jongen. Deserteren zou erg dom zijn. Na hoogstens een paar dagen hebben ze je te pakken. Nu.... wat kies je: de cel of de boerderij?"

De ogen van Burl Sanders staarden dromerig door het raam in de verte.

„De boerderij, kapitein."

„Verstandig. Ik zal je straks het adres geven en je zeggen hoe je er kan komen. En Sanders" — hij keek de jongen aan — „denk er om dat ik ook een risico loop. Tegenover mijn superieuren. Ik wens je prettige dagen. En probeer gedurende die dagen eens verstandig na te denken."

Burl Sanders stapte uit aan het kleine station, dat de kapitein hem had opgegeven. Voor het ogenblik, had hij gedacht, stond hem niets anders te doen. Het was te gevaarlijk nu meteen te deserteren. Misschien had de kapitein wel iemand op de trein gezet om hem in het oog te houden. Neen, vannacht zou hij op die boerderij slapen en morgen ging hij er vandoor. Naar het kamp — dat voor hem geen kamp was, maar een gevangenis — ging hij in geen geval terug. Hij had een voorsprong van vier dagen. Als hij eerst maar terug was op de boerderij van zijn moeder.... als hij eerst Rosie maar weer in zijn armen zou kunnen nemen. Verder dan die ogenblikken kon hij niet denken. Wat daarna moest gebeuren zou hij nog wel zien. Maar terug naar het kamp.... nooit!

De afgelopen weken had hij steeds over Rosie getobd, Rosie, die misschien met Jim uitging, nu hij onder dienst was. Ze had gehuild, toen hij was opgeroepen, en ze had beloofd hem trouw te zullen blijven. Maar had ze hem niet dikwijls gevraagd waarom hij geen kans zag meer geld te verdienen? Jim speelde dat toch maar klaar, had ze gezegd. Rosie hield van mooie dingen. En Jim kon haar die geven. Hij werd bijna gek, als hij er aan dacht, dat Jim haar misschien met in geld en met zijn geschenken zou inpalmen.

Daarom had hij, tijdens een uitstapje naar de nabijgelegen stad, voor zijn maand soldij — dertig dollar — een diamanten broche gekocht. De handelaar had gezegd, dat 't echte diamanten waren. Een geschenk voor Rosie. Hij zou het haar overmorgen geven.

Zijn hoofd deed hem pijn. Het leek te gloeien. Maar morgen, na een goede nachtrust, zou hij best in orde zijn. Dan ging hij naar huis. Naar Rosie.

Burl Sanders verliet het stationnetje, na de chef de weg te hebben gevraagd.

„De boerderij van de oude mevrouw Denbigh? Volgt u die laan maar. Het is een wandeling van een uur, maar u kunt niet verkeerd lopen."

Het werd reeds donker toen hij de aangeduide weg insloeg. Er naderde een auto. Plotseling liep Burl in het licht der koplampen en toen hij zich met een ruk omkeerde, stopte de wagen reeds naast hem. Door het open portierraam klonk de stem van een vrouw. „Is u onze soldaat?"

Hij boog zich langzaam naar het raampje. „Ja, mevrouw; ik denk het wel."

„Burl Sanders?"

„Ja, zo heet ik."

„U moet me niet kwalijk nemen. Ik ben lang opgehouden in 'n winkel en toen ik aan het station kwam, hoorde ik dat u al onderweg was. Stapt u in."

De vrouw moest haar volle aandacht aan de weg geven en de rest van de rit werd zwijgend afgelegd. Tien minuten later reed de auto de open deuren van een oude stal binnen. Beiden stapten uit en Burl snoof met welbehagen de vertrouwde lucht op. Daarna wierp hij, bij het flauwe licht van een stallantaarn, een blik op de vrouw, die hem hier had gebracht. Tot zijn verbazing zag hij, dat zij nog een jong meisje was. Ze reikte nauwelijks tot zijn schouder.... dat slanke, jonge meisje met bruin haar en donkere ogen en de kleine mond, die een trek van beslistheid toonde. Ze was niet knap, vond hij; dat wil zeggen — ze bezat niet de uitdagende schoonheid van Rosie.

„Heerlijk," merkte hij op, terwijl hij nogmaals zijn blikken door de stal liet dwalen. „Ik woon ook op een boerderij." Hij zag de jonge vrouw weer aan. „Is u mevrouw Denbigh?"

„Nee, ik ben Hilde [illegible] Hilde Earl. Ik zorg voor mevrouw Denbigh.... en voor alles." Ze glimlachte en die glimlach leek haar opeens heel mooi te maken. „Help je me even de boodschappen binnenbrengen?"

Samen droegen ze de pakjes en zakken in de grote, ouderwetse keuken. „Geef mij je jas en ga zitten," nodigde het meisje hem daarna uit. „Ik heb wat eten op het fornuis warm gehouden. Je zal wel honger hebben."

Ze zette een dampend bord soep voor hem op tafel, en vlees en brood.... stevige, eenvoudige kost. Het scheen lang geleden dat een vriendelijke vrouwenhand voor hem had gezorgd. Hij wilde eigenlijk niet eten. Hij wilde slapen om weer een helder hoofd te krijgen. Maar toen hij de eerste hap had genuttigd, bespeurde hij toch dat hij honger had.

Het meisje had haar boodschappen opgeborgen en ging tegenover hem zitten. Haar donkere ogen keken hem onderzoekend aan, alsof ze probeerde zich te overtuigen van iets wat zeer belangrijk was.

„Mevrouw Denbigh is boven," begon het meisje. „Ze slaapt. Ze is ziek.... uitgeput van het tobben en wachten."

Hij keek haar nieuwsgierig aan. „Ik begrijp niet...."

„Nee," onderbrak het meisje hem. „Dat kan je nu nog niet begrijpen. Ik moet het je vertellen, Burl. Ik mag wel Burl zeggen, nietwaar? Het is een prettige, vertrouwde naam. Noem mij maar Hilde."

Hij moest haar nu eigenlijk zeggen: Vertel mij niets. Want ik ga er zo gauw mogelijk vandoor." Maar hij durfde niet. Hij kon niemand vertrouwen. Bovendien wilde hij om de een of andere reden die blik niet uit haar ogen zien verdwijnen.

„Het was aardig om mij hier te vragen," mompelde hij. „Een vreemdeling — het was toch een risico voor mevrouw Denbigh."

„Maar je bent voor haar geen vreemdeling, Burl. Dat is het 'm juist. Dat moet ik je duidelijk maken. Sedert tweehonderd jaar hebben er Denbighs op deze boerderij gewoond. Oma Denbigh — iedereen noemt haar „oma" — is de laatste van haar geslacht." Het meisje leunde iets meer voorover. „Alles is hier even triest, Burl. Misschien had ik de commandant niet mogen vragen iemand hierheen te sturen."

„Heb jij het gevraagd?" vroeg hij verbaasd.

„Ja, ik moest het wel doen, omdat..." Ergens boven in huis klonk een bel en het meisje sprong op. „Ze is wakker. Ze verwacht, dat je hier bent. Kom met me mee."

Hij volgde haar door een grote hal en langs een brede trap naar de bovenverdieping. Open deuren gunden hem een vluchtige blik in halfdonkere kamers, waarin zware, oude meubels stonden. Alles wekte de indruk van vergane luister en grootheid. Het meisje bleef voor een gesloten deur staan en keerde zich naar hem om. „Het is haar laatste Kerstfeest, Burl," fluisterde zij. „Ik heb geen tijd gehad je alles te vertellen. Daarom zeg ik je alleen dit: Noem haar oma, wees lief voor haar en probeer te begrijpen."

Ze opende de deur. De kamer was als de rest van het huis — somber en vervallen, maar wekte toch nog de indruk van trotse grootheid. In het midden van een groot bed lag iemand, zo klein en mager, dat de dekens nauwelijks bolden. [illegible] dat zich tegen het kussen [illegible] was ook klein en verschrompeld. De diep ingezonken ogen staarden in het licht en het drong na enige ogenblikken met een schok tot Burl door dat de vrouw blind was.

„Ben jij daar, Hilde?" vroeg de oude vrouw. „En Jerry? Is Jerry gekomen?"

„Ja, oma. Hij is hier."

Het meisje stond bij het bed en wenkte Burl bijna gebiedend. Verbijsterd ging hij bij het hoofdeinde staan en greep de smalle, bijna vleesloze hand, die naar hem tastte. Maar die hand bezat nog kracht. Haar lippen drukten zich tegen zijn wangen. Voor het eerst in zijn leven voelde Burl de tragische nabijheid van de dood en hij wilde met een ruk een stap terug doen. Toen zag hij het gezicht van de vrouw. Het had een verandering ondergaan; het leek bijna jong door de glans van geluk die zich er over had verspreid. Daarom bleef hij staan, terwijl zij haar hand over zijn gezicht en zijn schouder liet glijden.

„Wat ben je laat, Jerry. We hebben op je gewacht. Hilde was bang, dat de storm je zou afschrikken, maar ik heb haar uitgelachen. „Hij is een lieve jongen", heb ik gezegd. „Hij zal zijn oude grootmoeder niet teleurstellen." Haar hand rustte nu op mijn mouw; de uniform scheen haar vertrouwd te zijn. „Het zal morgen een gelukkig Kerstfeest zijn," vervolgde de oude vrouw zacht. „Ze komen allemaal.... Paul en Mary; en Fred en Elsie; en nicht Elisabeth en zelfs oom Randolph." Ze lachte, hoog en licht. „Ja, allemaal. Maar op jou vooral heb ik gewacht Jerry. Jij bent altijd mijn liefste kleinzoon geweest."

Half toornig, half verschrikt zag hij op naar het meisje. Haar ogen bleven gebiedend.

„Ja, oma," zei hij. „ik weet 't."

De oude vrouw sliep nu. Het meisje en de soldaat stonden op de gang, voor haar gesloten deur, en zagen elkander aan.

„Al die mensen, over wie ze heeft gesproken," vroeg Burl. „....wanneer komen ze?"

„Nooit! Ze zijn daar buiten. Overdag kan je hun grafstenen zien op het kerkhof achter de boomgaard."

„En ik?"

„Jij bent Jerry Denbigh." De ogen van het meisje leken nu nog donkerder en warm als fluweel. „Jij bent in 1916 met het Amerikaanse leger naar Frankrijk overgestoken en daar gesneuveld...." Het meisje streek zich langs het voorhoofd. „Ze heeft nooit aan zijn dood willen geloven," vervolgde zij na enige ogenblikken. „Ze heeft de bezitting — het huis en de akkers — voor hem in stand gehouden. Soms heeft ze honger geleden om de belastingen te kunnen betalen. Naarmate ze ouder werd en haar verstand verzwakte, geloofde ze met steeds groter wordende zekerheid, dat hij terug zou komen. Tenslotte dacht ze, dat niemand werkelijk dood was en dat ze haar allen hielpen het land en het huis te behouden."

Daarom [illegible] Burl, terwijl hij, geheel gekleed, op de rand van zijn bed zat. Het meisje had rustig maar dringend gesproken, opdat Burl alles goed zou kunnen begrijpen. Ze had de oude mevrouw op haar laatste Kerstmis gelukkig willen maken — ze had haar de illusie willen geven, dat haar klein[illegible] op bezoek kwam. Daarna zou [illegible] Denbigh gelukkig en in vrede kunnen sterven....

Het was nu doodstil in huis. De storm was gaan liggen en het sneeuwen had opgehouden. Burl trachtte vergeefs te slapen; de woorden van Hilde en zijn eigen koortsachtige gedachten hielden hem wakker. Het moest al middernacht zijn — het was nu Kerstmis. Morgen, overmorgen desnoods, zou hij thuis zijn. En bij Rosie. Hij moest voorkomen dat Jim haar inpalmde. Hij herinnerde zich hoe zij hem dikwijls was ontglipt, wanneer hij haar wilde kussen. Maar nu zou hij haar overhalen met hem te trouwen. Daarna zouden zij samen naar een andere streek vertrekken, waar men hem niet kende en waar men hem niet zou zoeken. Amerika was groot; hij vond wel een plekje. Als hij maar samen met Rosie kon zijn.

Burl stond op en tastte naar de deur. Hij durfde het licht niet aan te steken, maar hij moest nu vertrekken. Dan kon hij in het station op de eerste trein wachten.

Voorzichtig sloop hij de trap af, maar hij kon niet verhinderen dat de treden kraakten. Hij voelde nu voor het eerst hoe koud het was. Misschien — de krankzinnige gedachte schoot door zijn opgewonden geest — misschien was het huis ook stervende....

Hij stond reeds bij de keukendeur, toen hij plotseling een licht gerucht hoorde. Meteen zag hij een lichtje, dat de trap afdaalde. Het kwam de keuken binnen en hij duwde zichzelf tegen te deurstijl toen de lichtschijn zoekend van de vloer omhoog kwam naar zijn gezicht. Achter de zaklantaarn zag hij Hilde. Ze was gekleed in een donkere ochtendjas en ze keek hem aan. Hij had nooit geweten, dat iemand hem zo kon aankijken.

„Het spijt me," zei het meisje, en haar stem klonk alsof ze vermoeid was. „Ik had het moeten begrijpen. Je wilt natuurlijk weg. Het is Kerstmis. Je bent een jongen, die met Kerstmis plezier wil hebben, en dit is een oud triest huis, waarin iemand op zijn sterfbed ligt. Het is niet eerlijk van me geweest je hier te vragen. Je moet gaan. De nachttrein stopt om vijf uur. Die kan je makkelijk halen."

„Steek het licht aan," mompelde hij. „We kunnen zo niet praten — in deze duisternis."

„Er is geen licht. De draden moeten door de storm zijn afgeknapt. De electrische kachels branden niet. Ik ben wakker geworden van de kou. Ik moet overal in de schouwen vuur aanleggen. Alsjeblieft, Burl Sanders, ga."

Hij aarzelde bij de deur, toen, boven in het huis, een stem klonk. Zwak en haperend. „Dat is — dat is oma Denbigh," fluisterde hij.

„Ja. Ze moet ons hebben gehoord. Alsjeblieft, als je gaan wilt — ga dan!"

Hij luisterde. „Maar ze roept iemand. Ze roept mij."

Op het vermoeide gezicht van het meisje verscheen een lichte glimlach. „Nee, ze roept niet om jou. Ze roept om Jerry Denbigh."

„Maar ze denkt, dat ik Jerry Denbigh ben. Dat ben ik, nietwaar?

„De beslissing is aan jou, Burl Sanders."

Hij staarde het meisje aan. Daarna rukte hij haar de lantaarn uit de hand en liep haar voorbij, de weg terug die hij gekomen was.

Enige uren later, terwijl het eerste grauwe daglicht door de ramen kroop, zat Burl aan de tafel in de keuken tegenover Hilde. Hier en in de kamer van oma Denbigh had hij een vuur aangelegd. De oude vrouw had zijn hand betast en was daarna weer rustig in slaap gevallen.

Ze waren naar de keuken terug gegaan en terwijl ze daar tegenover elkaar zaten, had Burl het meisje alles verteld. Van zijn thuis, van Rosie, van het kampen en van zijn plan om te deserteren.

Hilde had niets [illegible] maar zwijgend gezeten en in het vuur gestaard. Maar in haar zwijgen hadden begrip en vriendelijkheid gelegen en hij had zich als bevrijd van een last gevoeld.

Hij moest tenslotte in slaap zijn gesukkeld, want opeens schrok hij op en zag het meisje naast zich staan. Ze reikte hem een kop dampende koffie aan. In het daglicht leek ze nog jonger — een vermoeid, bleek meisje. Maar ze glimlachte dapper. „Gelukkig Kerstfeest, Burl!" Zijn slaperigheid was verdwenen. Hij schoot overeind zijn hart bonsde. Hij had een gehele kostbare nacht verloren laten gaan. „Ik moet gaan," mompelde hij. Maar hij nàm de kop, die ze hem gaf, en dronk de hete koffie.

„Ja," zei het meisje. „Je behoeft voor ons niet meer hier te blijven. De verbinding schijnt hersteld te zijn, want het licht en de kachels branden weer. Ik kan me weer redden."

„Waarom ben je hier alleen?" barstte Burl opeens uit. Zijn stem klonk driftig. „Je bent hier levend begraven. Ze kan je nooit genoeg betalen om je dit leven te laten volhouden."

„Ze betaalt mij helemaal niet," antwoordde het meisje rustig. „Waarom zou ze dat doen? Dit is mijn huis. Men behoeft niet te worden betaald omdat men trouw is aan zijn huis.... aan zijn thuis.... en aan alles wat het betekent."

„Maar het is toch háár huis?"

„Nee." Het meisje dacht even na. „Luister Burl," zei ze daarna. „Mijn familie en de hare liggen samen daar achter de boomgaard begraven. Mijn familie is sedert de bouw van dit huis — twee eeuwen geleden — in dienst van de hare geweest. Beide geslachten stierven langzamerhand uit en de Denbighs verarmden bovendien. Tenslotte waren alleen nog maar oma Denbigh en mijn grootvader over. Toen hij stierf woonden mijn vader en ik in Californië, waar vader, die zich had opgewerkt, een eigen landbouwbedrijf bezat. Vader vernam, dat oma Denbigh zwaar in de schuld zat en dat men de boerderij wilde verkopen. Daarom deed hij zijn eigen bedrijf uit de hand en kocht de boerderij. Maar dat heeft hij haar nooit verteld. Hij bleef voor haar werken. Hij was niet sterk; het werk, hier, was te zwaar voor hem, denk ik, en hij is gestorven. Nu verzorg ik, met een knecht, het huis en het land." Ze staarde even voor zich uit. „In Californië kende ik een jongen — iemand, die ik wel mocht. Hij begreep niet, waarom ik weg moest."

Burl schuifelde onrustig met zijn voet over de grond. „Wat erg."

„Nee, dat was heel goed. Want het is juist, bijtijds te weten of een mens liefde — ware liefde — bezit." Ze legde een hand op zijn arm en veranderde plotseling van onderwerp. „Ga terug naar het kamp, Burl. Deserteer niet. Ze pakken je en je wordt gestraft."

„Wat kan het jou schelen wat er met mij gebeurt?" vroeg hij bijna kwaad. Hilde antwoordde niet. Hij wilde haar nog zeggen, dat zij het niet begreep, maar hij dacht toen aan haar woorden over de jongen, die zich had teruggetrokken — de jongen, van wie zij had gehouden.

„Je.... je huilt," ontviel hem opeens.

„Ik denk dat ik moe ben. Ik had er een echt Kerstfeest van willen maken. Maar ik schijn alles verkeerd te hebben gedaan." Ze lachte, door haar tranen heen, een beetje zenuwachtig. „Ik heb zelfs vergeten de Kerstboom te versieren. Ik was zo ongerust of je wel zou komen."

Burl had die nacht niet geslapen, maar het was of zijn geest opeens helder werd. De druk viel van hem af. Hij zag alles anders. Hij zag Rosie als het meisje dat zij werkelijk was, als het meisje dat de liefde, de opofferende liefde, niet bezat. En hij zag Hilde.... Hij schoof de grendel op de keukendeur. „Ik ga overmorgen terug naar het kamp," zei hij. „Waar is die Kerstboom. We zullen hem samen versieren. Voor oma Denbigh."

Het bed, waarin oma Denbigh lag, leek groter dan gisteren. Of misschien was zij zelf kleiner geworden. Haar doorschijnende handen lagen gevouwen op de nauwelijks zich bewegende borst. De blinde ogen staarden in de richting van de boom, die aan de voet van het bed op een tafel stond. Het was maar een eenvoudig versierd boompje, maar de kaarsjes spetterden, de kamer was warm en de sfeer van Kerstmis was er aanwezig. De zon scheen door het raam. De storm was gaan liggen.

„Ben jij daar, Jerry?"

„Ja, oma."

„Gelukkig Kerstfeest, Jerry."

Hij had plotseling het krankzinnige idee, dat de echte Jerry naast hem stond en hem vroeg in zijn plaats de oude vrouw een symbool van zijn liefde te geven.

Burl stak de hand in zijn zak en bracht de diamanten broche te voorschijn.

„Ik heb iets voor u meegebracht, oma."

„Wat is 't, m'n jongen?"

„Zo maar een kleinigheid, oma. Een broche."

Hilde nam het sieraad van hem over. Hun handen raakten elkander; zijn ogen ontmoetten de hare. Hij zag, dat haar ogen een schittering toonden en vochtig waren.

„Het is zo mooi, oma. Een prachtige broche. Ik zal haar op uw borst spelden."

De koopman had gezegd, dat het echte diamanten waren. Misschien waren ze wel echt. Ze schitterden. De oude handen betastten het sieraad, terwijl een gelukkige glimlach om haar lippen speelde.

„Je hebt goed onthouden dat ik een ijdele, oude vrouw ben. Ik heb altijd van mooie dingen gehouden." Ze zweeg een ogenblik. „Ik kan niet goed meer horen. Houd mijn hand vast, Jerry."

Hij klemde haar hand in de zijne. De zwakke stem klonk ijl door de kamer. kamer.

„Dit is jouw huis, jongen. Ik heb het voor je behouden. Laat het je niet ontnemen. Houd het in stand zoals wij allen het in stand hebben gehouden. En het land zal weer veel opleveren, nu jij terug bent. Het is goed, vruchtbaar land, dat waard is er voor te zwoegen en te vechten."

„Ja, oma."

De oude vrouw glimlachte weer, alsof ze een geheime vreugde kende. „Het is een gelukkig Kerstfeest — het mooiste, dat ik ooit heb beleefd. Dank je, Hilde — dank je, Jerry — voor alles."

Het leek Jerry, dat de kamer een vreemde verandering onderging en hij sloot de ogen. Hij wist niet hoe lang het duurde vóór hij zijn ogen weer opende. Toen zag hij het gezicht van Hilde — ernstig en tevreden. En hij zag wat zij zag — dat het Kerstfeest voor oma Denbigh voorbij was. Maar op haar gezicht lag nog een trek van geluk.

Burl had alles gedaan, wat Jerry zou hebben gedaan. Hij had geholpen het graf te graven — achter de boomgaard. Hij had met Hilde aan de open groeve gestaan. Nu stond hij gereed weer naar het kamp te vertrekken. Hij dacht aan Rosie, maar de gedachte aan haar joeg geen wilde pijn meer in hem op — slechts een dof gevoel als van een helende wonde.

Hij zag het meisje dat tegenover hem stond aan en keek daarna de kamer rond. „Ik geloof, dat dit altijd een gelukkig huis is geweest," zei hij. „Met jonge mensen en kinderen, die het hebben bewoond."

„Er is nu niemand meer."

„Jij bent er. Jij hebt volgehouden onder uiterst moeilijke omstandigheden. Misschien kan je het nog een tijdje volhouden, tot ik — tot ik je volledig helpen kan...."

Een hoog rood kroop in haar gezicht omhoog.

„Wat kan het jou allemaal schelen, Burl?"

„Een heleboel, geloof ik. Dat was ook haar mening. Zij heeft gezegd dat ik voor het land en het huis moet zorgen. En dus ook voor jou." Hij gaf het meisje een schuwe glimlach. „Is 't niet waar?"

„En Rosie?"

„Zij wacht niet," zei hij ernstig. „Zij is niet van het soort dat kan wachten. 't Is nu pas tot me doorgedrongen." Hij keek Hilde aan en nam heel onbeholpen haar hand in de zijne. „Hilde, wil jij op me wachten tot ik mijn dienstplicht heb vervuld? Om dan samen te zorgen voor het land en het huis?"

Haar donkere ogen keken hem aan. „Ja," zei ze eenvoudig. „Ja, Burl."

Toen kusten ze elkander.

Volgens oer-oude traditie trekken in Engeland de z.g. „Carol Singers" langs de huizen om met hun liederen de mensen er toe te bewegen iets af te staan voor het Kerstfeest van de armen. De leden van een rijvereniging uit Surrey gaan te paard langs de herbergen en landhuizen van het Graafschap. Vanuit het zadel zingen zij hun oude Kerstliederen in de door lantaarns verlichte nacht.

Kerstklanken in de aether

CUROM

Vrijdag: 17.00 Kinderuitzending; 17.15 „Apéritief"; 17.30 Gramofoonplaten; 17.45 Cumpleaños Feliz; 18.15 Boletin di Noticia; 18.30 Nieuws; 18.45 „After Dinner"; 19.00 „Voor het slapen gaan.." verteld door Aukje Broersma; 19.30 Wat de handel biedt; 20.30 Wijdingsdienst vanuit de Emmakerk te Rio Canario; 22.00 Nieuws; 22.15 „De stem van Amerika"; 23.15 Middeleeuwse en volkse Kerstliedjes: De BBC Singers onder leiding van Leslie Woodgate, geven een uitvoering ontleend aan het Derde Programma van oude Kerstliedjes, op muziek gezet door moderne componisten; 23.45 Kerstklokken luiden de Kerstnacht in: De kerkklokken van Engeland, Wales, Schotland en Noord-Ierland zenden Kerstgroeten aan de gehele wereld van St. Mary Church, Stockport; St. Julian Church, Wellow, Somerset; St. Matthew's Church, Shankill, Lurgan, Co. Antrim; St. Martin-in-the-Fields, London; The Church of the Orphan Homes of Scotland, Bridge of Weir, Rengrewshire; St. John's Church, Cardiff and Chilvers Coton Paris Church, Nuneaton. De luisteraars horen de stemmen van de klokken, zoals zij vreugdevol de Kerstboodschap verkondigen en het programma eindigt met de klank der klokken van de Kerk der H. Geboorte te Bethlehem; 24.00 Sluiting.

Zaterdag: Eerste Kerstdag: 9.00 Hoogmis vanuit de Pro-Cathedrale kerk Sta Ana op Otrbanda; 10.00 Kerstmorgenmelodie; 11.00 Studiodienst onder leiding van Ds C. C. Pijpers; 12.05 Lunchmuziek; 12.30 Nieuws; 12.30 Los Tres Ases; 13.00 Sluiting; 17.00 Kerstboodschap voor de Antilliaanse padvinderij door Dr Zaneveld; 17.15 Apéritief; 17.30 Caruso en McCormick zingen Kerstliederen; 17.45 Cumpleaños Feliz; 18.15 Boletin di Noticia; 18.30 Nieuws; 18.45 After-dinner; 19.00 „Voor het slapen gaan...."; 19.10 Kerstverhaal in het Papiament, geschreven en verteld door Henk Dennert; 19.30 „Heden werd ons een Kind geboren" (A Child is Born this Day); 20.00 Kerstmuziek door de U.S. Army Band; 20.15 De Mount Holyoke College Glee Club o.l.v. Ruth Douglas; 20.30 Grote Curom Kerstprijsvraag (in het Nederlands en Papiament) met als prijzen enkele fraaie longplay-gramofoonplaten, zowel in het klassieke, populaire als Zuidamerikaanse genre; 21.45 Een concert van Kerstliederen, opname van de laatste drie uitvoeringen in 1953 van het Kerstliederenconcert, dat jaarlijks gegeven wordt door de Royal Choral Society o.l.v. Sir Malcolm Sargent; 21.45 Kerstuitzending voor de Surinamers door J. Guthman; 22.00 Kerstklanken uit Nederland; 22.30 Onder de mistletoe; 22.45 Nieuws en 23.00 Sluiting.

Zondag: 9.00 Klassiek Gramofoonplatenprogramma; 9.30 Protestantse kerkdienstuitzending vanuit de Emmakerk te Rio Canario; 10.30 Operaconcert; 11.00 Klankbeeld-reportage over het Middeleeuwse spel „Mariken van Nieumeghen", zoals dat werd uitgevoerd door amateur-toneelspelers in de prachtige entourage van het Amsterdamse Begijnhof; 11.30 „Een gezellig kopje koffie"; 12.05 Lunchmuziek; 12.30 Nieuws; 12.45 Los Tres Ases; 13.00 „Bringing Christ to the nations"; 13.15 Sluiting; 15.00 Dvorak Herdenkings Concert, door Pierre Fournier, cello en het BBC Symphonie Orkest o.l.v. Sir Malcolm Sargent; 16.30 Het Kerst-concerto van Corelli; 17.00 Five o' clock tea door Tom Erich en zijn solisten; 17.15 Apéritief; 17.30 „Kerstmis in Wenen" door het koor en orkest van de Weense Staatsopera o.l.v. Dr Richard Rossmayer; 17.45 Cumpleaños Feliz; 18.15 Boletin di Noticia; 18.30 Nieuws; 18.45 After-dinner; 19.00 Voor het slapen gaan....; 19.05 „Un rey a nace", un cuento religioso, dramatizá pa radio; 19.30 „Muziek bij kaarslicht", een programma van de BBC Home Service, ontworpen voor rust en vrede temidden van alle opwinding en drukte van het Kerstfeest; 20.00 „Boeken vragen Uw aandacht"; 20.15 Studio-uitvoering ter gelegenheid van het Kerstfeest m.m.v. Henk van Ulsen, voordracht; Henk Croesbeek, zang; Jan Marent, zang en trio Los Kaporales; 21.45 „Opgewekt en Vrolijk"; 22.15 Nieuws en 22.30 Sluiting.

RADIO KELKBOOM

Vrijdag: 17.33 La hora del bolero; 18.00 International Sport Round-Up; 18.15 Voor de jarigen; 18.30 Dinermuziek; 19.00 Nieuws; 19.45 Muziek; 19.45 Nieuws; 20.15 „El pecade de ayer"; 20.20 Programma van Oranjestad Bazaar; 20.55 „Nederlands Commentaar"; 21.00 Peticiones; 20.15 Protestantse uitzending; 21.30 Spotlight on a star; 22.00 Sluiting.

Zaterdag: 17.50 Programma van Winkel Handel Mij.; 17.45 Kinderuurtje; 18.00 Programma van Rey de Copas; 18.15 Happy Birthday Program; 18.30 Dinermuziek; 18.45 Programma van Viana Bottling Company; 19.00 Programma van Ron Carta; 19.15 Programma van Panama Store; 19.30 Programma van Aruba Trading Company; 19.45 Programma van Jan Bodegom & Company; 20.00 Programma van Ron Aiteza; 20.15 Programma van Viana Aut Supply and Trading Company; 20.30 Programma van Carlos Wolter; 20.45 Programma van J. M. Hoen, „Trocadero"; 21.00 Kerstprogramma v. C.C.A. en 22.00 Sluiting.

Zondag: 11.00 Opening; 11.03 Klassieke muziek; 12.00 Lunchmuziek; 12.2[illegible] Nieuws; 12.40 Muziek; 12.45 Programma van Rey de Copas; 13.15 Muziek; 13.30 Sluiting; 17.30 Opening; 17.33 Muziek; 18.15 Voor de jarigen 18.30 Dinermuziek; 19.00 Your Esso-dealer presents: „Mystery House"; 19.30 Muziek; 19.45 Nieuws; 20.00 Muziek; 20.[illegible] ticiones; 20.15 Populaire Holla[illegible] en Duitse dansmuziek en 22.00 Sluiting.

HOYER

Vrijdag: 18.00 Duitse wijsjes; 18.15 Hollands kwartiertje; 18.30 Antilliaanse muziek; 18.45 Noordamerikaans muziek; 19.00 Met de jarigen in de lucht; 19.10 Sportrubriek; 19.30 Hoorspel „Un amor frente al destino"; 19.45 Portugees kwartiertje; 20.00 Gevarieerde muziek; 20.30 Hoorspel „Frente al pecado de ayer"; 20.45 Gevarieerd programma; 21.00 Conjunto Estrellas del Caribe; 22.00 Sluiting; 22.00 Kerstnacht; 24.00 Sluiting.

Zaterdag: 10.00 Katholiek Kerstprogramma; 10.45 Protestants Kerstprogramma; 11.00 Kerstrede door Pedro M. Maduro (Kerstliederen); 12.00 Vrolijk muziek; 13.00 Sluiting; 18.00 Duitse Wijsjes; 18.15 Hollands kwartiertje; 18.15 Antilliaanse muziek; 18.45 Noordamerikaanse muziek; 19.00 Met de jarigen in de lucht; 22.00 Sluiting.

Zondag: 10.00 Kath. Zondagmorgenwijding; 10.15 Klassieke muziek; 11.15 Hindoestaans kwartiertje; 11.30 Prot. Zondagmorgenwijding; 11.45 Frans programma; 13.00 Sluiting; 18.00 Zoeklicht op onze sterren; 19.00 Met de jarigen in de lucht; 19.30 Programma aangeboden door de firma S. E. L. Maduro & Sons N.V.; 20.30 Gevarieerd programma; 22.00 Sluiting.

P.C.J.

Vrijdag: 18.30 Nachtmis in de Kapel van de Missionarissen van het Heilig Hart te Driehuisvelsen; 19.46 Nieuws; 20.01 „Ziet, ik verkondig U grote blijdschap"; 20.39 Instrumentale muziek; 20.53 Avondgebed: Prof. Dr P. Boendermaker; 20.58 Sluiting.

Zaterdag: 18.36 Kerstboodschap; 18.42 Kerstviering bij de Evangelische Broedergemeente; 19.00 Nieuws; 19.10 Kerstviering met het Koninklijk Gezin; 19.35 Intermezzo; 19.41 Kerstmis in Nederland; 20.56 Nieuws; 20.58 Sluiting.

AVROS

Vrijdag: 17.00 Advertenties; 17.30 Vertelling voor onze kinderen; 17.45 Populaire melodieën; 18.00 Dienst vanuit de Grote Stadskerk; 19.15 Symphonie No. 5 in c-mineur, Op. 67 — L. v. Beethoven; 19.50 Chaconne (uit de viool-sonate No. 4 in d-mineur) — J. S. Bach, arr. Segovia; 20.00 Advertenties; 20.30 Surinaamse Kerstliederen; 21.30 Eine kleine Nachtmusik van W. A. Mozart; 21.45 „Een nieuwe heuvel"; 22.00 „Kerstfeest in de wereld"; 22.45 Ave Verum Corpus van Mozart; 22.50 Kerstboodschap door het Comité Christelijke Kerken; 23.00 Kerstklokken — Stille Nacht; 23.05 Sluiting.

Zaterdag: Eerste Kerstdag: 17.15 Voor de jarigen hier en op de Antillen; 17.45 Kerstvertelling voor kinderen; 18.00 „The Messiah", oratorium van G. F. Händel; 19.15 Nieuws; 19.30 Basin Street Boys; 19.50 Muziek van Franz Léhar; 20.00 „De Ster van Bethlehem" — M. Nijhoff, Kersthoorspel opgevoerd door het Jeugdwerk van de Evangelische Broeder Gemeente; 20.55 Orgel intermezzo; 21.00 Sluiting.

Zondag: Tweede Kerstdag: 16.45 „The Messiah", oratorium; 18.00 Dienst vanuit de Grote Stadskerk; 19.00 Nieuws, 19.15 Sportjournaal; 19.30 Moderne muziek voor clarinet; 20.00 Zoeklicht op Nederland; 21.00 Sluiting.